

ZAKON O STRANCIMA
(Neslužbeni pročišćeni tekst¹)

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet ovoga Zakona)

- (1) Ovim se Zakonom propisuju: uvjeti i postupak ulaska stranaca u Bosnu i Hercegovinu (u daljnjem tekstu: BiH), uključujući vizni i bezvizni režim, putne isprave za strance, boravak stranaca u BiH, udaljavanje stranaca iz BiH, prihvatanje stranaca i stavljanje stranaca pod nadzor, kao i nadležnosti tijela vlasti u primjeni ovoga Zakona, te druga pitanja u vezi s boravkom stranaca u BiH.
- (2) Ovim Zakonom propisuju se i prekršaji i kazne za prekršaje počinjene povredom odredaba ovoga Zakona.

Članak 2.

(Uporaba roda)

Svi izrazi u ovom Zakonu dani u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

Članak 3.

(Nadležna tijela)

- (1) Prema ovom Zakonu i podzakonskim propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, postupak provode i odluke donose:
- a) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara),
 - b) Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo),
 - c) Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MVP),
 - d) Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MCP),
 - e) Služba za poslove sa strancima (u daljnjem tekstu: Služba),
 - f) Granična policija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Granična policija),
 - g) ostala policijska tijela u BiH (u daljnjem tekstu: policija),

¹ Ovaj neslužbeni pročišćeni tekst sadrži: Zakon o strancima ("Službeni glasnik BiH", broj 88/15) i Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o strancima ("Službeni glasnik BiH", broj 34/21) – označen **boldiranim podvučenim slovima**.

- h) Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija za rad i zapošljavanje BiH) i
 - i) druga nadležna tijela.
- (2) Ako je zahtjev ili drugi podnesak prema ovom Zakonu upućen stvarno nenadležnom tijelu u BiH, službena osoba tog tijela na to upozorava podnositelja i podnesak dostavlja nadležnom tijelu.
 - (3) Ako je zahtjev ili drugi podnesak prema ovom Zakonu upućen stvarno nenadležnoj organizacijskoj jedinici nekog tijela, službena osoba te organizacijske jedinice o tome obavještava podnositelja i podnesak dostavlja nadležnoj organizacijskoj jedinici istog tijela.
 - (4) Ako je zahtjev ili drugi podnesak prema ovom Zakonu upućen mjesno nenadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili drugog tijela, organizacijska jedinica ga po službenoj dužnosti dostavlja mjesno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe odnosno drugog tijela.
 - (5) Kad je propisano da Služba provodi odluku donesenu prema ovom Zakonu ili prema zakonu kojim se uređuje nadležnost Službe, druge organizacijske jedinice Ministarstva i policija dužni su joj, na njezin zahtjev, pružiti pomoć.

Članak 4.

(Upravni postupak)

- (1) Na upravni postupak koji se vodi pred nadležnim tijelima, sukladno ovom Zakonu, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje područje upravnog postupka u BiH, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.
- (2) U slučajevima kada stranac ne obavijesti nadležno tijelo o promjeni adrese ili ga na adresi na kojoj je prijavljen nije moguće pronaći, odluke koje se donose na temelju ovoga Zakona dostavljaju se putem oglasne ploče nadležnog tijela.
- (3) Dostavljanje se smatra izvršenim poslije isteka 15 dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču tijela koje vodi postupak.

Članak 5.

(Upravni spor)

- (1) Protiv konačnih upravnih akata donesenih prema ovom Zakonu može se pokrenuti upravni spor.
- (2) Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi Sudu Bosne i Hercegovine, sukladno zakonu kojim se uređuje područje upravnih sporova u BiH, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.
- (3) Tužba ne odgađa izvršenje konačnog upravnog akta.

Članak 6.

(Definicije)

U smislu ovoga Zakona, pojedini izrazi imaju sljedeće značenje:

- a) **stranac** je osoba koja nije državljanin BiH;
- b) **osoba bez državljanstva** je stranac kojeg nijedna država, sukladno domaćem zakonodavstvu, ne smatra svojim državljaninom;
- c) **država podrijetla** je država čije državljanstvo stranac ima ili država u kojoj osoba bez državljanstva ima svoje uobičajeno boravište, a ako stranac ima više od jednog državljanstva, država podrijetla je svaka država čije državljanstvo ima;
- d) **država uobičajenog boravka** je država u kojoj stranac ima privremeni ili stalni boravak;
- e) **putna isprava** je važeća putovnica ili druga putna identifikacijska isprava koju je izdalo strano nadležno tijelo vlasti i koju BiH priznaje, te važeća osobna iskaznica ili druga osobna identifikacijska isprava s fotografijom koja se može koristiti za prelazak državne granice, a priznata je međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka, kao i putna isprava izdana strancu u BiH, sukladno ovom Zakonu ili zakonu koji se uređuje područje azila u BiH;
- f) **radna dozvola** je dozvola koju izdaje tijelo nadležno za poslove zapošljavanja stranaca, a kojom se dozvoljava plaćeni rad stranca u BiH;
- g) **odobrenje boravka** je odobrenje koje izdaje tijelo nadležno za poslove sa strancima, a kojim se strancu odobrava da u razdoblju naznačenom u odobrenju zakonito boravi u BiH;
- h) **plava karta** je odobrenje boravka izdano u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja koje omogućuje strancu boravak i rad u BiH sukladno ovom Zakonu;
- i) **nadležno tijelo** je tijelo koji vodi postupak, sukladno ovom ili drugom zakonu;
- j) **maloljetnik** je stranac mlađi od 18 godina;
- k) **maloljetnik bez pratnje** je stranac mlađi od 18 godina koji dođe na teritorij BiH bez pratnje osobe starije od 18 godina koja je za maloljetnika odgovorna po zakonu ili punomoći sve dok se ne stavi pod zaštitu takve osobe, kao i maloljetnik koji je ostavljen bez pratnje nakon ulaska u BiH;
- l) **brak** je zakonom uređena zajednica života jednog muškarca i jedne žene;
- m) **izvanbračna zajednica** je zajednica života jednog muškarca i jedne žene koji nisu u braku ili izvanbračnoj zajednici s trećom osobom, a koja traje najmanje tri godine, ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete;
- n) **brak iz koristi, odnosno izvanbračna zajednica iz koristi** je brak koji je sklopljen, odnosno izvanbračna zajednica koja je zasnovana, isključivo s ciljem omogućavanja strancu da uđe, odnosno boravi u BiH;
- o) **posvajanje iz koristi** je posvajanje utemeljeno isključivo s ciljem omogućavanja strancu da uđe, odnosno boravi u BiH;
- p) **spajanje obitelji** podrazumijeva ulazak i boravak u BiH stranaca koji su članovi uže obitelji osobe koja zakonito boravi u BiH, kako bi se sačuvala obiteljska zajednica, bilo da je obiteljski odnos nastao prije ili nakon ulaska u zemlju;
- r) **prijevoznik** je svaka fizička ili pravna osoba koja pruža usluge prijevoza osobama u međunarodnom prometu, bilo kojim prijevoznim sredstvom;
- s) **prijetnja javnom zdravlju** je bolest s potencijalnom epidemijom, kako je to definirano u međunarodnim zdravstvenim propisima Svjetske zdravstvene

- organizacije (WHO), ali i druge infektivne bolesti ili zarazne parazitske bolesti ako su one predmetom odredaba o zaštiti koja se primjenjuje na državljane BiH;
- t) **poslodavac** je pravna ili fizička osoba koja je sa strancem zasnovala radni odnos ili se koristi njegovim radom;
 - u) **dnevni migrant** je državljanin susjedne zemlje u kojoj ima prebivalište i svakodnevno dolazi na rad ili radi obrazovanja u BiH i vraća se u matičnu zemlju;
 - v) **sezonski radnik** je stranac koji zadržava svoje prebivalište u drugoj zemlji, a zakonito i privremeno boravi u BiH kako bi obavljao djelatnost koja ovisi o smjeni godišnjih doba na osnovi jednog ili više ugovora o radu na određeno vrijeme, koje su izravno sklopili stranac i poslodavac iz BiH;
 - z) **visokoškolska kvalifikacija** je završeno visokoškolsko obrazovanje koje je trajalo najmanje tri godine nakon svršetka srednje škole,
 - aa) **student** je stranac kojega je primila visokoškolska ustanova te mu je odobren privremeni boravak u BiH kako bi nastavio svoju glavnu djelatnost redovitog studiranja nakon kojeg će steći naslov visokog obrazovanja, uključujući diplome, svjedodžbe, doktorske naslove u visokoškolskoj ustanovi, što može obuhvaćati pripremni tečaj koji prethodi takvom obrazovanju.

Članak 7.

(Višestruko državljanstvo stranca ili državljanina BiH na teritoriju BiH)

- (1) Stranac koji ima višestruko državljanstvo smatra se državljaninom države koja mu je izdala putnu ispravu s kojom je prešao državnu granicu BiH, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Državljanin BiH koji ima i državljanstvo neke druge države ne smatra se strancem na teritoriju BiH.
- (3) Stranac koji ima višestruko državljanstvo dužan se za vrijeme boravka služiti i izaći iz BiH s putnom ispravom s kojom je ušao u BiH.

Članak 8.

(Sloboda kretanja)

- (1) Stranac može ulaziti u BiH i boraviti na njezinu teritoriju s važećom putnom ispravom u koju je unesena viza ili dozvola boravka, ako ovim Zakonom ili međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka nije drukčije propisano. Ulazak, boravak, kretanje i izlazak stranaca mogu biti ograničeni pod uvjetima propisanim ovim ili drugim zakonom.
- (2) Stranci koji zakonito borave u BiH pod uvjetima propisanim ovim Zakonom uživaju pravo na slobodu kretanja unutar BiH i slobodan izbor mjesta boravka, ako nije drukčije određeno ovim ili drugim zakonom u posebnim područjima iz razloga javnog interesa u demokratskom društvu.
- (3) Prava iz stavka (2) ovoga članka mogu biti djelomično ili potpuno ograničena sukladno zakonu u mjeri koja je potrebna u demokratskom društvu u interesu državnosti

ili javne sigurnosti, radi očuvanja javnog poretka, sprječavanja kriminala, zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

- (4) Sigurnosnu provjeru za stranca, s ciljem utvrđivanja razloga sigurnosti BiH, provodi Obavještajno-sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Obavještajno-sigurnosna agencija).
- (5) U postupku donošenja odluke koja se temelji na informacijama sadržanim u dokumentu s oznakom tajnosti, koju je odredilo tijelo iz stavka (4) ovoga članka ili drugo nadležno tijelo, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita tajnih podataka u BiH.
- (6) Služba može, na obrazložen prijedlog nadležnog tijela, privremeno zabraniti izlazak stranca iz BiH ako postoji opravdana sumnja da bi izlaskom iz BiH mogao izbjeći kazneni odnosno prekršajni progon, izvršenje kazne, izvršenje sudskog naloga, lišavanje slobode ili izvršenje dospjele imovinskopravne obveze, što evidentira u Središnju bazu podataka o strancima ili o tome na drugi način obavještava Graničnu policiju.
- (7) Služba, iz razloga navedenih u stavku (6) ovoga članka, privremeno, a najdulje do 30 dana, oduzima putne isprave i druge dokumente koje stranac može koristiti za prelazak državne granice.
- (8) Po isteku roka iz stavka (7) ovoga članka ili po prestanku razloga iz stavka (6) ovoga članka, strancu se vraćaju putne isprave i drugi dokumenti i dopušta izlazak iz BiH.
- (9) U postupku utvrđivanja zakonitosti boravka stranca u BiH, kao i tijekom postupka izricanja mjere prema strancu zbog nepoštivanja propisa BiH, Služba može uz potvrdu privremeno oduzeti putnu ispravu stranca do donošenja odluke, a najdulje sedam dana.

Članak 9.

(Zabrana diskriminacije)

Zabranjena je diskriminacija stranaca po bilo kojoj osnovi, kao što su: rod odnosno spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovno stanje, status koji se stječe rođenjem ili drugi status.

Članak 10.

(Obveza poštivanja javnog poretka BiH)

Stranac je dužan za vrijeme ulaska, kretanja, boravka u BiH i izlaska iz BiH poštivati javni poredak, odnosno pridržavati se zakona i propisa, te odluka tijela vlasti u BiH.

Članak 11.

(Udruživanje stranaca te nošenje oružja i odora u BiH)

- (1) Strancima je zabranjeno osnivati političke stranke.

- (2) Stranci mogu osnivati udruge prema propisima kojima se uređuje osnivanje, registriranje, prestanak rada, kao i druga pitanja od značaja za osnivanje i rad udruga u BiH.
- (3) Stranac može unijeti, posjedovati i nositi, te nabavljati oružje i streljivo u BiH prema zakonu kojim se uređuje područje granične kontrole u BiH i propisima kojima se uređuje nabava, držanje i nošenje oružja.
- (4) Stranac može ući i kretati se u BiH u stranoj vojnoj, policijskoj ili carinskoj odori pod uvjetima propisanim zakonom kojim se uređuje područje granične kontrole u BiH i člankom **126. (*Kretanje u stranoj odori*)** ovoga Zakona.

Članak 12.

(Obveze nadležnih tijela u postupku)

- (1) U svim fazama postupka stranci se obavještavaju o pravima i obvezama koje proizlaze iz ovoga Zakona.
- (2) Tijelo koje vodi postupak dužno je strancu koji ne razumije jezik na kojemu se vodi postupak omogućiti praćenje tijeka postupka posredstvom prevoditelja odnosno tumača, a zahtjevi za ostvarivanje prava prema ovom Zakonu i dokazi koji opravdavaju zahtjev, kao i pozivi, rješenja i druga pismena, dostavljaju se na jednom od jezika u službenoj uporabi u BiH.
- (3) U slučaju da je strancu određen pritvor, zadržavanje ili stavljanje pod nadzor, tijelo koje je odredilo takvu mjeru omogućuje mu, na njegov zahtjev, kontakt s diplomatsko-konzularnim predstavništvom zemlje koja strancu pruža zaštitu.
- (4) Policijska tijela u BiH dužna su odmah po saznanju obavijestiti Službu o smrti stranca, a Služba o tome žurno obavještava MVP radi informiranja diplomatsko-konzularnog predstavništva zemlje koja strancu pruža zaštitu.

Članak 13.

(Obveza nošenja i predočavanja dokaza o identitetu)

- (1) Za vrijeme boravka na teritoriju BiH stranac mora imati uz sebe putnu ispravu s kojom je ušao u BiH ili drugu identifikacijsku ispravu, odnosno odgovarajuću potvrdu izdanu u BiH s ciljem dokazivanja ili potvrde identiteta i zakonitosti ulaska i boravka u BiH. Stranac je dužan dati na uvid identifikacijsku ispravu ili potvrdu izdanu u BiH, na zahtjev ovlaštene osobe Službe, policije ili drugog nadležnog tijela, kada je drugo nadležno tijelo za to zakonom ovlašteno.
- (2) Pravne i fizičke osobe koje pružaju usluge prijevoza, smještaja ili organiziranja putovanja mogu zatražiti od stranca predočavanje putne isprave ili druge identifikacijske isprave, ali im je zabranjeno zadržati ih.

- (3) Stranac je dužan odmah po saznanju prijaviti gubitak, uništenje ili krađu putne isprave nadležnoj policiji, koja je dužna o tome bez odgode obavijestiti Službu.

Članak 14.

(Utvrdjivanje identiteta)

- (1) Prema ovom Zakonu, Služba je nadležna za pokretanje i vođenje postupka utvrđivanja identiteta stranca.
- (2) Ako je postupak utvrđivanja identiteta stranca, čiji identitet nije moguće odmah utvrditi ili postoje osnove sumnje u istinitost njegovih navoda o identitetu, započela Granična policija ili policija i ne može ga okončati u roku od šest sati, o tome obavještava Službu što je prije moguće.
- (3) Postupak utvrđivanja identiteta stranca provodi se prema odredbama zakona kojim se uređuje nadležnost Službe i zakona kojim se uređuje nadležnost policijskih službenika u BiH.
- (4) Postupak utvrđivanja identiteta stranca može obuhvaćati i utvrđivanje zakonitosti njegova boravka u BiH, odnosno utvrđivanje mjesta boravišta ili prebivališta u BiH.
- (5) Stranac koji ne posjeduje dokaze o identitetu dužan je dati Službi izjavu o svome identitetu, te dati biometrijske podatke.
- (6) Prema strancu koji je dao izjavu o svome identitetu Služba postupa na temelju ustupljenih podataka do dobivanja drugih podataka ili utvrđivanja stvarnog identiteta stranca.
- (7) Stranac čiji se identitet ne može odmah utvrditi ili postoje osnove sumnje u istinitost njegovih navoda o identitetu ili se njegov identitet ne može sa sigurnošću utvrditi ni u roku od šest sati od dovođenja u službene prostorije, stavlja se pod nadzor i može mu se izreći i mjera protjerivanja iz BiH.
- (8) Nadzor iz stavka (7) ovoga članka određuje se sukladno odredbama čl. od 118. do 122., a mjera protjerivanja sukladno odredbama čl. **105. (Mjera protjerivanja)** i **106. (Razlozi za izricanje mjere protjerivanja)** ovoga Zakona.

POGLAVLJE II. ULAZAK STRANACA U BIH

Odjeljak A. Ulazak u BiH

Članak 15.

(Prelazak državne granice)

- (1) Smatra se da je stranac ušao u zemlju kad je prešao državnu granicu BiH, odnosno kada je prošao mjesto obavljanja graničnih provjera.

- (2) Stranac može prijeći državnu granicu BiH samo na graničnim prijelazima otvorenim za međunarodni promet u vrijeme kad granični prijelaz radi, osim ako Zakonom o graničnoj kontroli ili međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka nije drukčije određeno.
- (3) Stranac koji želi ući ili izaći iz BiH dužan je zaustaviti se na graničnom prijelazu, dati na uvid isprave potrebne za prelazak granice i podvrgnuti se, svoju prtljagu i svoje prijevozno sredstvo graničnim provjerama, sukladno zakonu kojim se uređuje područje granične kontrole u BiH, a službenoj osobi nadležnog tijela pojasniti sve okolnosti vezane uz ispunjavanje uvjeta u vezi s prelaskom državne granice i postupati prema upozorenjima i naredbama policijskog službenika Granične policije.
- (4) Granične provjere stranca koji ulazi u BiH obuhvaćaju i utvrđivanje ispunjavanja općih uvjeta za ulazak iz članka **19. (Opći uvjeti za ulazak)** ovoga Zakona.
- (5) U putnu ispravu stranca koji prelazi državnu granicu policijski službenik Granične policije unosi otisak ulaznog odnosno izlaznog štambilja, osim ako to nije moguće s obzirom na vrstu putne isprave ili je drukčije propisano ovim Zakonom ili drukčije određeno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka.
- (6) Danom ulaska smatra se prvi dan boravka na teritoriju BiH, a danom izlaska smatra se posljednji dan boravka na teritoriju BiH.
- (7) Zadržavanje stranca u tranzitnom području međunarodne zračne luke, u sidrištu luke ili na pristaništu ne smatra se ulaskom u BiH.

Članak 16.

(Nezakonit prelazak državne granice BiH)

Nezakonitim prelaskom državne granice smatra se ako stranac:

- a) prijeđe ili pokuša prijeći državnu granicu izvan graničnog prijelaza otvorenog za međunarodni promet ili izvan graničnog prijelaza namijenjenog za promet između BiH i susjednih zemalja, ako je državljanin susjedne zemlje i nije drukčije određeno zakonom kojim se uređuje područje granične kontrole BiH, odnosno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka, ili izvan vremena u kojem granični prijelaz radi ili prije proteka roka u kojem ne može ući u BiH;
- b) izbjegne ili pokuša izbjeći granične provjere;
- c) pri prijelazu državne granice uporabi nevažeću, lažnu, krivotvorenu ili falsificiranu putnu ispravu;
- d) policijskom službeniku Granične policije navede neistinite podatke;
- e) uđe u zemlju za vrijeme trajanja zabrane ulaska u BiH,

- f) uđe u zemlju bez potrebne vize za ulazak u BiH ili dozvole privremenog ili stalnog boravka, a dolazi iz zemlje koja je u viznom režimu s BiH.

Članak 17.

(Zajedničke putne isprave i posebna pozornost prema maloljetnicima)

- (1) Stranac koji je upisan u putnu ispravu druge osobe može ulaziti i izlaziti iz BiH samo s osobom u čiju je putnu ispravu upisan.
- (2) Stranci koji imaju zajedničku putnu ispravu mogu ulaziti, kretati se i izlaziti iz BiH samo zajedno, a punoljetne osobe koje su upisane u zajedničku putnu ispravu moraju imati ispravu s fotografijom na temelju koje se može utvrditi njihov identitet. Iznimno se članu skupine može dopustiti pojedinačno napuštanje zemlje ako je to nužno iz njegovih privatnih razloga ili ako tako odredi nadležno tijelo. Voditelj skupine mora imati osobnu putnu ispravu i ne može napustiti BiH bez skupine. Na zajedničku putnu ispravu može putovati od pet do 50 osoba.
- (3) Stranac koji je mlađi od 14 godina i ima osobnu putnu ispravu može prelaziti granicu BiH u pratnji roditelja, zakonskog zastupnika ili skrbnika, odnosno osobe koja je opunomoćena za njegovu pratnju uz potpisanu i ovjerenu punomoć roditelja, zakonskog zastupnika ili skrbnika, ili mora imati suglasnost roditelja odnosno zakonskog zastupnika ili skrbnika ako putuje bez pratnje.
- (4) Policijski službenik Granične policije dužan je obratiti posebnu pozornost prilikom kontrole stranca mlađeg od 18 godina koji namjerava prijeći državnu granicu BiH, kao i osobe u čijoj se pratnji maloljetnik nalazi.

Članak 18.

(Obveze prijevoznika i organizatora turističkog ili sličnog putovanja)

- (1) Prijevoznik može dovesti stranca na granični prijelaz ako stranac ispunjava uvjete za ulazak u BiH iz članka 19. (*Opći uvjeti za ulazak*) st. (1) i (2) ovoga Zakona.
- (2) Prijevoznik je dužan:
 - a) stranca kojemu bude odbijen ulazak u BiH jer ne ispunjava uvjete za ulazak u BiH iz članka 19. (*Opći uvjeti za ulazak*) ovoga Zakona odvesti s graničnog prijelaza i vratiti u zemlju iz koje je dovezen ili u zemlju koja je izdala putnu ispravu s kojom je doputovao ili u bilo koju drugu zemlju za koju je siguran da će biti prihvaćen ili osigurati drugi način prijevoza, i to bez odgode i o svom trošku; i
 - b) podmiriti troškove boravka stranca iz točke a) ovog stavka u BiH.
- (3) Obveze prijevoznika iz st. (1) i (2) ovoga članka ne odnose se na stranca koji dolazi na teritorij BiH izravno s teritorija na kojem su mu život ili sloboda ugroženi i koji zatraži međunarodnu zaštitu BiH.

- (4) Obveze iz stavka (2) ovoga članka odnose se i na prijevoznika koji je dovezao stranca u provozu:
- a) ako ga je prijevoznik, koji ga je trebao prevesti u zemlju odredišta, odbio prevesti ili
 - b) ako mu je zabranjen ulazak u državu odredišta.
- (5) Obveze iz stavka (2) ovoga članka odnose se i na organizatora turističkog ili sličnog putovanja u BiH koji se pojavljuje i kao organizator prijevoza.

Članak 19.

(Opći uvjeti za ulazak)

- (1) Stranac može ući u BiH ako ima važeću putovnicu ili drugu identifikacijsku ispravu koju može koristiti za ulazak u BiH, čija je valjanost dulja najmanje tri mjeseca od namjeravanog dana odlaska s teritorija BiH i izdana je u posljednjih deset godina ili je izdana s trajnim rokom valjanosti. U opravdanim hitnim slučajevima, odnosno ako to zahtijevaju razlozi sigurnosti BiH, humanitarni, ozbiljni profesionalni ili osobni razlozi, rok valjanosti putne isprave može biti i kraći.
- (2) Uz temeljni opći uvjet iz stavka (1) ovoga članka, za ulazak u BiH stranac mora ispunjavati i sljedeće temeljne opće uvjete:
- a) imati važeću vizu za ulazak, boravak ili prelazak preko teritorija BiH, čiji rok važenja ne istječe na dan ulaska u BiH, ako u BiH ne ulazi s putnom ispravom koju je izdala zemlja čiji su državljani oslobođeni obveze pribavljanja vize prema članku **21. (Oslobađanje od obveze pribavljanja vize)** ovoga Zakona ili
 - b) imati dozvolu boravka propisanu ovim Zakonom.
- (3) Uz temeljne opće uvjete propisane st. (1) i (2) ovoga članka, za ulazak u BiH stranac mora ispunjavati i sljedeće ostale opće uvjete:
- a) posjedovati dostatna sredstva za uzdržavanje za vrijeme namjeravanog boravka i za izlazak iz BiH, uključujući i sredstva za zdravstvenu zaštitu, odnosno dokaz da ih može zakonito pribaviti, što se dokazuje na način propisan člankom **23. (Dokazi o posjedovanju sredstava za uzdržavanje)** ovoga Zakona;
 - b) posjedovati isprave ili može dati informacije na temelju kojih se može razumno zaključiti koji su svrha i uvjeti namjeravanog boravka u BiH, ako je to moguće i potrebno;
 - c) imati ulaznu vizu susjedne zemlje u koju putuje ili preko čijeg teritorija nastavlja putovanje, ako mu je ta viza potrebna;
 - d) imati potvrdu o cijepljenju ako dolazi s područja na kojemu vlada epidemija zarazne bolesti;

- e) da mu nije izrečena mjera protjerivanja, odnosno nije zabranjen mu ulazak u BiH, ako razdoblje na koje mu je izrečena ta mjera odnosno vrijeme zabrane još traje;
 - f) da se ne vodi u evidencijama kod nadležnog tijela kao prekršitelj propisa u BiH ili prekršitelj međunarodnih propisa ili kao međunarodni prijestupnik;
 - g) da ne postoje drugi razlozi, osim onih iz toč. e) i f) ovog stavka, zbog kojih bi njegova prisutnost na teritoriju BiH predstavljala prijetnju sigurnosti BiH, javnom poretku, javnom redu i miru, javnom zdravlju u BiH ili međunarodnim odnosima BiH.
- (4) Stranci koji su, sukladno članku **21. (Oslobađanje od obveze pribavljanja vize)** ovoga Zakona, oslobođeni pribavljanja vize za ulazak na teritorij BiH te ne moraju ispunjavati uvjet propisan stavkom (2) ovoga članka, prilikom ulaska u BiH moraju ispunjavati ostale opće uvjete za ulazak propisane stavkom (3) ovoga članka.
- (5) Stranci koji za ulazak u BiH moraju posjedovati vizu, prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje vize, kao i prilikom ulaska u BiH, moraju ispunjavati ostale opće uvjete za ulazak propisane stavkom (3) ovoga članka.
- (6) Kada to zahtijevaju razlozi zaštite sigurnosti BiH, javnog poretka, javnog reda i mira ili javnog zdravlja u BiH ili drugi razlozi koji proizlaze iz međunarodnih obveza BiH, uz uvjete za ulazak propisane st. (1), (2) i (3) ovoga članka, Vijeće ministara može propisati dodatne uvjete za ulazak stranaca u BiH.

Članak 20.

(Ulazak pod posebnim uvjetima)

Strancu se može odobriti ulazak i boravak u BiH i kada ne ispunjava uvjete iz ovoga Zakona, ako je tako predviđeno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka ili odlukom Vijeća ministara, suda ili tužiteljstva u BiH.

Članak 21.

(Oslobađanje od obveze pribavljanja vize)

- (1) Vijeće ministara, na prijedlog MVP-a, određuje zemlje čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak u BiH (u daljnjem tekstu: zemlje bezviznog režima), kao i zemlje čiji državljani mogu ući u BiH s drugom ispravom osim putovnice. Vijeće ministara je nadležno, na prijedlog MVP-a, osloboditi obveze pribavljanja vize nositelje posebnih vrsta putnih isprava.
- (2) Stranci koji su, sukladno ovom Zakonu, oslobođeni pribavljanja vize za ulazak na teritorij BiH imaju pravo na ulazak i boravak u zemlji (u daljnjem tekstu: bezvizni boravak) ukupno u trajanju do 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koje podrazumijeva uzimanje u obzir razdoblje od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka, ako nije drukčije određeno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka.

Članak 22.

(Iznimke od obveze posjedovanja vize)

- (1) Stranci koji imaju dozvolu privremenog ili stalnog boravka u BiH su tijekom razdoblja važenja te dozvole izuzeti od obveze posjedovanja vize.
- (2) Stranci – članovi posade i kabinsko osoblje zrakoplova u civilnom zrakoplovnom prometu koji posjeduju važeći certifikat člana posade, a koji namjeravaju ostati u zračnoj luci ili unutar granica obližnjeg naseljenog mjesta, mogu ulaziti u BiH bez vize i na teritoriju BiH boraviti do svoga prvog sljedećeg redovitog leta.
- (3) Ako neki član posade zbog obveza treba putovati u drugu zemlju kao putnik bilo kojim prijevoznim sredstvom kako bi se pridružio posadi zrakoplova, njegov certifikat prihvaća se kao zamjena za putovnicu i vizu, te mu se omogućuje potrebna sloboda kretanja unutar teritorija BiH.
- (4) Važeći certifikat člana posade priznaje se kao valjana isprava za utvrđivanje identiteta i u slučaju kada njezin nositelj nije državljanin zemlje registra zrakoplova.
- (5) Vijeće ministara, na prijedlog MVP-a i pod uvjetom uzajamnosti, može izuzeti od obveze posjedovanja vize državljane određenih država koji su:
 - a) civilni članovi posade zrakoplova, uz postojanje odgovarajuće potvrde i bilješke u općoj deklaraciji i planu leta,
 - b) civilni članovi posade ili prateće osobe zrakoplova koji sudjeluju u havarijsko-spasilačkim letovima, uz postojanje odgovarajuće bilješke u općoj deklaraciji i planu leta, ili
 - c) civilni članovi posade broda, ako su upisani u popis posade i osoblja.

Članak 23.

(Dokazi o posjedovanju sredstava za uzdržavanje)

- (1) Postojanje sredstava za uzdržavanje stranca iz članka 19. (*Opći uvjeti za ulazak*) stavka (3) točke a) ovoga Zakona dokazuje se na sljedeći način:
 - a) posjedovanjem gotovog novca u domaćoj ili stranoj konvertibilnoj valuti;
 - b) posjedovanjem sredstava bezgotovinskog plaćanja prihvaćenih od bankarskog sustava u BiH ili sredstva koje omogućuje podizanje novca u BiH, ili jamstva banke iz BiH koja priznaje bezgotovinska sredstva plaćanja koja stranac posjeduje;
 - c) pozivnim pismom iz članka 32. (*Pozivno pismo*) ovoga Zakona;

- d) posjedovanjem dokaza o uplaćenom smještaju ili o organiziranom putovanju; ili
 - e) posjedovanjem drugih sredstava kao što su nepokretna imovina u BiH po osnovi koje je moguće osigurati sredstva za uzdržavanje za vrijeme boravka u BiH, sredstava po osnovi izravnih stranih ulaganja, proizvodno-tehničke suradnje ili kooperacije i slično.
- (2) Ako stranac ima dokaze o uplaćenom pojedinačnom ili kolektivnom putničkom zdravstvenom osiguranju, podrazumijeva se da ima osigurana sredstva za zdravstvenu zaštitu u smislu članka **19. (Opći uvjeti za ulazak)** stavka (3) točke a) ovoga Zakona.
- (3) Smatra se da stranac koji ima radnu dozvolu u BiH ispunjava uvjete koji se odnose na posjedovanje sredstava za uzdržavanje.
- (4) Postojanje sredstava za izlazak stranca iz BiH može se dokazivati posjedovanjem važeće putne karte za nastavak putovanja ili za povratak, kao i time što stranac zakonito posjeduje prijevozno sredstvo.

Odjeljak B. Odbijanje ulaska u BiH

Članak 24.

(Razlozi odbijanja ulaska)

- (1) Strancu se odbija ulazak u BiH ako ne ispunjava uvjete za ulazak iz članka **19. (Opći uvjeti za ulazak)** niti se na njega primjenjuje međunarodni ugovor čija je BiH ugovorna stranka ili odluka iz članka **20. (Ulazak pod posebnim uvjetima)** ovoga Zakona.
- (2) Strancu može biti odbijen ulazak u BiH i pored razloga iz stavka (1) ovoga članka:
- a) ako prilikom pokušaja ulaska u BiH predloži krivotvorenu putnu ispravu;
 - b) ako prilikom pokušaja ulaska u BiH predloži krivotvorenu vizu ili dozvolu boravka;
 - c) ako je već proveo na teritoriju BiH 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koje podrazumijeva uzimanje u obzir razdoblja od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka, a radi se o državljaninu zemlje bezviznog režima, osim ako se na njega ne primjenjuje odredba članka **20. (Ulazak pod posebnim uvjetima)** ovoga Zakona;
 - d) ako je već proveo na teritoriju BiH vrijeme dozvoljenog boravka propisano međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka, osim ako nije ostvario uvjete za ulazak po drugoj osnovi;
 - e) ako postoje osnove sumnje da će obavljati poslove za koje je potrebna radna dozvola, a na njega se ne primjenjuju odredbe članka **77. (Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada)** ovoga Zakona,

f) ako mu je viza BiH na ulasku poništena ili ukinuta.

Članak 25.

(Postupak i posljedica odbijanja ulaska)

- (1) Granična policija odlučuje o odbijanju ulaska na granici.
- (2) Strancu kojem je odbijen ulazak u BiH jer ne ispunjava uvjete za ulazak propisane ovim Zakonom izdaje se rješenje o odbijanju ulaska.
- (3) Rješenje o odbijanju ulaska sadrži razlog odbijanja ulaska, a izdaje se na obrascu koji popunjava nadležni policijski službenik Granične policije. Stranac potpisuje primitak rješenja na obrascu rješenja i jedan primjerak zadržava za sebe. Ako stranac odbije potpisati primitak rješenja, ta se činjenica unosi kao opaska na obrascu rješenja i smatra se da je rješenje uredno dostavljeno.
- (4) Nadležni policijski službenik Granične policije na graničnom prijelazu upozorava stranca kojemu je odbijen ulazak u BiH da je dužan odmah napustiti područje graničnog prijelaza i zabranjuje mu ulazak na teritorij BiH.
- (5) Rješenje o odbijanju ulaska mora sadržavati razlog odbijanja ulaska, a izdaje se na obrascu i dostavlja se strancu. Ako stranac odbije primiti rješenje, ta se činjenica unosi kao bilješka i smatra se da je rješenje dostavljeno.
- (6) Rješenje o odbijanju ulaska izvršava se odmah unošenjem otiska štambilja "ODBIJEN ULAZAK" odnosno druge odgovarajuće oznake u putnu ispravu stranca. Ako stranac nema putnu ispravu u koju bi se mogao unijeti otisak štambilja odnosno druga odgovarajuća oznaka, ta se činjenica unosi kao opaska u obrazac rješenja.
- (7) Protiv rješenja o odbijanju ulaska se može uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (8) Stranac kojemu je odbijen ulazak može ući u BiH nakon što otkloni razloge zbog kojih mu je odbijen ulazak.
- (9) Ako se u žalbenom postupku utvrdi da je strancu neutemeljeno odbijen ulazak u BiH, ta se činjenica unosi u Središnju bazu podataka o strancima, te se prilikom ponovnog ulaska stranca u BiH poništava štambilj o odbijanju ulaska otiskom štambilja "PONIŠTENO".

Odjeljak C. Vize

Članak 26.

(Opće odredbe o vizama)

- (1) Viza je odobrenje za provoz kroz međunarodni tranzitni prostor zračne luke ili teritorij BiH ili odobrenje za namjeravani boravak na teritoriju BiH u roku određenom u vizi.
- (2) U pravilu, stranac je dužan pribaviti vizu prije dolaska na granični prijelaz BiH.
- (3) Viza se može izdati strancu koji posjeduje putovnicu, koja mora biti važeća najmanje tri mjeseca nakon planiranog dana odlaska iz BiH ili, u slučaju nekoliko posjeta, nakon posljednjeg planiranog dana odlaska iz BiH, ima najmanje dvije prazne stranice i izdana je u prethodnih 10 godina. U opravdano hitnim slučajevima odnosno ako to zahtijevaju razlozi sigurnosti BiH, humanitarni, ozbiljni profesionalni ili osobni razlozi, valjanost putne isprave može biti i kraća od tri mjeseca.
- (4) Posjedovanje vize ne predstavlja bezuvjetno pravo ulaska u BiH.
- (5) Viza ne pruža strancu pravo na rad u BiH, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 27.

(Vrste viza)

Nadležna tijela BiH izdaju sljedeće vize:

- a) aerodromsku tranzitnu vizu (Viza A),
- b) vizu za kratkoročni boravak (Viza C),
- c) vizu za dugoročni boravak (Viza D).

Članak 28.

(Aerodromska tranzitna viza - Viza A)

- (1) Aerodromska tranzitna viza (Viza A) omogućuje strancu prolazak kroz međunarodno tranzitno područje zračne luke bez stvarnog ulaska u zemlju, tijekom zaustavljanja ili nastavljanja međunarodnog leta.
- (2) U pravilu, strancu koji za vrijeme neprekinutog putovanja ne napušta međunarodno tranzitno područje zračne luke ili zrakoplov koji se nalazi u zračnoj luci u BiH nije potrebna viza.
- (3) Iznimno, Vijeće ministara može odlučiti da državljani određenih zemalja trebaju posjedovati aerodromske tranzitne vize.

- (4) Strancu se, na njegov zahtjev, može izdati aerodromska tranzitna viza za određeni broj prolazaka kroz međunarodno područje zračne luke u vrijeme provoza.

Članak 29.

(Viza za kratkoročni boravak - Viza C)

- (1) Viza za kratkoročni boravak (Viza C) omogućuje strancu provoz, jedan ili više ulazaka ili boravaka u BiH. Nijedan neprekidan boravak ni ukupno trajanje više uzastopnih boravaka u BiH ne mogu biti dulji od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koje podrazumijeva uzimanje u obzir razdoblja od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka.
- (2) Viza za kratkoročni boravak izdaje se s rokom važenja najdulje do jedne godine.
- (3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, uz prethodnu suglasnost Službe, viza za kratkoročni boravak može se izdati i s rokom važenja do pet godina kada stranac:
- a) dokaže potrebu ili opravda namjeru čestog odnosno redovitog putovanja, posebno zbog poslovnog ili obiteljskog statusa, kao što su poslovne osobe, državni službenici angažirani u redovnim službenim kontaktima s institucijama BiH, predstavnici organizacija civilnog društva koji putuju radi edukativnih seminara ili konferencija, članovi obitelji državljana BiH, članovi obitelji državljana stranaca sa stalnim boravkom u BiH i pomorci i
 - b) dokaže svoj integritet i pouzdanost zakonite uporabe prethodno izdanih viza za ulazak u BiH, svoju ekonomsku situaciju u zemlji podrijetla i iskrenu namjeru da napusti teritorij BiH prije isteka roka važenja vize za koju je podnio zahtjev.
- (4) Viza za kratkoročni boravak izdaje se za poslovna putovanja, putovanja u svrhu obrazovanja, obuke ili u sličnu svrhu, za turistička ili druga putovanja u privatne svrhe, za putovanja na političke, znanstvene, kulturne, sportske, vjerske ili druge događaje, kao i za putovanja iz ostalih razloga za koja je dovoljan kratkoročni boravak.
- (5) U postupku izdavanja vize iz stavka (1) ovoga članka, Služba po zahtjevu MVP-a ili Granične policije obavlja provjere u službenim evidencijama. Rezultati provjera dostavljaju se tijelu nadležnom za izdavanje vize.

Članak 30.

(Viza za dugoročni boravak - Viza D)

- (1) Viza za dugoročni boravak (Viza D) omogućuje strancu ulazak i boravak u BiH u razdoblju od 180 dana tijekom jedne godine i omogućuje strancu podnošenje zahtjeva za odobravanje privremenog boravka u BiH.
- (2) Viza za dugoročni boravak izdaje se iznimno u situacijama kada je za svrhu boravka u BiH potrebno više od 90 dana u razdoblju od 180 dana.

- (3) Viza za dugoročni boravak izdaje se s rokom važenja najviše do jedne godine i izdaje se za jedan ili više ulazaka u BiH.
- (4) Iznimno od stavka (3) ovoga članka, viza za dugoročni boravak može se izdati i s rokom važenja duljim od jedne godine, ako je to u interesu BiH.
- (5) Za izdavanje vize za dugoročni boravak potrebna je prethodna suglasnost Službe.
- (6) Po primitku zahtjeva za izdavanje vize za dugoročni boravak, diplomatsko-konzularno predstavništvo BiH (u daljnjem tekstu: DKPBiH) dužno je prikupiti svu potrebnu dokumentaciju i proslijediti je Službi radi davanja suglasnosti iz stavka (5) ovoga članka.

Članak 31.

(Uvjeti za izdavanje vize)

- (1) Podnositelj zahtjeva za izdavanje vize dužan je dati osobne podatke, kao i biometrijske podatke koji se od njega traže, druge potrebne informacije, te navesti svrhu ulaska u BiH. Zahtjev za izdavanje vize podnosi se najranije tri mjeseca prije početka planiranog posjeta na propisanom obrascu, koji se mora točno i potpuno popuniti.
- (2) Za izdavanje vize za kratkoročni boravak (Viza C) podnositelj zahtjeva dužan je, osim dokaza o putnom zdravstvenom osiguranju koje pokriva troškove koji mogu nastati u vezi s vraćanjem u zemlju podrijetla iz zdravstvenih razloga, hitnom medicinskom pomoći odnosno hitnim bolničkim liječenjem ili smrti tijekom njegova boravka u BiH, uz zahtjev priložiti dokaz kojim opravdava svrhu i uvjete namjeravanog boravka u BiH, i to:
 - a) pozivno pismo iz članka 32. (*Pozivno pismo*) ovoga Zakona;
 - b) presliku sudskog ili drugog službenog poziva kojim se poziva da se odazove u pravnom postupku koji se vodi u BiH;
 - c) presliku dokaza o uplaćenom turističkom putovanju, uključujući smještaj i prijevoz, ili dokaz o organiziranom putovanju ili uplaćenom smještaju;
 - d) potvrdu o primanju na obrazovanje ili obuku; ili
 - e) drugi dokument na temelju kojega se može razumno zaključiti koji su svrha i uvjeti namjeravanog boravka u BiH, ako je to moguće i potrebno.
- (3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, od obveze dostave dokaza o putnom zdravstvenom osiguranju izuzeti su nositelji diplomatskih putovnica, a mogu se izuzeti i profesionalne skupine, kao što su pomorci, koje već imaju putno zdravstveno osiguranje zbog svoje profesionalne djelatnosti.
- (4) U slučaju sumnje u svrhu ulaska u BiH koju je stranac naveo u zahtjevu za izdavanje vize, službena osoba DKP-a BiH može zahtijevati od stranca dostavu uvjerenja o

posjedovanju nekretnine ili uvjerenja o stalnim izvorima prihoda u zemlji podrijetla ili zemlji polaznog odredišta ili uvjerenja o upisanom studiju ili druge dokaze, odnosno dokaz iz kojeg se razumno može zaključiti da će stranac nakon zakonitog boravka napustiti BiH.

(5) Službena osoba može zahtijevati dodatne dokaze ili pojašnjenje podataka ili informacija iz zahtjeva za izdavanje vize, kao i razgovor s podnosiocem zahtjeva.

(6) Uvjeti za izdavanje vize za kratkoročni boravak (Viza C) propisani stavkom (2) ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i u slučajevima izdavanja vize za dugoročni boravak (Viza D).

Članak 32.

(Pozivno pismo)

- (1) Pozivno pismo je pismo kojim se stranac poziva da dođe u BiH u određenu svrhu u određenom razdoblju.
- (2) Pozivno pismo za ulazak stranca u BiH može izdati državljanin BiH ili stranac s odobrenim stalnim boravkom u BiH, ili domaća ili strana pravna osoba registrirana u BiH.
- (3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, pozivno pismo u svrhu spajanja obitelji ili posjeta može izdati i stranac s odobrenim privremenim boravkom u BiH kao nositelj plave karte ili stranac koji boravi na temelju odobrenog privremenog boravka u BiH godinu dana ili dulje i koji ima osnovane izgleda za odobravanje stalnog boravka u BiH ili stranac s priznatim izbjegličkim statusom. Stranac s odobrenim privremenim boravkom do jedne godine može izdati pozivno pismo isključivo u svrhu posjeta.
- (4) Pozivno pismo izdaje se na propisanom obrascu i sadrži izjavu pozivatelja da na sebe preuzima obvezu osiguranja smještaja, pokriva troškova liječenja, osiguranja uzdržavanja i podmirjenja ostalih troškova koji mogu nastati za vrijeme boravka stranca u BiH, troškove stavljanja pod nadzor, dobrovoljnog napuštanja ili prisilnog udaljavanja, kao i sve druge troškove izlaska stranca iz BiH, ako te obveze ne može podmiriti stranac.
- (5) Pozivno pismo ovjerava Služba prema mjestu prebivališta odnosno sjedišta pozivatelja, na temelju dokaza dostavljenih uz zahtjev i nakon obavljanja operativnih provjera. Rok važenja pozivnog pisma je 180 dana od dana ovjere.
- (6) U slučaju iz stavka (3) ovoga članka, Služba ovjerava pozivno pismo i na temelju dokaza o istinitosti svrhe spajanja obitelji.
- (7) Služba može ovjeriti i zajedničko pozivno pismo za namjane pet, a najviše 50 osoba koje putuju uz zajedničku putovnicu.
- (8) Pozivnim pismom u smislu ovoga Zakona smatra se i službeni akt državnog, entitetskog ili kantonalnog tijela vlasti, tijela vlasti Brčko Distrikta BiH, kao i

diplomatsko-konzularnog predstavništva strane zemlje ili međunarodne organizacije koja ima diplomatski status u BiH.

Članak 33.

(Izdavanje vize na zajedničku putovnicu)

- (1) Viza se izdaje na zajedničku putovnicu kao aerodromska tranzitna viza (Viza A) ili kao viza za kratkoročni boravak (Viza C) skupini stranaca, koja može brojati najmanje pet i najviše 50 osoba i koju predvodi osoba koja posjeduje svoju osobnu putovnicu i pojedinačnu vizu, ako je potrebna.
- (2) Viza za kratkoročni boravak (Viza C) može se izdati na zajedničku putovnicu s rokom važenja najdulje do 30 dana ako članovi skupine zajedno ulaze na teritorij BiH te borave i napuštaju ga kao skupina.
- (3) Za svaku osobu koja je navedena u zajedničkoj putovnici izdaje se pojedinačna viza.

Članak 34.

(Nadležnost i mjesto izdavanja vize)

- (1) Vizu izdaje DKPBiH, a može je izdati i diplomatsko-konzularno predstavništvo druge zemlje sa kojom je BiH zaključila ugovor.
- (2) Stranac je dužan pribaviti vizu prije ulaska u BiH, a na poziv tijela iz stavka (1) ovoga članka dužan je osobno podnijeti zahtjev za izdavanje vize.
- (3) Prije izdavanja vize DKPBiH je dužan u slučajevima predviđenim ovim Zakonom zatražiti prethodnu suglasnost Službe.
- (4) Protiv rješenja kojim se odbija zahtjev za izdavanje vize može se uložiti žalba MVP-u, putem DKP-a, u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.
- (5) Iznimno od st. (1) i (2) ovoga članka, ako to zahtijevaju razlozi sigurnosti BiH, humanitarni, ozbiljni profesionalni ili osobni razlozi, vizu za kratkoročni boravak (Viza C) za jedan ulazak do 15 dana ili aerodromsku tranzitnu vizu (Viza A) može izdati Granična policija na granici.
- (6) Viza iz stavka (5) ovoga članka može se izdati samo pod uvjetom da stranac:
 - a) ispunjava opće uvjete za ulazak u BiH iz članka **19. (Opći uvjeti za ulazak)** st. (1) i (3) ovoga Zakona,
 - b) dokaže da nije bio u mogućnosti unaprijed podnijeti zahtjev za vizu, i
 - c) predoči dokument ili više njih kojima dokazuje nepredvidiv i neodgodiv razlog za ulazak u BiH, te jamči povratak u zemlju podrijetla ili uobičajenog mjesta boravka.

- (7) Protiv rješenja kojim se odbija zahtjev za izdavanje vize na granici može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 35.

(Rok za davanje suglasnosti)

- (1) Kad je predviđeno da DKPBiH prije izdavanja vize mora zatražiti prethodnu suglasnost Službe, Služba odgovara što je prije moguće, a najkasnije u roku od sedam dana od dana zaprimanja zahtjeva. Služba obavještava MVP o svome odgovoru.
- (2) Ako DKPBiH ne primi odgovor Službe u roku iz stavka (1) ovoga članka, smatra se da je dana suglasnost.

Članak 36.

(Produljenje vize)

- (1) Viza za kratkoročni boravak (Viza C) može se produljiti zbog više sile, humanitarnih, ozbiljnih profesionalnih ili osobnih razloga, a sukladno pravilima koja važe za izdavanje vize.
- (2) Zahtjev za produljenje vize podnosi se Službi najkasnije pet dana prije isteka važenja vize i odobrenja boravka koji je odobren na temelju izdane vize. Služba donosi odluku o produljenju vize u roku od tri dana od dana zaprimanja zahtjeva.
- (3) Protiv odluke kojom se odbija, odnosno odbacuje zahtjev za produljenje vize može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od tri dana od dana dostave odluke. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 37.

(Odbijanje zahtjeva za izdavanje vize i iznimno izdavanje vize iz humanitarnih razloga)

- (1) Zahtjev stranca za izdavanje vize odbija se:
- a) ako ne ispunjava uvjete za izdavanje vize iz članka **31. (Uvjeti za izdavanje vize)** ovoga Zakona;
 - b) ako ne ispunjava opće uvjete za ulazak u BiH iz članka **19. (Opći uvjeti za ulazak)** st. (1), (3), (5) i (6) ovoga Zakona niti se na njega primjenjuje međunarodni ugovor čija je BiH ugovorna stranka ili odluka iz članka **20. (Ulazak pod posebnim uvjetima)** ovoga Zakona;
 - c) ako se stranac ne odazove pozivu DKP-a BiH da osobno podnese zahtjev za izdavanje vize;

- d) ako je stranac već boravio u BiH 90 dana tijekom razdoblja od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka;
 - e) ako rok važenja putovnice stranca u koju se unosi viza istječe za manje od tri mjeseca od posljednjeg dana namjeravanog boravka u BiH ili putovnica nema najmanje dvije prazne stranice ili nije izdana u prethodnih 10 godina, uvažavajući iznimke propisane člankom 26. stavak (3) ovoga Zakona;
 - f) ako odbije dati biometrijske podatke prilikom predaje zahtjeva; ili
 - g) ako stranac pri podnošenju zahtjeva za izdavanje vize na granici ne dokaže nepredvidive i neodgodive razloge za ulazak.
- (2) Zahtjev za izdavanje vize može se odbiti strancu koji nije platio troškove nadzora i/ili troškove udaljavanja iz BiH.
- (3) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, viza se može izdati iz humanitarnih razloga ili ako je to u interesu BiH ili je to sukladno prihvaćenim međunarodnim obvezama.

Članak 38.

(Poništenje i ukidanje vize)

- (1) Viza se poništava ako se naknadno utvrdi da nisu bili ispunjeni uvjeti za njezino izdavanje ili ako postoje ozbiljni razlozi za sumnju da je dobivena na prijevare.
- (2) Viza se ukida ako se utvrdi da više ne postoje uvjeti za njezino izdavanje.
- (3) Vizu može poništiti ili ukinuti DKPBiH, Granična policija ili Služba.
- (4) Rješenje o poništenju ili ukidanju vize dostavlja se strancu na propisanom obrascu.
- (5) Protiv rješenja iz stavka (4) ovoga članka stranac može uložiti žalbu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja, putem nadležnog DKP-a BiH.
- (6) Ako je rješenje iz stavka (4) ovoga članka donio DKPBiH, o žalbi na rješenje odlučuje MVP, a ako je to rješenje donijela Granična policija ili Služba, o žalbi odlučuje Ministarstvo. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (7) Viza se može ukinuti i na zahtjev stranca kojemu je izdana viza i u tom slučaju žalba nije dopuštena.
- (8) Ako je viza poništena ili ukinuta, preko naljepnice vize stavlja se otisak štambilja „PONIŠTENO“ ili „UKINUTO“ ili drugi odgovarajući znak.
- (9) Tijelo koje je poništilo ili ukinulo vizu dužno je o tome obavijestiti Ministarstvo i tijelo koje je izdalo vizu.

Članak 39.

(Razlozi za poništenje ili ukidanje vize)

(1) Viza se poništava ili ukida strancu:

- a) ako ima lažnu ili krivotvorenu putnu ispravu;
- b) ako boravi suprotno svrsi planiranog ulaska i boravka;
- c) ako nema sredstava za uzdržavanje za vrijeme namjeravanog boravka ili za povratak u zemlju podrijetla ili uobičajenog boravka ili za provoz u treću zemlju ili nije u mogućnosti zakonito pribaviti ta sredstva;
- d) ako boravi u BiH dulje od 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koje podrazumijeva uzimanje u obzir razdoblja od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka;
- e) ako ima na snazi mjeru zabrane ulaska u BiH;
- f) ako predstavlja prijetnju javnom poretku, sigurnosti ili međunarodnim odnosima BiH;
- g) ako ne poštuje javni poredak BiH ili poduzme aktivnost koja narušava sigurnost BiH ili je član organizacije koja planira ili poduzme takve aktivnosti ili organizira ili je u vezi s organiziranjem bespravnog ulaska, boravka ili izlaska pojedinca ili skupine u ili iz BiH, ili organizira ili na bilo koji način sudjeluje u trgovini ljudima ili na bilo koji način sudjeluje u kriminalnoj aktivnosti ili postoji međunarodna tjeralica;
- h) ako je prekršio propise kojima se uređuje prelazak državne granice, bez obzira na to je li povreda propisa nastala pri ulasku ili izlasku iz BiH;
- i) ako je dao pogrešne podatke ili prikrio okolnosti važne za izdavanje vize;
- j) ako obavlja djelatnost za koju je potrebna radna dozvola, a nema radnu dozvolu u BiH;
- k) ako je pravomoćno osuđen za kazneno djelo za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna;
- l) ako nema valjano putno zdravstveno osiguranje;
- m) ako nema namjeru napustiti teritorij BiH prije isteka vize;
- n) ako podnese zahtjev za ukidanje vize.

(2) Osnove za utvrđivanje razloga za poništenje ili ukidanje vize propisane u stavku (1) ovoga članka mogu biti: dokazi ili saznanja kojima raspolaže Granična policija, Služba ili DKPBiH, sukladno svojim nadležnostima, postojanje međunarodne tjeralice, pravomoćne sudske odluke ili obavijesti ili informacije nadležnih tijela i službi sigurnosti u BiH.

- (3) Strancu kojem je ukinuta ili poništena viza na teritoriju BiH iz razloga propisanih u stavku (1) toč. a), e), f), g), h), i), j) i k) ovoga članka može se izreći i mjera protjerivanja.
- (4) Strancu kojemu je poništena ili ukinuta viza na teritoriju BiH, a nije izrečena mjera protjerivanja, određuje se rok u kojemu može dragovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti dulji od osam dana.
- (5) Tijelo koje je ukinulo ili poništilo vizu obavještava o tome tijelo koje je izdalo vizu.

Članak 40.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca)

- (1) nakon što pribavi mišljenje Ministarstva komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo komunikacija i prometa), Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis kojim se detaljnije uređuju obveze prijevoznika koji dovozi stranca na granični prijelaz BiH.
- (2) Nakon što pribavi mišljenje MVP-a, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis kojim se utvrđuje najmanji iznos sredstava potreban za uzdržavanje stranca u BiH.
- (3) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva, MVP donosi podzakonski propis kojim se propisuju izgled i sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje vize i naljepnice vize, postupanje prilikom izdavanja aerodromske tranzitne vize (Viza A) i vize za kratkoročni boravak (Viza C) u DKP-u BiH, rok važenja aerodromske tranzitne vize (Viza A), te uređuju i druga pitanja o izdavanju ovih viza.
- (4) Nakon što pribavi suglasnosti Ministarstva i Službe, MVP donosi podzakonski propis kojim se uređuje postupak izdavanja vize za dugoročni boravak (Viza D) i druga pitanja o uvjetima izdavanja ove vize.
- (5) Nakon što pribavi mišljenje Granične policije, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis o graničnim prijelazima na kojima je moguće izdavati vize.
- (6) Ministarstvo, nakon što pribavi mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, donosi podzakonski propis kojim se uređuju postupanje prilikom ulaska stranaca u BiH, izdavanje vize na granici, izgled i sadržaj obrasca pozivnog pisma i postupanje prilikom ovjere pozivnog pisma, obrazac rješenja o odbijanju ulaska i postupanje prilikom odbijanja ulaska u BiH, te druga pitanja o uvjetima ulaska u BiH.

POGLAVLJE III. PUTNE ISPRAVE ZA STRANCE

Članak 41.

(Vrste putnih isprava za strance)

Putne isprave za strance u smislu ovoga Zakona su:

- a) putna isprava za osobu bez državljanstva i
- b) putni list za stranca.

Članak 42.

(Izdavanje putnih isprava za strance)

- (1) Putne isprave za osobe bez državljanstva izdaju se pod uvjetima utvrđenim međunarodnim konvencijama, a putni list za stranca sukladno ovom Zakonu.
- (2) Putne isprave za osobe bez državljanstva i putne listove za strance izdaje Služba prema boravištu, odnosno prebivalištu stranca.
- (3) Putne isprave za osobe bez državljanstva izdaju se s rokom valjanosti od dvije godine, osim u slučaju putnog lista koji se izdaje s rokom valjanosti do 30 dana i vrijedi samo za jedno putovanje.
- (4) Nositelji putnih isprava za strance mlađi od 14 godina mogu putovati u inozemstvo samo u pratnji roditelja ili zakonskog zastupnika ili skrbnika ili punomoćnika s ovjerenom punomoći oba roditelja ili zakonskog zastupnika ili skrbnika, ili moraju imati suglasnost roditelja, odnosno zakonskog zastupnika ili skrbnika ako putuju bez pratnje.

Članak 43.

(Putni list za stranca)

- (1) Putni list za stranca je putna isprava koja vrijedi za jedno putovanje i izdaje se strancu:
 - a) čija je važeća putna isprava izgubljena ili uništena i ne može se zamijeniti ili je stranac na drugi način bez nje ostao, a zemlja čiji je državljanin nema svoje diplomatsko-konzularno predstavništvo u BiH niti njezin interes zastupa neka druga zemlja, s ciljem da se tom strancu omogući povratak u zemlju u kojoj ima uobičajeno mjesto boravka ili u zemlju koja ga prihvća;
 - b) kojem je odobrena ili je bila odobrena međunarodna zaštita ili privremena zaštita ili je u postupku stjecanja takvog statusa, s ciljem da mu se omogući dobrovoljni povratak u zemlju podrijetla ili u zemlju u kojoj ima uobičajeno mjesto boravka ili u zemlju koja ga prihvća;

- c) kojem je prestalo državljanstvo BiH, a radi putovanja u inozemstvo;
 - d) koji je u inozemstvu izgubio putnu ispravu za izbjeglice ili putnu ispravu za osobu bez državljanstva koju je izdalo nadležno tijelo u BiH radi povratka u BiH; ili
 - e) koji je u postupku prisilnog udaljavanja iz BiH radi povratka u zemlju podrijetla ili zemlju uobičajenog boravka ili treću zemlju koja ga prihvaća.
- (2) Osim slučajeva iz stavka (1) ovoga članka, putni list za stranca može biti izdan i u drugim slučajevima ako za to postoje opravdani razlozi.
- (3) Putni list za stranca iz stavka (1) toč. a), b), c) i e) ovoga članka izdaje nadležna organizacijska jedinica Službe kojoj je prijavljen gubitak ili uništenje putne isprave ili njezin drugačiji nestanak, odnosno na čijem području stranac boravi.
- (4) Putni list za stranca iz stavka (1) točke d) ovoga članka izdaje DKPBiH uz prethodnu suglasnost Ministarstva ako se radi o izbjeglici, odnosno Službe ako se radi o osobi bez državljanstva.
- (5) U slučaju iz stavka (1) točke b) ovoga članka, Služba izdaje putni list za stranca po prethodnoj suglasnosti tijela nadležnog za poslove azila.

Članak 44.

(Neizdavanje putnih isprava za strance)

- (1) Putna isprava za stranca neće se izdati strancu:
- a) protiv kojeg se vodi kazneni ili prekršajni postupak, osim ako postoji suglasnost tijela koje vodi postupak;
 - b) koji je osuđen na kaznu zatvora ili novčanu kaznu ili mu je izrečena mjera oduzimanja imovinske koristi ili je dužan nadoknaditi štetu dok ne izdrži kaznu, odnosno dok ne plati novčanu kaznu ili dok ne vrati imovinsku korist, odnosno dok ne nadoknadi štetu; ili
 - c) ako to zahtijevaju razlozi zaštite javnog poretka, sigurnosti ili javnog zdravlja BiH.
- (2) Kada Služba utvrdi postojanje nekog od razloga iz stavka (1) ovoga članka, oduzet će prethodno izdanu putnu ispravu za stranca na razdoblje dok takav razlog postoji i o tome obavijestiti Ministarstvo.
- (3) U slučaju iz stavka (2) ovoga članka, Služba izdaje potvrdu o oduzimanju putne isprave za stranca.
- (4) Iznimno od stavka (1) točke b) ovoga članka, putni list za strance može se izdati strancu koji je u postupku prisilnog udaljavanja iz BiH radi povratka u zemlju podrijetla ili zemlju uobičajenog boravka ili treću zemlju koja ga prihvaća.

Članak 45.

(Obveze stranca u vezi s putnim ispravama za strance)

- (1) Stranac ne smije ustupiti svoju putnu ispravu za stranca drugoj osobi niti smije koristiti kao svoju putnu ispravu druge osobe. U protivnome, službena osoba će odmah po saznanju prijaviti kazneno djelo, sukladno zakonu o kaznenom postupku.
- (2) Stranac kojem je otkazan boravak sukladno ovom Zakonu ili je stekao državljanstvo BiH dužan je odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastupanja navedenih okolnosti, vratiti putnu ispravu za stranca mjesno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe koja je izdala tu putnu ispravu.
- (3) Stranac je dužan odmah po saznanju prijaviti gubitak, uništenje ili drukčiji nestanak putne isprave za stranca mjesno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policije prema mjestu boravka, a ako se ta činjenica dogodila izvan BiH, najbližem DKP-u BiH.
- (4) Tijelo kojem je prijavljena činjenica iz stavka (3) ovoga članka izdaje strancu potvrdu o prijavi gubitka, uništenja ili drukčijeg nestanka putne isprave za stranca. Ako je stranac prijavio tu činjenicu policiji odnosno DKP-u BiH, policija odnosno DKP BiH dužni su odmah, a najkasnije tijekom istoga dana, obavijestiti organizacijsku jedinicu Službe na čijem području stranac boravi.
- (5) Putna isprava za stranca koja je izgubljena, uništena ili je na drukčiji način nestala oglašava se nevažećom u "Službenom glasniku BiH" o trošku stranca.

Članak 46.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s putnim ispravama za strance)

- (1) Nakon što pribavi mišljenja MCP-a, MVP-a i Službe, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se uređuju izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje putne isprave za osobu bez državljanstva i zahtjeva za izdavanje putnog lista za strance.
- (2) Nakon što pribavi mišljenja Ministarstva, MVP-a i Službe, MCP donosi podzakonski propis kojim se uređuju oblik, izgled i sadržaj putne isprave za osobu bez državljanstva i putnog lista za strance, potrebni dokumenti koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje, postupanje prilikom izdavanja i druga tehnička pitanja u vezi s putnom ispravom za osobu bez državljanstva i putni list za strance.

POGLAVLJE IV. BORAVAK STRANACA U BIH

Odjeljak A. Vrste boravka stranaca u BiH

Članak 47.

(Vrste boravka)

- (1) U smislu ovoga Zakona, pod boravkom stranca u BiH smatra se:

- a) vizni,
- b) bezvizni,
- c) privremeni i
- d) stalni boravak.

(2) Vizni boravak je boravak stranca u BiH u razdoblju navedenom u vizi.

(3) Bezvizni boravak je boravak stranca u BiH koji dolazi iz zemlje bezviznog režima u trajanju iz članka **21. (Oslobađanje od obveze pribavljanja vize)** stavka (2) ovoga Zakona.

(4) Privremeni boravak je boravak stranca u BiH u trajanju do jedne godine, ako dozvolom boravka nije drukčije određeno.

(5) Stalni boravak je boravak stranca u BiH u neograničenom trajanju.

Odjeljak B. Privremeni boravak

Članak 48.

(Osnova za odobravanje privremenog boravka)

(1) Privremeni boravak može se odobriti strancu koji namjerava boraviti ili boravi u BiH po osnovi:

- a) spajanja obitelji,
- b) obrazovanja,
- c) humanitarnih razloga,
- d) rada s radnom dozvolom,
- e) rada bez radne dozvole ili
- f) drugih opravdanih razloga.

(2) Odobrenje privremenog boravka može se iznimno izdati i po osnovi vlasništva na nepokretnoj imovini, ako postoji efektivna veza stranca s BiH.

(3) Privremeni boravak odobrava se na razdoblje do jedne godine, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

(4) Privremeni boravak iz humanitarnih razloga u slučaju iz članka **58. (Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga)** stavka (2) točke a) ovoga Zakona odobrava se najdulje na razdoblje do šest mjeseci.

- (5) Produljenje privremenog boravka može se odobriti na zahtjev stranca, ali samo po istoj osnovi po kojej mu je odobren privremeni boravak čije produljenje traži.

Članak 49.

(Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka)

- (1) Strancu se može odobriti privremeni boravak ako dostavi:
- a) dokaz kojim opravdava postojanje osnove za odobravanje privremenog boravka;
 - b) putovnica s rokom važenja najmanje tri mjeseca duljim od razdoblja za koje traži odobrenje privremenog boravka;
 - c) dokaz da raspolaže sredstvima za uzdržavanje, kako tijekom boravka u BiH ne bi postao korisnik socijalne pomoći;
 - d) dokaz o odgovarajućem smještaju;
 - e) dokaz o zdravstvenom osiguranju;
 - f) liječničko uvjerenje, izdano najkasnije tri mjeseca prije dana podnošenja zahtjeva, iz kojeg je vidljivo da ne boluje od bolesti koje predstavlja prijetnju javnom zdravlju u BiH, isključujući slučajeve kada je oboljenje nastupilo nakon odobravanja prvog privremenog boravka u BiH i
 - g) potvrdu koju je izdalo nadležno tijelo zemlje podrijetla da se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavan za kazneno djelo, a koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za boravak.
- (2) Smatra se da stranac koji posjeduje radnu dozvolu za rad u BiH ispunjava uvjete koji se odnose na posjedovanje sredstava za uzdržavanje i zdravstveno osiguranje.
- (3) Ako stranac podnosi zahtjev za produljenje privremenog boravka, dužan je dostaviti dokaz da se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavan za kazneno djelo, izdan od nadležnog tijela u BiH, a može se izuzeti od obveze pribavljanja dokaza iz stavka (1) toč. f) i g) ovoga članka, o čemu odlučuje Služba.
- (4) Stranac dnevni migrant koji podnosi zahtjev za odobravanje ili produljenje privremenog boravka po osnovi obrazovanja, rada s radnom dozvolom ili bez radne dozvole izuzet je od obveze pribavljanja dokaza o odgovarajućem smještaju iz stavka (1) točke d) ovoga članka.

Članak 50.

(Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji)

- (1) Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji može se odobriti članovima uže obitelji:

- a) državljanina BiH koji ima prebivalište u BiH,
 - b) stranca s odobrenim stalnim boravkom u BiH, stranca kojem je odobren privremeni boravak u BiH kao nositelju plave karte, stranca koji boravi po osnovi odobrenog privremenog boravka u BiH godinu dana ili dulje i koji ima osnovane izgleda za odobravanje stalnog boravka u BiH ili stranca s priznatim izbjegličkim statusom.
- (2) Privremeni boravak iz stavka (1) ovoga članka, na zahtjev stranca koji dolazi u BiH radi spajanja obitelji, može se odobriti uz uvjete iz članka 49. (Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka) ovoga Zakona ako:
- a) državljanin BiH, stranac s odobrenim boravkom u BiH ili stranac s priznatim izbjegličkim statusom ima osiguran smještaj za sebe i članove obitelji za koje traži odobravanje boravka po osnovi spajanja obitelji i ima stalni izvor prihoda, odnosno raspolaže dostatnim sredstvima za uzdržavanje u BiH osoba za koje se traži spajanje obitelji i
 - b) državljanin BiH, stranac s odobrenim boravkom u BiH ili stranac s priznatim izbjegličkim statusom ima zdravstveno osiguranje za sebe i članove obitelji za koje traži odobrenje boravka po osnovi spajanja obitelji.
- (3) Članovima uže obitelji u smislu ovoga Zakona smatraju se:
- a) bračni odnosno izvanbračni partner državljanina BiH ili stranca s odobrenim boravkom u BiH ili stranca s priznatim izbjegličkim statusom, pod uvjetom da je brak odnosno izvanbračna zajednica pravovaljana u BiH sukladno članku **6. (Definicije)** toč. l) i m) ovoga Zakona;
 - b) djeca do 18 godina ili punoljetna uzdržavana djeca koja su na redovitom školovanju do 26 godina ili poslovno ili radno nesposobna punoljetna djeca, koja žive u zajedničkom kućanstvu, rođena u braku, izvan braka, posvojena ili djeca bračnih i izvanbračnih partnera koja nisu osnovala vlastitu obitelj, i
 - c) uzdržavani roditelji.
- (4) Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji s članovima uže obitelji državljanina BiH koji ima prebivalište u BiH iz stavka (1) točke a) ovoga članka odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojim je odobren boravak.
- (5) Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji s članovima uže obitelji stranca iz stavka (1) točke b) ovoga članka odobrava se na razdoblje u kojemu je privremeni boravak odobren strancu s kojim se spaja obitelj, a najdulje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojim je odobren boravak.
- (6) Iznimno od st. (4) i (5) ovoga članka, punoljetni stranac koji boravi u BiH neprekidno tri godine po osnovi privremenog boravka odobrenog radi spajanja obitelji može podnijeti zaseban zahtjev za odobravanje privremenog boravka po nekoj drugoj osnovi

ukoliko ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom za odobravanje privremenog boravka po nekoj drugoj osnovi osim spajanja obitelji.

- (7) Član obitelji kojem je odobren privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji sa strancem kojemu je odobren privremeni boravak kao nositelju plave karte ima pravo na rad u BiH sukladno ovom Zakonu.

Članak 51.

(Boravak u slučaju prestanka braka ili izvanbračne zajednice)

- (1) Ako je za vrijeme trajanja privremenog boravka odobrenog po osnovi spajanja obitelji prestao brak ili izvanbračna zajednica, bivši supružnik ili izvanbračni partner koji je dobio odobrenje privremenog boravka kao član uže obitelji iz članka 50. (*Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji*) može podnijeti zahtjev za produljenje privremenog boravka:

- a) ako ima pravo skrbništva nad maloljetnim djetetom koje ima državljanstvo BiH;
- b) u slučaju smrti supružnika ili izvanbračnog partnera po osnovi kojeg je ostvaren privremeni boravak s ciljem spajanja obitelji, a dokaže da je stekao pravo na rad sukladno odredbama ovoga Zakona ili da ima osigurana sredstva za svoje i uzdržavanje članova obitelji te zdravstveno osiguranje ili ako boravi u BiH radi studiranja i priloži dokaze o sredstvima za svoje i uzdržavanje članova obitelji i zdravstvenom osiguranju; ili
- c) kad je u tijeku brakorazvodna parnica u kojoj se odlučuje o skrbništvu nad maloljetnim djetetom koje je državljanin BiH.

(2) Iznimno, privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji može se odobriti strancu koji nije imao odobren privremeni boravak prije smrti supružnika ili izvanbračnog partnera koji je bio državljanin BiH ako je nakon smrti supružnika ili izvanbračnog partnera preuzeo skrbništvo nad maloljetnim djetetom koje je državljanin BiH i ima prebivalište u BiH.

(3) Privremeni boravak po ovoj osnovi odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.

Članak 52.

(Brak iz koristi)

(1) Privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji neće se odobriti ako je brak sklopljen iz koristi.

(2) Okolnosti koje mogu ukazivati da je brak sklopljen iz koristi su:

- a) bračni drugovi ne održavaju bračnu zajednicu;
- b) bračni drugovi ne izvršavaju obveze koje proizlaze iz braka;

- c) bračni drugovi nisu se upoznali prije sklapanja braka;
 - d) bračni drugovi ne daju dosljedne osobne podatke;
 - e) bračni drugovi ne govore jezik koji oboje razumiju;
 - f) za sklapanje braka dana su materijalna sredstva, osim ako se ne radi o sredstvima koja se daju kao miraz, a supružnici dolaze iz zemalja u kojima je davanje miraza običaj;
 - g) postoje dokazi o ranijim brakovima iz koristi na strani bilo kojeg bračnog druga u BiH ili inozemstvu ili
 - h) drugi dokazi koji mogu ukazivati na to da je brak sklopljen iz koristi.
- (3) Odredbe ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na izvanbračnu zajednicu.

Članak 53.

(Privremeni boravak po osnovi obrazovanja)

Privremeni boravak po osnovi obrazovanja može se odobriti u svrhu:

- a) osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja,
- b) visokoškolskog obrazovanja,
- c) neplaćenog vježbeništva i
- d) volonterskog rada.

Članak 54.

(Privremeni boravak po osnovi osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja)

(1) Privremeni boravak po osnovi redovitog osnovnog obrazovanja može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka 49. (*Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka*) ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:

- a) upisan je u osnovnoškolsku ustanovu;
- b) ima suglasnost roditelja ili zakonskog zastupnika za planirani boravak u svrhu osnovnog obrazovanja u BiH;
- c) ima skrbnika u BiH i
- d) dostavi dokaz da je skrbnik ili obrazovna ustanova ili organizacija koja provodi program razmjene učenika za njega odgovorna za vrijeme boravka u BiH, osobito

u pogledu smještaja, sredstava za uzdržavanje, obrazovanja, zdravstvenog osiguranja i povratka.

(2) Privremeni boravak po osnovi redovitog srednjoškolskog obrazovanja može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka **49. (Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka)** ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:

- a) upisan je u srednjoškolsku ustanovu;
- b) ako je maloljetan, ima suglasnost roditelja ili zakonskog zastupnika za planirani boravak u svrhu srednjoškolskog obrazovanja u BiH;
- c) ima skrbnika u BiH i
- d) dostavi dokaz da je skrbnik ili obrazovna ustanova ili organizacija koja provodi program razmjene učenika za njega odgovorna za vrijeme boravka u BiH, osobito u pogledu smještaja, sredstava za uzdržavanje, obrazovanja, zdravstvenog osiguranja i povratka.

(3) Ako stranac upisuje posljednju godinu srednjoškolskog obrazovanja, ne može biti stariji od 20 godina.

(4) Privremeni boravak po osnovi osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.

Članak 55.

(Privremeni boravak po osnovi visokoškolskog obrazovanja)

(1) Privremeni boravak po osnovi redovitog visokoškolskog obrazovanja može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka **49. (Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka)** ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:

- a) da je upisan na visokoškolsku ustanovu u BiH ili
- b) da dolazi u sklopu razmjene studenata odnosno mobilnosti mladih.

(2) Privremeni boravak po osnovi redovitog visokoškolskog obrazovanja odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.

(3) Nakon isteka roka propisanog za trajanje redovitog visokoškolskog obrazovanja, privremeni boravak po ovoj osnovi može se produljivati najdulje dvije godine, uz dostavu dokaza o obnovi godine.

Članak 56.

(Privremeni boravak neplaćenih vježbenika)

- (1) Privremeni boravak neplaćenih vježbenika može se odobriti strancu koji je stekao visokoškolsko obrazovanje na teritoriju BiH ili strancu koji dolazi po osnovi međunarodnih ugovora čija je BiH ugovorna stranka radi obavljanja stručne prakse odnosno vježbeničkog staža.
- (2) Privremeni boravak iz stavka (1) ovoga članka može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka 49. (*Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka*) ovoga Zakona, ima:
 - a) ugovor o osposobljavanju bez naknade zaključen s pravnom osobom kod koje obavlja stručnu praksu odnosno vježbenički staž,
 - b) dokaz da poznaje jedan od jezika u službenoj uporabi u BiH i
 - c) dokaz da će pravna osoba kod koje obavlja stručnu praksu odnosno vježbenički staž biti odgovorna u pogledu sredstava za uzdržavanje, zdravstvene zaštite i povratka.
- (3) Privremeni boravak neplaćenih vježbenika odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak, isključivo jednom, i to na razdoblje potrebno za stjecanje profesionalnih kvalifikacija.
- (4) Obavljanje stručne prakse odnosno vježbeničkog staža iz ovoga članka ne smatra se radom u smislu odredaba ovoga Zakona.

Članak 57.

(Privremeni boravak volontera)

- (1) Privremeni boravak može se odobriti strancu volonteru koji, uz uvjete iz članka 49. (*Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka*) ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:
 - a) da nije mlađi od 18 niti stariji od 65 godina;
 - b) ima ugovor o volontiranju zaključen s ustanovom, institucijom, humanitarnom organizacijom, udrugom građana ili zakladom u BiH u kojoj volontira;
 - c) ako priloži projekt na čijoj je realizaciji angažiran, odnosno dokument iz kojeg se vidi shema volonterskog rada, opis poslova i zadataka, broj izvršitelja, vrijeme volontiranja, nadzor i radno vrijeme;
 - d) da je organizacija u kojoj stranac volontira potpisala policu obveznog osiguranja i da preuzima odgovornost za stranca za vrijeme volontiranja, što uključuje troškove uzdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka.

- (2) Privremeni boravak odobrava se strancu volonteru na razdoblje do jedne godine, a iznimno se može produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak, ako projekt na kojemu je stranac angažiran traje dulje od godinu dana.

Članak 58.

(Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga)

- (1) Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga radi liječenja, rehabilitacije i boravka u staračkom domu može se odobriti strancu koji ispunjava uvjete iz članka **49. (Opći uvjeti za odobravanje boravka)** ovoga Zakona i dostavi dokaz da je primljen u ustanovu u BiH na liječenje, rehabilitaciju ili smještaj u starački dom.
- (2) Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga može se odobriti i strancu koji ne ispunjava uvjete za odobravanje privremenog boravka iz članka **49. (Opći uvjeti za odobravanje boravka)** ovoga Zakona, u sljedećim slučajevima:
- a) ako je žrtva trgovine ljudima, s ciljem:
 - 1) pružanja zaštite i pomoći u oporavku i povratku u zemlju podrijetla ili zemlju uobičajenog boravka ili u zemlju koja ga prihvata ili
 - 2) pružanja zaštite i pomoći ako je njihov boravak potreban zbog suradnje s nadležnim tijelima radi istrage u otkrivanju i procesuiranju kaznenog djela trgovine ljudima;
 - b) maloljetnom djetetu stranca ako je napušteno ili je žrtva organiziranog kriminala, ili je iz drugih razloga ostalo bez roditeljske zaštite, skrbništva ili bez pratnje;
 - c) osobi bez državljanstva;
 - d) po osnovi drugih opravdanih humanitarnih razloga koje, na prijedlog Ministarstva, podzakonskim propisom određuje Vijeće ministara.
- (3) Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga može se odobriti i strancu koji ne ispunjava uvjete za odobravanje privremenog boravka iz članka **49. (Opći uvjeti za odobravanje boravka)** ovoga Zakona u slučaju kad stranac surađuje s tijelima vlasti radi otkrivanja kaznenog djela ili počinitelja, ili je žrtva organiziranog kriminala i njegova je prisutnost u BiH potrebna za provođenje sudskog postupka.
- (4) Stranac kojem je odobren privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga na temelju stavka (2) točke a) ovoga članka ima pravo na: odgovarajući i siguran smještaj, pristup hitnoj medicinskoj zaštiti, psihološku pomoć, informiranje o pravnom statusu, pravnu pomoć u postupku ostvarivanja statusnih pitanja, pristup tržištu rada pod uvjetima koji se primjenjuju prema strancu, kao i pristup profesionalnoj obuci i edukaciji. Dijete koje ima odobren privremeni boravak kao žrtva trgovine ljudima ima pristup obrazovanju.

- (5) Stranac kojem je odobren privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga na temelju stavka (2) točke c) ovoga članka ima pravo na rad pod istim uvjetima koji se primjenjuju prema strancu, a omogućuje mu se osnovno obrazovanje pod istim uvjetima kao i državljanima BiH.
- (6) Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga određen propisom Vijeća ministara iz stavka (2) točke d) ovoga članka ne može se ni u kojem slučaju odobriti ako postoje okolnosti iz članka **84. (*Odbijanje zahtjeva za odobravanje i zahtjeva za produljenje privremenog boravka*)** stavka (1) toč. f) i h) ovoga Zakona.
- (7) Privremeni boravak iz stavka (1) i stavka (2) toč. b), c) i d) ovoga članka odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.
- (8) Privremeni boravak iz stavka (2) točke a) ovoga članka odobrava se najdulje na razdoblje do šest mjeseci i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.
- (9) Strancu kojem je odobren privremeni boravak na temelju stavka (2) ovoga članka, a koji ne posjeduje važeću putnu ispravu, izdaje se potvrda o identitetu.

Članak 59.

(Preporuka nadležnog tijela)

Za odobravanje i produljenje privremenog boravka po osnovi humanitarnih razloga iz članka **58. (*Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga*)** stavka (2) toč. a), b) i d) i stavka (3) ovoga Zakona, uz ostale dokaze potrebne za ocjenu utemeljenosti zahtjeva, potrebna je ocjena tijela pred kojim se vodi odgovarajući postupak (sudski, upravni) ili preporuka drugog nadležnog tijela ili nalaz specijalista medicinske struke odgovarajuće zdravstvene ustanove o potrebi liječenja ili oporavka ili slično.

Članak 60.

(Zaštita žrtava trgovine ljudima)

- (1) Ministarstvo je odgovorno za osiguranje posebne zaštite i pomoći žrtvama trgovine ljudima tijekom njihova prihvata i boravka u centrima za smještaj žrtava trgovine ljudima.
- (2) Stranac za kojega postoje osnove sumnje da je žrtva trgovine ljudima od dana smještaja u centar za smještaj žrtava trgovine ljudima stječe status zaštićene osobe na razdoblje od 30 dana, što se smatra vremenom oporavka i razmišljanja o odluci hoće li surađivati s nadležnim tijelima u BiH radi istrage u otkrivanju i procesuiranju kaznenog djela trgovine ljudima.

Članak 61.

(Privremeni boravak po osnovi vlasništva na nepokretnoj imovini)

- (1) Privremeni boravak po osnovi vlasništva na nepokretnoj imovini može se odobriti strancu koji je vlasnik nepokretne imovine u BiH koji, osim što ispunjava uvjete iz članka 49. (*Opći uvjeti za odobravanje boravka*) ovoga Zakona, raspolaže dokazima o vlasništvu i postojanju efektivne veze s BiH.
- (2) Privremeni boravak po osnovi vlasništva na nepokretnoj imovini odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produžiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak.

Odjeljak C. Privremeni boravak po osnovi rada s radnom dozvolom

Članak 62.

(Radna dozvola)

- (1) Ako stranac namjerava boraviti u BiH s ciljem plaćenog rada, prije ulaska u BiH mora imati radnu dozvolu, koju je izdalo tijelo nadležno za poslove zapošljavanja stranaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine sukladno odredbama ovog i drugih zakona u BiH kojima se uređuju pitanja rada stranaca, osim kad je ovim Zakonom ili međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka određeno da radna dozvola nije potrebna za pojedine vrste rada.
- (2) Obavljanje poslova potrebnih za osnivanje i registriranje pravne osobe odnosno poslovnog subjekta ne smatra se radom u smislu stavka (1) ovoga članka, te ne podliježe obvezi pribavljanja radne dozvole.
- (3) Tijelo iz stavka (1) ovoga članka dužno je dostaviti primjerak odluke povodom zahtjeva za izdavanje radne dozvole Službi odmah prilikom dostave odluke strancu.
- (4) Odredbe ovoga članka ne odnose se na strance kojima je priznat izbjeglički status ili status supsidijarne zaštite u BiH.

Članak 63.

(Izdavanje radne dozvole)

- (1) Radna dozvola može se izdati strancu na zahtjev pravne ili fizičke osobe koja ga namjerava zaposliti (u daljnjem tekstu: poslodavac). Ovisno o mjestu prebivališta odnosno sjedištu poslodavca, radnu dozvolu izdaje tijelo nadležno za poslove zapošljavanja stranaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.
- (2) Tijelo nadležno za poslove zapošljavanja stranaca izdaje radnu dozvolu na temelju utvrđene kvote radnih dozvola sukladno članku 64. (*Kvota radnih dozvola*) ili kao radnu dozvolu koja se ne računa u kvotu sukladno članku 65. (*Radne dozvole koje se*

ne računaju u kvotu) ovoga Zakona, sukladno propisima kojima se uređuje izdavanje radne dozvole.

- (3) Radna dozvola izdaje se za određeno radno mjesto odnosno za određenu vrstu poslova.
- (4) Radna dozvola ne može se izdati s rokom važenja duljim od jedne godine.

Članak 64.

(Kvota radnih dozvola)

- (1) Kvota radnih dozvola je broj radnih dozvola koje se mogu izdati u BiH u jednoj godini strancima određenih zanimanja, odnosno strancima koji obavljaju određene djelatnosti, a kojima je radna dozvola za rad u BiH potrebna i ulazi u kvotu, uključujući i broj radnih dozvola koje se mogu izdati u BiH u jednoj godini za sezonske radnike, utvrđene i razvrstane po djelatnostima od 90 do 180 dana u godini, sukladno smjeni godišnjih doba.
- (2) Godišnju kvotu radnih dozvola utvrđuje Vijeće ministara, sukladno migracijskoj politici i uz uvažavanje stanja na tržištu rada. MCP podnosi Vijeću ministara prijedlog godišnje kvote radnih dozvola. MCP izrađuje prijedlog na temelju izraženih potreba tijela nadležnih za poslove zapošljavanja stranaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine o broju potrebnih radnih dozvola za strance, prema stupnju i vrsti obrazovanja odnosno kvalifikacija ili stručnosti, te prema vrsti sezonskih djelatnosti. Ta tijela podnose MCP-u svoje potrebe za radnim dozvolama putem Agencije za rad i zapošljavanje BiH.
- (3) Unutar godišnje kvote radnih dozvola, Vijeće ministara utvrđuje djelatnosti i zanimanja u kojima se dopušta zapošljavanje stranaca i broj radnih dozvola za svaku od djelatnosti te utvrđuje teritorijalnu raspodjelu radnih dozvola prema izraženim potrebama iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) Radne dozvole utvrđene godišnjom kvotom izdaju se prvo za produljenje već izdanih radnih dozvola, a potom za novo zapošljavanje.
- (5) Prednost pri izdavanju radnih dozvola imaju stranci koji već imaju odobren privremeni boravak u BiH po osnovi spajanja obitelji sa strancem s odobrenim privremenim boravkom u BiH.

Članak 65.

(Radne dozvole koje se ne računaju u kvotu)

Radna dozvola može se izdati neovisno o utvrđenoj godišnjoj kvoti radnih dozvola u sljedećim slučajevima:

- a) strancu koji ima obrazovanje koje odgovara visokom obrazovanju, završenom poslijediplomskom ili doktorskom studiju u BiH;

- b) strancu čiji se rad u BiH zasniva na međunarodnom sporazumu;
- c) strancu koji obavlja ključne poslove u poslovnom subjektu, a koji nije izuzet od potrebe posjedovanja radne dozvole po osnovi međunarodnog sporazuma;
- d) učiteljima ili nastavnicima koji izvode ili pomažu u nastavi u obrazovnim ustanovama zbog svojeg specifičnog znanja;
- e) profesionalnim sportašima ili sportskim djelatnicima koji rade u BiH na temelju valjano zaključenog ugovora;
- f) strancu koji se odrekao državljanstva BiH ili
- g) strancu koji je u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici sa strancem s odobrenim stalnim boravkom u BiH ili je dijete stranca s odobrenim stalnim boravkom u BiH.

Članak 66.

(Zahtjev za izdavanje radne dozvole)

Uz zahtjev za izdavanje radne dozvole za stranca poslodavac je dužan priložiti:

- a) podatke o strancu s kojim namjerava zaključiti ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor, a osobito: ime i prezime, uključujući i sva prijašnja imena i prezimena, imena i prezimena roditelja, datum rođenja, spol, mjesto prebivališta i adresu stanovanja u zemlji podrijetla, broj, datum i mjesto izdavanja važećih putnih isprava;
- b) podatke o radnom mjestu ili vrsti posla te o uvjetima rada;
- c) izvod iz mjerodavnog registra nadležnog suda o registraciji poslodavca u BiH, odnosno potvrdu o prebivalištu ako je poslodavac fizička osoba;
- d) dokaz banke kod koje poslodavac ima račun o solventnosti poslodavca,
- e) dokaz o podmirenim poreznim obvezama i uplaćenim doprinosima za sve postojeće zaposlene, uključujući i stranca u slučaju produljenja radne dozvole, i
- f) obrazloženje o opravdanosti zapošljavanja stranca.

Članak 67.

(Veza između odobravanja privremenog boravka i radne dozvole)

- (1) Stranac ne može početi raditi u BiH na temelju radne dozvole prije nego što mu je odobren privremeni boravak ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.
- (2) Stranac može raditi u BiH samo na temelju radne dozvole po osnovi koje mu je odobren privremeni boravak. Stranac može raditi u BiH na temelju radne dozvole

samo na onom radnom mjestu ili na onoj vrsti poslova za čije je obavljanje izdana radna dozvola te po osnovi koje je strancu odobren privremeni boravak u BiH.

- (3) Privremeni boravak po osnovi radne dozvole odobrava se na razdoblje važenja radne dozvole uz dodatnih 30 dana, ali ne dulje od jedne godine i može se produžiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak. U roku od 30 dana od dana prestanka važenja radne dozvole prestaje važiti i odobrenje privremenog boravka.
- (4) Strancu neće prestati privremeni boravak u BiH odobren po osnovi izdane radne dozvole ako tijekom odobrenog privremenog boravka u BiH promijeni radno mjesto u istoj pravnoj osobi i u roku iz stavka (3) ovoga članka Službi dostavi novu radnu dozvolu.
- (5) Strancu neće prestati privremeni boravak u BiH odobren po osnovi izdane radne dozvole ako tijekom odobrenog privremenog boravka u BiH promijeni poslodavca i u roku iz stavka (3) ovoga članka Službi dostavi novu radnu dozvolu ili dokaz o pokrenutom postupku za izdavanje nove radne dozvole.
- (6) Strancu koji je ušao u BiH bez prethodno pribavljene radne dozvole ne može se odobriti privremeni boravak po osnovi radne dozvole dok taj stranac boravi u BiH.

Članak 68.

(Prestanak važenja radne dozvole)

- (1) Radna dozvola za stranca prestaje važiti:
 - a) istekom roka na koji je izdana, ali u svakom slučaju protekom jedne godine od dana izdavanja;
 - b) iz razloga predviđenih propisima kojima se uređuje zapošljavanje stranaca ili
 - c) neodobravanjem, prestankom ili otkazom privremenog boravka u BiH.
- (2) Tijelo nadležno za poslove zapošljavanja stranaca dužno je bez odgode obavijestiti Službu o slučajevima iz stavka (1) točke b) ovoga članka.
- (3) Služba je dužna bez odgode obavijestiti tijelo nadležno za poslove zapošljavanja o slučajevima iz stavka (1) točke c) ovoga članka.

Članak 69.

(Privremeni boravak sezonskih radnika)

- (1) Strancu sezonskom radniku može se odobriti privremeni boravak radi obavljanja poslova koji ovise o smjeni godišnjih doba iz ugovora o radu na određeno vrijeme, koji su izravno sklopili stranac i poslodavac iz BiH.
- (2) Privremeni boravak iz stavka (1) ovoga članka odobrava se po osnovi radne dozvole koju izdaju tijela nadležna za poslove zapošljavanja stranaca u Federaciji Bosne i

Hercegovine, Republike Srpske ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine unutar utvrđenih kvota radnih dozvola za tekuću godinu koje su, sukladno članku **64. (Kvota radnih dozvola)** ovoga Zakona, utvrđene i razvrstane po djelatnostima od 90 do 180 dana u godini dana, sukladno smjeni godišnjih doba.

- (3) Nadležne službe kojima se poslodavac obrati prijavom o potrebi za sezonskim radom dužne su odmah prosljediti prijavu Agenciji za rad i zapošljavanje BiH. Agencija za rad i zapošljavanje BiH obvezna je prijavu odmah učiniti dostupnom svim tijelima nadležnim za poslove zapošljavanja u BiH na razdoblje od osam dana. Ako se po proteku roka od osam dana za sezonski rad ne prijavi državljanin BiH, za te sezonske poslove može se angažirati i stranac.
- (4) Sezonskim radnicima odobrava se privremeni boravak na razdoblje od 90 do 180 dana tijekom 12 mjeseci. Nakon isteka navedenog razdoblja stranac je dužan napustiti BiH.
- (5) Privremeni boravak po ovoj osnovi može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak, s tim što ukupni privremeni boravak s produljenjem ne prelazi šest mjeseci tijekom 12 mjeseci.
- (6) Privremeni boravak iz stavka (1) ovoga članka može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka **49. (Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka)** ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:
 - a) ima radnu dozvolu;
 - b) ima zaključen ugovor o radu ili obvezujuću ponudu za posao u statusu sezonskog radnika u BiH iz kojih se vide:
 - 1) mjesto i vrsta rada,
 - 2) vrijeme trajanja zaposlenja,
 - 3) visina primanja,
 - 4) broj radnih sati (tjedno ili mjesečno),
 - 5) iznos eventualnog plaćenog dopusta,
 - 6) datum početka zaposlenja i
 - 7) ostali radni uvjeti;
 - c) dostavi dokaz da poslodavac preuzima odgovornost za stranca za vrijeme boravka u BiH, što uključuje troškove uzdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka, te da se troškovi smještaja neće automatski odbijati od njegovih primanja.
- (7) Prije donošenja odluke Služba po službenoj dužnosti, posredovanjem Agencije za rad i zapošljavanje BiH, provjerava jesu li ispunjeni uvjeti iz stavka (3) ovoga članka i je li na raspolaganju radno mjesto za odobravanje privremenog boravka po osnovi sezonskog zapošljavanja.

Članak 70.

(Obveze sudova, kazнено-popravnih i obrazovnih ustanova)

(1) Sudovi nadležni za registriranje poslovnih subjekata dužni su odmah, a najkasnije u roku od sedam dana od dana registriranja poslovnog subjekta, odnosno promjene podataka, dostaviti Službi potpunu informaciju o registraciji, odnosno o svakoj promjeni podataka o sljedećim kategorijama stranaca:

- a) vlasnicima udjela odnosno dionica u registriranoj pravnoj osobi,
- b) članovima uprave odnosno prokuristima u registriranoj pravnoj osobi i
- c) članovima nadzornog odbora registrirane pravne osobe.

(2) Sudovi su dužni odmah po pravomoćnosti dostaviti Službi presude donesene u postupcima prema strancima.

(3) Sudovi su dužni dostavljati Ministarstvu presude koje se odnose na kazнено djelo krijumčarenje ljudi.

(4) Kazнено-popravne ustanove dužne su organizacijskoj jedinici Službe dostaviti podatke o strancima koji su primljeni na izdržavanje kazne zatvora u roku od tri dana od dana primanja stranca, kao i obavijest o datumu puštanja stranca na slobodu, i to odmah po saznanju tog datuma.

(5) Obrazovne ustanove dužne su u roku od 30 dana od početka školske odnosno akademske godine dostaviti Službi podatke o upisanim učenicima odnosno studentima strancima.

Odjeljak D. Privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole

Članak 71.

(Privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole)

Privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole može se odobriti u svrhu:

- a) visokokvalificiranog zapošljavanja,
- b) premještaja unutar pravne osobe,
- c) znanstvenog istraživanja ili
- d) rada bez radne dozvole s potvrdom o prijavi rada.

Članak 72.

(Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja)

- (1) Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja može se odobriti strancu:
 - a) ako je podnošenju zahtjeva za boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja prethodio natječaj koji je objavio poslodavac koji ima namjeru zaposliti stranca;
 - b) ako je poslodavac objavio natječaj u najmanje tri dnevna lista koja su dostupna na cijelom teritoriju BiH s rokom prijave od 30 dana i istodobno ga dostavio Agenciji za rad i zapošljavanje BiH, koja je natječaj učinila dostupnim svim institucijama za zapošljavanje u BiH;
 - c) ako se na objavljeni natječaj ne prijavi državljanin BiH koji ispunjava uvjete natječaja;
 - d) ako je za oglašeno radno mjesto potrebna visokoškolska kvalifikacija i radno iskustvo u struci od najmanje pet godina koje je stečeno nakon završetka formalnog visokog obrazovanja.
- (2) Za privremeni boravak iz stavka (1) ovoga članka izdaje se dozvola za boravak u BiH, tzv. plava karta.
- (3) Plava karta izdaje se s rokom važenja od dvije godine. Ako je ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor sklopljen na razdoblje kraće od dvije godine, plava karta se izdaje na vrijeme trajanja tog ugovora uvećano za dodatna tri mjeseca, ali rok njezina važenja ne može biti dulji od dvije godine. Plava karta može se produljivati pod uvjetima koji vrijede za njezino izdavanje.
- (4) Plava karta omogućuje strancu ulazak i boravak u BiH u razdoblju njezina važenja.

Članak 73.

(Izdavanje plave karte)

- (1) Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka 49. (*Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka*) ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:
 - a) ima visokoškolsku naobrazbu,
 - b) ima radno iskustvo u struci od najmanje pet godina stečeno nakon završetka formalnog visokog obrazovanja i
 - c) ima ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor o obavljanju poslova visokokvalificiranog radnika u trajanju od najmanje godinu dana, s tim što u tom ugovoru mora biti naznačena i bruto godišnja plaća koja nije manja od 1,5

prosječne bruto godišnje plaće koja se isplaćuje u BiH prema službeno objavljenom podatku tijela nadležnog za statistiku u BiH.

- (2) Zahtjev za izdavanje plave karte poslodavac podnosi Službi. Izvan BiH zahtjev se podnosi Službi putem DKP-a BiH, a na teritoriju BiH organizacijskoj jedinici Službe prema sjedištu poslodavca.
- (3) Prije donošenja odluke Služba po službenoj dužnosti, a putem Agencije za rad i zapošljavanje BiH, provjerava jesu li ispunjeni uvjeti iz članka **72. (Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja)** i je li na raspolaganju mjesto za izdavanje plave karte.

Članak 74.

(Rad na temelju plave karte i promjena poslodavca)

- (1) Stranac kojem je izdana plava karta može raditi u BiH samo na onim poslovima za koje mu je izdana i samo kod onog poslodavca s kojim je zaključio ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor.
- (2) U slučaju prestanka ugovora o radu ili drugog odgovarajućeg ugovora ili prestanka uvjeta na temelju kojih je izdana plava karta, poslodavac i stranac dužni su o tome obavijestiti Službu u roku od osam dana od dana nastanka tih okolnosti.
- (3) Nakon proteka razdoblja od dvije godine nositelj plave karte može promijeniti poslodavca, o čemu je dužan obavijestiti Službu u roku od osam dana od dana promjene i dostaviti novi ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor s novim poslodavcem. Nova plava karta izdaje se pod uvjetima iz čl. **72. (Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja)** i **73. (Izdavanje plave karte)** ovoga Zakona.
- (4) Iznimno od stavka (3) ovoga članka, stranac može promijeniti poslodavca pod uvjetima iz članka **72. (Privremeni boravak u svrhu visokokvalificiranog zapošljavanja)** stavka (1) ovoga članka i prije isteka roka važenja plave karte, o čemu je dužan obavijestiti Službu u roku od osam dana od dana nastale promjene i dostaviti novi ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor s novim poslodavcem.
- (5) U slučaju da ugovor o radu ili drugi odgovarajući ugovor prestane prije isteka roka na koji je zaključen, plava karta vrijedi tri mjeseca od prestanka ugovora ili kraće ako je do njezina isteka ostalo manje od tri mjeseca.

Članak 75.

(Privremeni boravak u svrhu premještanja unutar pravne osobe)

- (1) Privremeni boravak u svrhu premještanja unutar pravne osobe može se odobriti strancu koji kao rukovoditelj, stručnjak ili vježbenik dolazi u BiH i koji, uz uvjete iz članka **49. (Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka)** ovoga Zakona, dostavi:

- a) dokaz da pravna osoba domaćin i pravna osoba s poslovnim sjedištem u inozemstvu pripadaju istoj pravnoj osobi ili skupini pravnih osoba;
 - b) dokaz o zaposlenju unutar iste pravne osobe ili skupine pravnih osoba u neprekidnom trajanju od najmanje 12 mjeseci neposredno prije dana premještanja unutar pravne osobe u slučaju rukovoditelja ili stručnjaka, odnosno šest mjeseci u slučaju vježbenika;
 - c) ugovor o radu;
 - d) potvrdu poslodavca iz koje se vidi:
 - 1) vrijeme trajanja premještanja,
 - 2) adresa pravne osobe,
 - 3) da će stranac preuzeti funkciju rukovoditelja, stručnjaka ili vježbenika,
 - 4) iznos plaće i ostali uvjeti zaposlenja,
 - 5) da će se stranac po završetku premještanja moći premjestiti natrag u pravnu osobu koja pripada istoj pravnoj osobi ili skupini pravnih osoba u stranoj zemlji;
 - e) dokaz o potrebnim stručnim kvalifikacijama i iskustvu;
 - f) dokaz o solventnosti pravne osobe domaćina i
 - g) dokaz da pravna osoba domaćin preuzima odgovornost za stranca za vrijeme boravka u BiH, što uključuje troškove uzdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka.
- (2) Plaća stranca raspoređenog radnika ne smije biti manja od prosječne plaće koja se isplaćuje u BiH prema službeno objavljenom podatku tijela nadležnog za statistiku u BiH.
- (3) Privremeni boravak u svrhu premještanja unutar pravne osobe odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produžiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak. Privremeni boravak po ovoj osnovi može se produžiti i ukupno trajati najdulje do tri godine za rukovoditelje i stručnjake, a za vježbenike može se produžiti i ukupno trajati najdulje do jedne godine, nakon čega su dužni napustiti BiH.

Članak 76.

(Privremeni boravak u svrhu znanstvenog istraživanja)

- (1) Privremeni boravak u svrhu znanstvenog istraživanja može se odobriti strancu koji, uz uvjete iz članka 49. (*Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka*) ovoga Zakona, ispunjava i sljedeće uvjete:

- a) ima visoko obrazovanje koje mu omogućuje pristup doktorandskim programima i određeno iskustvo i znanje koje se odnosi na projekt istraživanja;
 - b) ima ugovor o gostovanju na projektu sa znanstvenoistraživačkom organizacijom zaključen prije podnošenja zahtjeva za privremeni boravak;
 - c) da znanstvenoistraživačka organizacija koja je zaključila ugovor o gostovanju preuzima odgovornost za stranca za vrijeme istraživanja, što uključuje troškove uzdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka.
- (2) Privremeni boravak po osnovi znanstvenog istraživanja odobrava se na razdoblje dok traje projekt iz stavka (1) točke b) ovoga članka, a najdulje do godinu dana i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren ako projekt traje dulje od godinu dana.
- (3) MCP sastavlja i ažurira popis znanstvenoistraživačkih organizacija u BiH, koji je javno dostupan.

Članak 77.

(Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada)

- (1) Stranci koji borave u BiH po osnovi viznog, bezviznog ili prethodno odobrenog privremenog boravka mogu raditi u BiH bez radne dozvole do 90 dana u kalendarskoj godini ako obavljaju poslove kao:
- a) ključne osobe u pravnoj osobi koje imaju viši položaj u upravi, odnosno koje upravljaju odjelima, prate i nadziru rad drugih zaposlenika, imaju ovlasti za primanje i otpuštanje radnika ili su stručnjaci koji posjeduju izvanredno znanje koje je bitno za rad pravne osobe, istraživačku opremu, tehnike ili upravljanje i slično, ukoliko su najmanje godinu dana bili zaposleni u toj pravnoj osobi ili su djelovali kao partneri neposredno prije premještanja u BiH, ako imenovanje nema karakter radnog odnosa;
 - b) sveučilišni profesori koje sveučilišta u BiH pozovu za predavače, znanstvenici na znanstvenom ili stručnom usavršavanju, znanstvenici koji su predstavnici međunarodnih organizacija te znanstvenici koji sudjeluju u provođenju znanstvenoistraživačkih projekata važnih za BiH;
 - c) umjetnici i tehničko osoblje, odnosno autori i izvođači opernih, baletnih, dramskih i drugih kazališnih priredaba ili koncertnih, likovnih i drugih kulturnih priredaba ili autori i izvođači iz područja glazbene, glazbeno-scenske, plesne i baletne umjetnosti, filmski umjetnici, kao i prateće izvjestiteljsko, organizacijsko i tehničko osoblje koje sudjeluje u kulturnim radionicama, susretima i kolonijama;
 - d) stručnjaci u području zaštite kulturne baštine, knjižničarstva i arhivistike;
 - e) stranci koje je uputio strani poslodavac, a koji omogućuju stručno usavršavanje i obuku osobama zaposlenim u fizičkim ili pravnim osobama sa sjedištem u BiH;

- f) stranci koji dolaze u BiH zbog svojeg stručnog usavršavanja, obuke ili prakse u diplomatske misije ili konzularne urede akreditirane u BiH, institucije u BiH ili u pravne osobe sa sjedištem u BiH;
 - g) stranci koji obavljaju poslove u vezi s isporukom, montažom i servisom strojeva ili opreme;
 - h) stranci koji sudjeluju kao predavači na organiziranim stručnim skupovima i seminarima;
 - i) stranci koji sudjeluju na sajamskim ili izložbenim priredbama na kojima izlaže njihov poslodavac;
 - j) stranci zaposleni u cirkusima ili zabavnim parkovima;
 - k) liječnici koji se po pozivu zdravstvene ustanove u BiH angažiraju za obavljanje specijalističkih pregleda i drugih medicinskih usluga;
 - l) stranci koji dolaze u BiH radi sudjelovanja na sportskim priredbama i natjecanjima,
 - m) sezonski radnici unutar ugovora o radu na određeno vrijeme koji su zaključili stranac i poslodavac iz BiH, uz ispunjenje uvjeta iz članka 69. st. (3) i (7) ovoga Zakona.
- (2) Stranci koji borave u BiH po osnovi viznog, bezviznog, prethodno odobrenog privremenog boravka ili privremenog boravka po osnovi rada bez radne dozvole mogu raditi u BiH bez radne dozvole ako obavljaju poslove kao:
- a) osnivači gospodarskog društva odnosno poduzeća sa sjedištem u BiH ako gospodarsko društvo ili poduzeće na svakog stranca, uključujući i osnivače, zapošljava najmanje pet državljana BiH, isplaćuje bruto plaću po svakom zaposleniku najmanje u visini prosječne bruto plaće u BiH i uredno izmiruje porezne obveze;
 - b) stručnjaci, nastavnici i predavači inozemnih kulturnih i obrazovnih ustanova koji obavljaju u BiH svoj stručni posao u sklopu projekta kulturne i obrazovne suradnje;
 - c) civilni, policijski i vojni službenici drugih zemalja koji dolaze u BiH da rade na temelju ugovora o suradnji s tijelima BiH;
 - d) članovi znanstvenih međunarodnih misija koji obavljaju istraživanje u BiH koje je odobrilo Vijeće ministara;
 - e) službenici vjerskih zajednica registriranih u BiH dok obavljaju posao vezan isključivo uz vjersku službu;
 - f) strani dopisnici akreditirani u BiH ili izvjestitelji stranih medija;

- g) stranci koji, na temelju ugovora s Vijećem ministara, Ministarstvom obrane BiH, Ministarstvom pravde BiH ili Ministarstvom, obavljaju poslove za potrebe obrane, pravnog sustava ili sigurnosti države ili se stručno usavršavaju u tim područjima;
 - h) stranci angažirani na projektima bitnim za BiH ako su kao stručnjaci ili ključne osobe bitni za realiziranje projekta ili ako su upućeni na rad u BiH na temelju ugovora sklopljenog između stranog poslodavca i korisnika usluga u BiH po osnovi međunarodnog tendera na određeno vrijeme;
 - i) stranac koji boravi u BiH po osnovi razloga koji je utemeljen na međunarodnom ugovoru čija je BiH ugovorna stranka.
- (3) Stranci iz stavka (1) ovoga članka, osim stranaca iz stavka (1) točke l) ovoga članka, mogu raditi u BiH bez radne dozvole, uz prethodno pribavljenu potvrdu o prijavi rada.
- (4) Stranci iz stavka (1) ovoga članka koji namjeravaju raditi u BiH dulje od 90 dana u kalendarskoj godini dužni su pribaviti radnu dozvolu i dozvolu boravka po osnovi rada s radnom dozvolom.
- (5) Stranci iz stavka (2) ovoga članka koji borave u BiH po osnovi viznog, bezviznog ili prethodno odobrenog privremenog boravka mogu raditi u BiH bez radne dozvole, uz prethodno pribavljenu potvrdu o prijavi rada.
- (6) Potvrdu o prijavi rada, na zahtjev stranca, izdaje organizacijska jedinica Službe prema mjestu obavljanja poslova. Potvrda o prijavi rada izdaje se na obrascu propisanom podzakonskim aktom.
- (7) Poslodavac može zaposliti stranca na onim poslovima za koje mu je izdana potvrda o prijavi rada i dužan je u svrhu kontrole tijekom trajanja rada posjedovati primjerak takve potvrde.
- (8) Stranci iz stavka (2) ovoga članka koji podnesu zahtjev za odobravanje privremenog boravka po osnovi rada bez radne dozvole iz članka 71. (*Privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole*) točke d) ovoga Zakona, uz uvjete iz članka 49. (*Opći uvjeti za odobravanje boravka*) ovoga Zakona, trebaju ispunjavati i posebne uvjete, koje Ministarstvo propisuje podzakonskim aktom. Strancu kojem je odobren privremeni boravak po ovoj osnovi ne izdaje se potvrda o prijavi rada.

Članak 78.

(Pravo na rad u BiH bez radne dozvole)

Pravo na rad u BiH bez obveze pribavljanja radne dozvole omogućeno je strancima koji u BiH imaju:

- a) odobren stalni boravak;
- b) odobren izbjeglički status, supsidijarnu zaštitu ili privremenu zaštitu;

- c) odobren privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji, a radi se o strancu koji je u braku ili izvanbračnoj zajednici s državljaninom BiH ili koji ima odobren privremeni boravak po osnovi spajanja obitelji kao skrbnik maloljetnog djeteta koje ima državljanstvo BiH ili
- d) odobren privremeni boravak po osnovi obrazovanja u statusu studenta kada obavljaju poslove privremenog karaktera posredstvom ovlaštenih posrednika bez zasnivanja radnog odnosa, sukladno propisima kojima se uređuje obavljanje takvih poslova.

Odjeljak E. Stalni boravak

Članak 79.

(Uvjeti za odobravanje stalnog boravka)

- (1) Stalni boravak može se odobriti strancu pod uvjetom da:
 - a) na temelju odobrenog privremenog boravka neprekidno boravi na teritoriju BiH najmanje pet godina prije podnošenja zahtjeva za odobravanje stalnog boravka;
 - b) ima važeću putovnicu;
 - c) raspolaže dovoljnim i redovitim sredstvima za uzdržavanje;
 - d) ima osiguran odgovarajući smještaj;
 - e) ima osigurano zdravstveno osiguranje;
 - f) poznaje jedan od jezika i pisama u službenoj uporabi u BiH;
 - g) se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavao za kazneno djelo, što se dokazuje potvrdom koju je izdalo nadležno tijelo zemlje podrijetla, a koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva;
 - h) se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavao za kazneno djelo, što se dokazuje potvrdom koju je izdalo nadležno tijelo u BiH, a koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.
- (2) Smatra se da je stranac neprekidno boravio u BiH i ako je u razdoblju od pet godina višekratno izbivao iz BiH ukupno do 10 mjeseci ili jednokratno šest mjeseci.
- (3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, smatra se da je stranac koji boravi u BiH kao nositelj plave karte neprekidno boravio u BiH i ako je u razdoblju od pet godina višekratno izbivao iz BiH ukupno do 18 mjeseci ili jednokratno 12 mjeseci.
- (4) Ispit iz poznavanja jednog od jezika i pisama u službenoj uporabi u BiH mogu provoditi visokoškolske ili srednjoškolske ustanove ili ustanove za obrazovanje odraslih, koje na temelju odobrenja ministarstva nadležnog za obrazovanje u BiH izvode programe učenja i polaganja jezika u službenoj uporabi u BiH.
- (5) Ispit iz poznavanja jezika ne moraju polagati: djeca u predškolskoj dobi, osobe koje pohađaju ili su završile osnovno, srednje ili visoko obrazovanje na jednom od jezika u

službenoj uporabi u BiH i osobe starije od 60 godina ako nisu u radnom odnosu. Troškove tečajeva za učenje jezika i polaganje ispita snosi stranac.

Članak 80.

(Boravak koji ne spada u osnove za stalni boravak)

- (1) Strancu se neće odobriti stalni boravak ako je u posljednjih pet godina boravio u BiH:
- a) po osnovi privremene zaštite ili je podnio zahtjev za odobravanje privremene zaštite i čeka odluku o svome statusu;
 - b) po osnovi međunarodne zaštite ili je podnio zahtjev za azil i čeka odluku o svome statusu;
 - c) po osnovi pravnog statusa predviđenog Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima iz 1961. godine, Bečkom konvencijom o konzularnim odnosima iz 1963. godine, Konvencijom iz 1969. godine o posebnim misijama ili Bečkom konvencijom o predstavnicima država i njihovim odnosima s međunarodnim organizacijama iz Univerzalne povelje iz 1975. godine;
 - d) po osnovi obrazovanja iz članka **55. (Privremeni boravak po osnovi visokoškolskog obrazovanja)**, privremenog boravka po osnovi humanitarnih razloga iz članka **58. (Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga)** stavka (1) i stavka (2) toč. b), c) i d) i stavka (3), sezonskog zapošljavanja iz članka **69. (Privremeni boravak sezonskih radnika)**, premještaja unutar pravne osobe iz članka **75. (Privremeni boravak po osnovi premještaja unutar pravne osobe)** i rada bez radne dozvole iz članka **77. (Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada)** ovoga Zakona;
 - e) na izdržavanju kazne, odnosno izvršavanju druge kaznenopravne sankcije ili druge obveze utvrđene odlukom suda ili drugog nadležnog tijela;
 - f) po osnovi spajanja obitelji sa strancem čiji privremeni boravak ne spada u osnove za odobravanje stalnog boravka u BiH;
 - g) na temelju potvrde o ostanku iz članka **110. (Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu)** stavka (5) ovoga Zakona;
 - h) po osnovi boravka kao dnevni migrant;
 - i) po osnovi spajanja obitelji iz članka **51. (Boravak po osnovi braka ili izvanbračne zajednice)** stavka (1) točke c) ovoga Zakona ako nije određen za skrbnika maloljetnog djeteta koje je državljanin BiH.
- (2) Iznimno od stavka (1) točke d) ovoga članka, strancu kojem je odobren privremeni boravak po osnovi visokoškolskog obrazovanja iz članka **55. (Privremeni boravak po osnovi visokoškolskog obrazovanja)** ovoga Zakona u vrijeme potrebno za odobravanje stalnog boravka iz članka **79. (Uvjeti za odobravanje stalnog boravka)** stavka (1) točke a) ovoga Zakona računa se polovina vremena provedenog po osnovi

odobravanja privremenog boravka u svrhu visokoškolskog obrazovanja. Privremeni boravak iz kojeg se podnosi zahtjev za stalni boravak ne može biti po osnovi obrazovanja.

- (3) Iznimno od stavka (1) točke d) ovoga članka, stancu kojem je odobren privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole kao osnivaču gospodarskog društva iz članka 77. (*Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada*) stavka (2) točke a) ovoga Zakona u vrijeme potrebno za odobravanje stalnog boravka iz članka 79. (*Uvjeti za odobravanje stalnog boravak*) stavka (1) točke a) ovoga Zakona uračunava se taj boravak.

Članak 81.

(Dijete stranaca s odobrenim boravkom)

- (1) Djetetu čiji su roditelji stranci koji imaju odobren boravak u BiH, bez obzira na to je li rođeno na teritoriju ili izvan teritorija BiH, može se odobriti boravak u BiH za isto razdoblje za koje je roditeljima odobren boravak u BiH.
- (2) Zahtjev za odobravanje boravka za dijete iz stavka (1) ovoga članka podnosi se u roku od 180 dana od dana rođenja djeteta.

Odjeljak F. Postupak odobravanja boravka

Članak 82.

(Podnošenje zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka)

- (1) Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka podnose se Službi.
- (2) U pravilu, stranac podnosi zahtjev za odobravanje prvog privremenog boravka izvan BiH putem DKP-a BiH.
- (3) Zahtjev za odobravanje prvog privremenog boravka na teritoriju BiH stranac podnosi nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe samo ako je:
 - a) ušao u BiH s vizom za dugoročni boravak (Viza D) ili
 - b) državljanin zemlje bezviznog režima.
- (4) Zahtjev za odobravanje prvog privremenog boravka podnosi se najkasnije 15 dana prije isteka roka važenja vize za dugoročni boravak (Vize D) odnosno bezviznog boravka.
- (5) Zahtjev za produljenje privremenog boravka podnosi se u BiH nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe izravno, a izvan BiH putem DKP-a BiH. Zahtjev se podnosi najranije 60 dana, a najkasnije 15 dana prije isteka razdoblja odobrenog boravka.
- (6) Stranac osobno podnosi zahtjev iz st. (1), (2), (3) i (5) ovoga članka organizacijskoj

jedinici Službe odnosno u DKP-u BiH, a za poslovno nesposobnog stranca zahtjev podnosi zakonski zastupnik.

- (7) Stranac koji je podnio zahtjev za odobravanje ili produljenje privremenog boravka na teritoriju BiH može ostati u BiH do donošenja konačne odluke o njegovu zahtjevu.
- (8) Uz zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka, stranac je dužan dati biometrijske podatke.

Članak 83.

(Odlučivanje o zahtjevu za odobravanje i produljenje privremenog boravka)

- (1) O zahtjevu za odobravanje i produljenje privremenog boravka po bilo kojoj osnovi odlučuje nadležna organizacijska jedinica Službe u roku od 90 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ako je zahtjev podnesen putem DKP-a BiH, a u roku od 60 dana ako je zahtjev podnesen izravno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe.
- (2) Ako je zahtjev za odobravanje boravka podnesen na teritoriju BiH, podnositelju zahtjeva izdaje se potvrda o podnesenom zahtjevu, koja mu omogućuje boravak u BiH do donošenja konačne odluke o zahtjevu.
- (3) Ako je zahtjev uvažen, strancu se izdaje obavijest o uvaženom zahtjevu i dozvola privremenog boravka.
- (4) Iznimno od stavka (3) ovoga članka, kada je privremeni boravak odobren po osnovi rada s radnom dozvolom ili plavom kartom, strancu se izdaje rješenje o odobrenom privremenom boravku i dozvola privremenog boravka.
- (5) Na zahtjev stranca, a najkasnije 60 dana prije isteka dozvole privremenog boravka iz stavka (3) ovoga članka, Služba izdaje i rješenje o odobrenom privremenom boravku u roku od osam dana od podnošenja zahtjeva.
- (6) Protiv rješenja iz st. (4) i (5) ovoga članka ili odluke kojom je zahtjev stranca odbijen ili odbačen ili odluke kojom je postupak obustavljen, može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave odluke.
- (7) U odluci kojom je zahtjev za odobravanje privremenog boravka odbijen ili odbačen utvrđuje se rok u kojem stranac može dobrovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti dulji od 30 dana od dana dostave konačne odluke.

Članak 84.

(Odbijanje zahtjeva za odobravanje i zahtjeva za produljenje privremenog boravka)

- (1) Zahtjev stranca za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka odbija se ako:
 - a) ne ispunjava opće uvjete za odobravanje privremenog boravka iz članka **49. (Opći uvjeti za odobravanje boravka)** ovoga Zakona i posebne uvjete propisane ovim Zakonom za svaku osnovu privremenog boravka;

- b) je nezakonito ušao u BiH, osim ako postoje uvjeti za odobravanje boravka iz humanitarnih razloga u smislu članka **58. (Privremeni boravak po osnovi humanitarnih razloga)** stavka (2) ovoga Zakona;
- c) su dostavljeni dokazi pribavljeni prijevarom, krivotvoreni ili protuzakonito mijenjani;
- d) je dao pogrešne podatke ili prikrio okolnosti važne za odobravanje boravka;
- e) mu je izrečena zabrana ulaska u BiH, za vrijeme trajanja te zabrane;
- f) se vodi u evidencijama kod nadležnog tijela kao prekršitelj propisa u BiH ili prekršitelj međunarodnih propisa ili kao međunarodni prijestupnik;
- g) je pravomoćno osuđen za kazneno djelo, a osuda nije brisana;
- h) prisutnost stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH ili predstavlja prijetnju javnom zdravlju, izuzimajući slučajeve kada je oboljenje nastupilo nakon odobravanja boravka u BiH;
- i) je evidentiran u kaznenim ili prekršajnim evidencijama tijela za provedbu zakona kao višestruki povratnik, bez obzira na to radi li se o sudskoj opomeni, uvjetnoj osudi ili novčanoj kazni;
- j) mu je u BiH izrečena prekršajna kazna koja nije izvršena;
- k) Služba raspolaže informacijama nadležnih tijela i sigurnosnih službi u BiH da stranac na bilo koji način sudjeluje u kriminalnoj aktivnosti, a posebno organiziranom, prekograničnom ili transnacionalnom kriminalu ili je član organizacije koja planira ili na bilo koji način sudjeluje u takvoj aktivnosti ili drugoj aktivnosti koja može ugroziti javnu sigurnost ili javni poredak BiH ili
- l) postoje drugi razlozi utvrđeni međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka.

(2) Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi spajanja obitelji, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako:

- a) Služba utvrdi da su brak ili izvanbračna zajednica ili posvojenje utemeljeni isključivo iz koristi ulaska odnosno boravka stranca u BiH ili
- b) stranac s kojim se traži spajanje obitelji nema odobren boravak u BiH.

(3) Zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi redovitog visokoškolskog obrazovanja, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako stranac ne postiže zadovoljavajući napredak tijekom studija.

(4) Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi znanstvenog istraživanja, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako znanstvenoistraživačka organizacija nije na popisu znanstvenoistraživačkih organizacija u BiH iz članka **76. (Privremeni boravak u svrhu znanstvenog istraživanja)** stavka (3) ovoga Zakona.

(5) Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi premještaja unutar društva, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako je:

- a) glavna svrha osnivanja pravne osobe domaćina olakšavanje ulaska osoba premještenih unutar društva;
- b) pravna osoba domaćin u postupku likvidacije ili je likvidirana ili ne obavlja djelatnost za koju je osnovana ili
- c) pravna osoba domaćin kažnjavana zbog neprijavljenog rada ili nezakonitog zapošljavanja.

(6) Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi sezonskog zapošljavanja, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako je:

- a) poslodavac u postupku likvidacije ili je bio u tom postupku ili ne obavlja djelatnost ili
- b) poslodavac kažnjavan zbog neprijavljenog rada ili nezakonitog zapošljavanja.

(7) Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka po osnovi visokokvalificiranog zapošljavanja, osim razloga iz stavka (1) ovoga članka, odbija se ako stranac postupi suprotno članku **74. (*Rad na temelju plave karte i promjena poslodavca*)** st. (3) i (4) ovoga Zakona.

(8) Osnove za utvrđivanje razloga za odbijanje zahtjeva za odobravanje i zahtjeva za produljenje privremenog boravka iz ovoga članka mogu biti dokazi ili saznanja kojima raspolaže Služba, sukladno svojim nadležnostima, o postojanju međunarodne tjeralice, pravomoćne sudske odluke ili obavijesti ili informacije nadležnih tijela i službi sigurnosti u BiH.

(9) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva, ako je to u interesu BiH, može odobriti strancu privremeni boravak u BiH.

Članak 85.

(Odbacivanje zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka i obustava postupka)

(1) Zahtjev stranca za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka odbacuju se ako:

- a) zahtjev za odobravanje privremenog boravka nije podnesen sukladno članku **82. (*Podnošenje zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka*)** stavku (6) ovoga Zakona;
- b) odbije dati biometrijske podatke prilikom podnošenja zahtjeva;
- c) je podnesen suprotno rokovima iz članka **82. (*Podnošenje zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka*)** st. (4) i (5) ovoga Zakona.

(2) Iznimno od stavka (1) točke c) ovoga članka, zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka neće se odbaciti ako je zahtjev podnesen u roku važenja vize za dugoročni boravak (Viza D), bezviznog režima ili privremenog boravka i ako je stranac platio novčanu kaznu za prekršaj iz članka **135. (Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 16., 21., 67., 77. i 82.)** stavka (6) ovoga Zakona.

(3) Postupak pokrenut povodom zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka obustavlja se ako stranac:

- a) odustane od zahtjeva,
- b) u roku od 30 dana od dana dostave poziva ne preuzme obavijest iz članka **83. (Odlučivanje o zahtjevu za odobravanje i produljenje privremenog boravka)** stavka (3) ovoga Zakona o uvaženom zahtjevu i dozvolu privremenog boravka ili rješenje o odobrenom privremenom boravku po osnovi rada s radnom dozvolom i dozvolu privremenog boravka iz članka **83. (Odlučivanje o zahtjevu za odobravanje i produljenje privremenog boravka)** stavka (4) ovoga Zakona i ne obavijesti Službu o razlozima nepreuzimanja.

Članak 86.

(Podnošenje zahtjeva za stalni boravak)

- (1) Zahtjev za odobravanje stalnog boravka podnosi se u BiH nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe, a izvan BiH zahtjev se podnosi Službi putem DKP-a BiH.
- (2) Stranac osobno podnosi zahtjev iz stavka (1) ovoga članka organizacijskoj jedinici Službe odnosno u DKP-a BiH, a za poslovno nesposobnog stranca zahtjev podnosi zakonski zastupnik.
- (3) Uz zahtjev za odobravanje stalnog boravka stranac je dužan dati biometrijske podatke.
- (4) U vrijeme podnošenja zahtjeva i odlučivanja o zahtjevu za odobravanje stalnog boravka stranac mora imati odobreni privremeni boravak u BiH.

Članak 87.

(Odlučivanje o zahtjevu za odobravanje stalnog boravka)

- (1) O zahtjevu za odobravanje stalnog boravka odlučuje nadležna organizacijska jedinica Službe u roku od 90 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ako je zahtjev podnesen putem DKP-a BiH, a u roku od 60 dana ako je zahtjev podnesen izravno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe.
- (2) Podnositelju zahtjeva izdaje se potvrda o podnesenom zahtjevu za stalni boravak.
- (3) Ako je zahtjev uvažen, strancu se izdaje rješenje o odobrenom stalnom boravku i dozvola stalnog boravka.
- (4) U odluci kojom je zahtjev za odobravanje stalnog boravka odbijen odnosno odbačen određuje se rok u kojem stranac može dobrovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti

dulji od 30 dana od dana dostave konačne odluke, ako nema odobren boravak po drugoj osnovi.

- (5) Protiv odluke kojom se zahtjev za odobravanje stalnog boravka odbija odnosno odbacuje može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave odluke.
- (6) Podnositelj zahtjeva za odobravanje stalnog boravka ne može biti protjeran iz BiH dok ne istekne rok za žalbu, a ako je žalba podnesena do donošenja odluke u postupku povodom žalbe niti prije isteka roka za dobrovoljno napuštanje BiH.

Članak 88.

(Odbijanje zahtjeva za odobravanje stalnog boravka)

- (1) Zahtjev stranca za odobravanje stalnog boravka odbija se ako:
 - a) nisu ispunjeni uvjeti za odobravanje stalnog boravka iz članka **79. (Uvjeti za odobravanje stalnog boravka)** ovoga Zakona;
 - b) su dokazi dostavljeni uz zahtjev pribavljeni prijevarom, krivotvoreni ili protuzakonito mijenjani;
 - c) je dao pogrešne podatke ili prikrrio okolnosti važne za odobravanje boravka;
 - d) je pravomoćno osuđen za kazneno djelo i izrečena mu je kazna zatvora, a osuda nije brisana;
 - e) prisutnost stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;
 - f) je stranac evidentiran u kaznenim ili prekršajnim evidencijama tijela nadležnih za provedbu zakona kao višestruki povratnik;
 - g) Služba raspolaže informacijama nadležnih tijela i službi sigurnosti u BiH da stranac na bilo koji način sudjeluje u kriminalnoj aktivnosti, a posebno organiziranom, prekograničnom ili transnacionalnom kriminalu ili je član organizacije koja planira ili na bilo koji način sudjeluje u takvoj aktivnosti ili drugoj aktivnosti koja može ugroziti javnu sigurnost ili javni poredak BiH ili
 - h) postoje drugi razlozi utvrđeni međunarodnim pravom.
- (2) Osnove za utvrđivanje razloga za odbijanje zahtjeva za odobravanje stalnog boravka iz ovoga članka mogu biti dokazi ili saznanja kojima raspolaže Služba, sukladno svojim nadležnostima, o postojanju međunarodne tjeralice, pravomoćne sudske odluke ili obavijesti ili informacije nadležnih tijela i službi sigurnosti u BiH.

Članak 89.

(Odbacivanje zahtjeva za odobravanje stalnog boravka i obustava postupka)

(1) Zahtjev stranca za odobravanje stalnog boravka odbacuje se ako:

- a) zahtjev nije osobno podnio stranac ili zakonski zastupnik za poslovno nesposobnog stranca, sukladno članku **86.** (*Podnošenje zahtjeva za stalni boravak*) stavku (2) ovoga Zakona,
- b) stranac odbije dati biometrijske podatke prilikom podnošenja zahtjeva ili
- c) zahtjev nije podnesen sukladno članku **86.** (*Podnošenje zahtjeva za stalni boravak*) stavku (4) ovoga Zakona.

(2) Postupak odobravanje stalnog boravka obustavlja se ako stranac:

- a) odustane od zahtjeva,
- b) u roku od 60 dana od dana dostave poziva ne preuzme rješenje iz članka **87.** (*Odlučivanje o zahtjevu za odobravanje stalnog boravka*) stavka (3) ovoga Zakona o uvaženom zahtjevu i dozvolu stalnog boravka i ne obavijesti Službu o razlozima nepreuzimanja.

Članak 90.

(Preinaka zahtjeva za odobravanje stalnog boravka)

Stranac koji ne ispunjava uvjete za odobravanje stalnog boravka iz članka **79.** (*Uvjeti za odobravanje stalnog boravka*) ovoga Zakona prije donošenja odluke u prvom stupnju može izmijeniti zahtjev za stalni boravak u zahtjev za produljenje ili odobravanje privremenog boravka ako ispunjava uvjete iz članka **49.** (*Opći uvjeti za odobravanje privremenog boravka*) ovoga Zakona.

Članak 91.

(Dozvola boravka)

- (1) Dozvola boravka izdaje se u obliku naljepnice odobrenog boravka i u smislu ovoga Zakona smatra se rješenjem o odobrenom boravku, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.
- (2) Naljepnica dozvole boravka unesena u važeću putovnicu stranca služi kao dozvola za prelazak državne granice BiH u razdoblju važenja.
- (3) Ako je stranac u posljednjih pet godina boravio u BiH kao nositelj plave karte iz članka **72.** (*Privremeni boravak po osnovi visokokvalificiranog zapošljavanja*) ovoga Zakona, u dozvolu stalnog boravka unosi se opaska da je bivši nositelj plave karte.

- (4) Nakon što se steknu tehnički uvjeti, naljepnica dozvole boravka zamjenjuje se boravišnom dozvolom kao posebnom ispravom s biometrijskim podacima stranca, koju personalizira i izdaje Služba. Personalizacija je proces ispisa osobnih podataka nositelja isprave na obrazac boravišne dozvole.

Članak 92.

(Zamjena dozvole boravka)

Ako stranac tijekom važenja dozvole boravka zamijeni putovnicu, na njegov se zahtjev izdaje nova dozvola boravka, a pravomoćno rješenje, ukoliko je rješenje doneseno sukladno ovom Zakonu, preinačuje se u dijelu koji se odnosi na izmijenjene podatke.

Članak 93.

(Prestanak boravka)

- (1) Strancu prestaje boravak u BiH:
- a) na osobni zahtjev;
 - b) stjecanjem državljanstva BiH;
 - c) smrću;
 - d) izricanjem mjere iz članka **108. (Posebni slučajevi protjerivanja)** ovoga Zakona;
 - e) ako ima zabranu ulaska i boravka u BiH ili
 - f) ako je boravak odobren po osnovi spajanja obitelji sa strancem čiji je boravak prestao ili je otkazan sukladno ovom Zakonu.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, strancu prestaje privremeni boravak odobravanjem stalnog boravka u BiH.
- (3) Nadležna tijela kod kojih se vodi evidencija o činjenicama iz stavka (1) toč. b) i c) ovoga članka dužna su o ovim činjenicama odmah obavijestiti Službu, a najkasnije u roku od sedam dana od dana nastanka ovih činjenica.
- (4) Na zahtjev stranca, Služba donosi rješenje o prestanku boravka iz stavka (1) točke a) ovoga članka, protiv kojeg se može uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave.
- (5) Služba, po službenoj dužnosti, donosi rješenje o prestanku boravka iz stavka (1) toč. b), d), e) i f) ovoga članka, protiv kojeg se može uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Članak 94.

(Osobna iskaznica za stranca)

- (1) Strancu kojem je odobren stalni boravak nadležno tijelo u mjestu u kojem stranac ima prebivalište izdaje osobnu iskaznicu za stranca.
- (2) Stranac je dužan podnijeti zahtjev za izdavanje osobne iskaznice za stranca nadležnom tijelu u roku od osam dana od dana primitka odluke o određenom jedinstvenom matičnom broju (JMB), odnosno zahtjev za zamjenu osobne iskaznice za strance prije isteka roka važenja.
- (3) Osobna iskaznica za stranca izdaje se s rokom važenja od pet godina, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.
- (4) Stranac ne smije ustupiti svoju osobnu iskaznicu za stranca drugoj osobi niti smije koristiti osobnu iskaznicu druge osobe kao svoju. U protivnome, službena osoba će, odmah po saznanju, prijaviti kazneno djelo, sukladno zakonu kojim se uređuje područje kaznenog postupka u BiH.
- (5) Stranac kojem je otkazan stalni boravak ili mu je boravak prestao sukladno članku **93. (Prestanak boravka)** stavku (1) toč. a), b), d), e) i f) ovoga Zakona dužan je tijelu iz stavka (1) ovoga članka odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastupanja navedenih okolnosti, vratiti osobnu iskaznicu za stranca. Tijelo iz stavka (1) ovoga članka dužno je odmah po primitku vraćene osobne iskaznice za stranca, a najkasnije tijekom istog dana, o tome obavijestiti nadležnu organizacijsku jedinicu Službe.
- (6) Stranac je dužan odmah po saznanju prijaviti gubitak, uništenje ili drukčiji nestanak osobne iskaznice za stranca mjesno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policiji prema mjestu prebivališta, a ako se ta činjenica dogodila izvan BiH, najbližem DKP-u BiH.
- (7) Tijelo kojem je prijavljena činjenica iz stavka (6) ovoga članka izdaje strancu potvrdu o prijavi gubitka, uništenja ili drukčijeg nestanka osobne iskaznice za stranca. Ako je stranac prijavio tu činjenicu policiji odnosno DKP-u BiH, policija odnosno DKP BiH dužni su istog dana obavijestiti organizacijsku jedinicu Službe na čijem području stranac ima prijavljeno prebivalište.
- (8) Stranac je dužan izgublenu, uništenu ili na drukčiji način nestalu osobnu iskaznicu za stranca oglasiti nevažećom u „Službenom glasniku BiH“ o svome trošku.

Članak 95.

(Obveza nošenja osobne iskaznice za strance ili dozvole boravka)

Stranac je dužan nositi i na zahtjev ovlaštene osobe Ministarstva, Službe, Granične policije, policije ili drugog nadležnog tijela, kad je drugo nadležno tijelo za to zakonom ovlašteno, dati na uvid osobnu iskaznicu za stranca ili dozvolu boravka u BiH.

Odjeljak G. Otkaz boravka

Članak 96.

(Razlozi za otkaz boravka)

(1) Boravak stranca u BiH otkazuje se ako:

- a) stranac ne poštuje javni poredak BiH iz članka 10. (*Obveza poštivanja javnog poretka BiH*) ili poduzme aktivnost narušavanja sigurnosti BiH ili je član organizacije koja poduzme takvu aktivnost;
- b) stranac ugrozi interese BiH tako što na bilo koji način sudjeluje u krijumčarenju naoružanja ili vojne opreme, radioaktivne ili druge opasne tvari ili opojne droge, ili u nedozvoljenom prijevozu ili trgovini materijalom za proizvodnju naoružanja ili drugog sredstva za masovno uništenje, ili u proizvodnji ili posjedovanju opojne droge radi prodaje, ili je član organizacije koja na bilo koji način sudjeluje u takvoj aktivnosti;
- c) organizira ili je u vezi s organiziranjem nezakonitog ulaska, boravka ili izlaska pojedinca ili skupine u ili iz BiH, ili ako organizira ili na bilo koji način sudjeluje u trgovini ljudima;
- d) Služba utvrdi da je sklopljen brak iz koristi ili zasnovana izvanbračna zajednica iz koristi ili da je zasnovano posvojenje iz koristi isključivo radi ulaska odnosno boravka u BiH;
- e) Služba utvrdi da stranac koji je izdao pozivno pismo nije ispunio svoje obveze iz pozivnog pisma, a ponovo je izdao pozivno pismo, ili pozivna pisma izdaje u neistinitu svrhu ili ih drugačije zlorabi;
- f) je stranac dao pogrešne ili lažne podatke ili prikrio okolnosti važne za izdavanje odobrenja boravka;
- g) stranac odbija provesti konačnu odnosno pravomoćnu odluku nadležnog tijela u BiH;
- h) stranac boravi u BiH protivno svrsi po osnovi koje je odobren boravak;
- i) je ulazak ili boravak stranac ostvario na temelju dokaza koji su pribavljeni prijevarom, krivotvoreni ili protuzakonito mijenjani;
- j) stranac obavlja djelatnost u BiH za koju je potrebna radna dozvola, a nema radnu dozvolu u BiH, ili radi na radnom mjestu ili vrsti poslova koji se razlikuju od onih za koje ima radnu dozvolu ili ako obavlja djelatnost bez izdane potvrde o prijavi rada ili obavlja određenu djelatnost bez odobrenja nadležnog tijela u BiH;
- k) je prekršio ili pokušao prekršiti propise kojima se uređuje prelazak državne granice BiH, bez obzira na to je li povreda propisa nastala pri ulasku ili izlasku iz BiH;

- l) su se uvjeti na temelju kojih je izdano odobrenje boravka izmijenili u tolikoj mjeri da bi isključili svaku mogućnost izdavanja odobrenja;
 - m) je stranac pravomoćno osuđen za kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna;
 - n) prisutnost stranca u BiH predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;
 - o) stranac ostane bez sredstava za uzdržavanje;
 - p) stranac neprekidno izbiva iz BiH dulje od 180 dana za vrijeme odobrenog privremenog boravka, bez prethodnog javljanja i dostave dokaza o opravdanosti izbivanja nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe, ili se na temelju okolnosti nedvojbeno može utvrditi da nema namjeru povratka u BiH;
 - r) je ostao boraviti u BiH nakon isteka valjanosti putne isprave ili
 - s) Služba raspolaže informacijama nadležnih tijela i sigurnosnih službi u BiH da stranac na bilo koji način sudjeluje u kriminalnoj aktivnosti, a posebno organiziranom, prekograničnom ili transnacionalnom kriminalu ili je član organizacije koja planira ili na bilo koji način sudjeluje u takvoj aktivnosti ili drugoj aktivnosti koja može ugroziti javnu sigurnost ili javni poredak BiH.
- (2) Ako stranac ima odobren stalni boravak, on se može otkazati iz razloga propisanih u stavku (1) toč. a), b), c), d), f), i) ili n) ovoga članka. Ako se strancu otkazuje stalni boravak iz razloga propisanih stavkom (1) točkom n) ovoga članka, se uz otkaz boravka može mu izreći i mjera protjerivanja sa zabranom ulaska u BiH.
- (3) Ako je stranac zbog razloga iz stavka (1) ovoga članka lišen slobode ili osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora, a nije mu izrečena mjera protjerivanja, otkaz boravka počinje mu teći od trenutka prestanka razloga za lišavanje slobode ili izdržavanja odnosno oprosta ili zastare kazne.
- (4) Ako se strancu otkazuje bezvizni ili privremeni boravak iz razloga propisanih stavkom (1) toč. a), b), c), d), f), h), i), j), m), n) ili r) ovoga članka, se uz otkaz boravka može mu izreći i mjera protjerivanja sa zabranom ulaska u BiH.
- (5) Osnove za utvrđivanje razloga za otkaz boravka iz ovoga članka mogu biti dokazi ili saznanja kojima raspolaže Služba, sukladno svojim nadležnostima, o postojanju međunarodne tjeralice, pravomoćne sudske odluke ili obavijesti ili informacije nadležnih tijela i sigurnosnih službi u BiH.
- (6) U odluci kojom se otkazuje boravak utvrđuje se rok u kojem stranac može dobrovoljno napustiti BiH, a koji ne može biti dulji od 30 dana od dana dostave konačne odluke.
- (7) Prilikom određivanja roka iz stavka (6) ovoga članka, tijelo koje je izdalo rješenje mora uzeti u obzir vrijeme u kojem je stranac u mogućnosti napustiti BiH.

Članak 97.

(Poseban razlog za otkaz stalnog boravka)

- (1) Strancu koji ima odobren stalni boravak u BiH otkazuje se daljnji boravak ako:
 - a) se utvrdi da stranac nije nastanjen u BiH dulje od jedne godine ili
 - b) stranac izbiva iz BiH kraće od jedne godine, ali se na temelju okolnosti nedvojbeno može utvrditi da nema namjeru povratka i stalnog boravka u BiH.
- (2) Strancu koji ima odobren stalni boravak u BiH kao bivši nositelj plave karte otkazuje se stalni boravak ako se utvrdi da dulje od dvije godine nije nastanjen u BiH.

Članak 98.

(Postupak otkaza boravka)

- (1) Rješenje o otkazu boravka donosi Služba po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog druge organizacijske jedinice ili upravne organizacije u sastavu Ministarstva, sigurnosne agencije, policije ili drugog tijela.
- (2) Podnositelj prijedloga iz stavka (1) ovoga članka uz prijedlog mora dostaviti i sve podatke i dokumentaciju mjerodavnu za donošenje odluke o otkazu boravka.
- (3) Protiv rješenja iz stavka (1) ovoga članka može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.
- (4) Žalba odgađa izvršenje rješenja.
- (5) Do dana napuštanja teritorija BiH, strancu se uz potvrdu privremeno oduzimaju sve putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH, osim ako pristane dobrovoljno napustiti BiH.

Članak 99.

(Izvršenje rješenja o otkazu boravka)

- (1) Nakon konačnosti rješenja o otkazu boravka, nadležna organizacijska jedinica Službe poništava dozvolu boravka. U putovnicu stranca unosi se rok do kojeg stranac može dobrovoljno napustiti BiH.
- (2) Nakon konačnosti rješenja o otkazu bezviznog boravka, u putovnicu stranca upisuje se otkaz boravka, kao i rok do kojeg stranac može dobrovoljno napustiti BiH. Ako stranac nema putovnicu, sastavlja se službena zabilješka.

- (3) Granična policija dužna je odmah evidentirati činjenicu da je stranac napustio teritorij BiH u Središnju bazu podatka o strancima ili o tome na drugi način obavijestiti Službu.

Odjeljak H. Prijava boravka stranaca

Članak 100.

(Boravište i prebivalište stranca)

- (1) Boravište stranca je mjesto u kojem stranac boravi na temelju vize, bezviznog boravka ili privremenog boravka.
- (2) Prebivalište stranca je mjesto u kojem se stranac s odobrenim stalnim boravkom u BiH nastanio s namjerom da u njemu stalno živi.

Članak 101.

(Obveza prijave boravišta i prebivališta stranca)

- (1) Stranac kojem je odobren privremeni boravak dužan je prijaviti i odjaviti boravište, kao i promjenu adrese stanovanja, a stranac kojem je odobren stalni boravak i prebivalište.
- (2) Prijave i odjave iz stavka (1) ovoga članka podnose se nadležnim organizacijskim jedinicama Službe ili policiji.
- (3) Kada je prijava ili odjava iz stavka (1) ovoga članka ili iz članka **103. (*Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca*)** stavka (1) ovoga Zakona podnesena policiji, policija je dužna presliku prijave dostaviti nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe u roku od 24 sata od primitka prijave.

Članak 102.

(Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca)

- (1) Stranac kojem je odobren stalni boravak dužan je prijaviti svoje prebivalište i promjenu adrese stanovanja u mjestu prebivališta u roku od osam dana od dana primitka odluke o odobrenju stalnog boravka, odnosno od dana dolaska u mjesto prebivališta, odnosno od dana promjene adrese stanovanja.
- (2) Stranac kojem je odobren privremeni boravak dužan je prijaviti svoje boravište i promjenu adrese stanovanja u roku od 48 sati od dana primitka dozvole boravka, odnosno od dana dolaska u mjesto boravka, odnosno od dana promjene adrese stanovanja, osim kad je ovim Zakonom propisan dulji rok za određene kategorije stranaca.
- (3) Stranac iz st. (1) i (2) ovoga članka koji dobrovoljno napušta BiH bez namjere povratka dužan je odjaviti svoje prebivalište odnosno boravište.

Članak 103.

(Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca)

- (1) Pravne i fizičke osobe koje pružaju usluge smještaja dužne su nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policije prijaviti boravište stranca najkasnije u roku od 12 sati od trenutka pružanja usluge smještaja strancu.
- (2) Pravne i fizičke osobe iz stavka (1) ovoga članka dužne su voditi evidenciju o strancima (u daljnjem tekstu: knjiga stranaca) kojima pružaju uslugu smještaja. Te osobe obvezne su čuvati knjige stranaca najmanje tri godine od dana zaključenja knjige i ovlaštenoj službenoj osobi Službe ili policije dati na uvid knjigu stranaca. Knjiga stranaca ovjerava se u nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili u policiji po mjestu prebivališta, odnosno poslovnog sjedišta davatelja usluge smještaja strancima.
- (3) Stranac koji ne koristi usluge smještaja pravnih i fizičkih osoba iz stavka (1) ovoga članka ili fizička osoba kod koje je stranac u posjetu dužni su prijaviti boravak stranca u BiH nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe ili policije u roku od 48 sati od ulaska stranca u BiH ako će stranac u BiH boraviti dulje od tri dana.

Članak 104.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobrenja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)

- (1) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se propisuju dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev za odobravanje boravka, detaljnije uređuju: izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, izgled i sadržaj potvrde o podnesenom zahtjevu za boravak, postupanje pri odobravanju boravka i izdavanja dozvole boravka, oblik, izgled i sadržaj dozvole boravka, oblik, izgled, sadržaj, rok važenja, postupanje pri izdavanju potvrde o identitetu, izgled i sadržaj potvrde o prijavi rada, postupanje pri izdavanju potvrde o prijavi rada, oblik, izgled i sadržaj osobne iskaznice za stranca i postupanje pri izdavanju osobne iskaznice za stranca, postupanje pri otkazu boravka, postupanje pri prijavi i odjavi boravišta i prebivališta, izgled, sadržaj knjige stranaca i postupanje pri ovjeri knjige stranaca, kao i druga pitanja bitna za boravak i kretanje stranaca u BiH.
- (2) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se uređuju pravila i standardi u postupanju, kao i druga pitanja u vezi s prihvatom žrtava trgovine ljudima, njihovim oporavkom i povratkom.
- (3) Vijeće ministara, na prijedlog MCP-a, donosi podzakonski propis kojim se utvrđuje godišnja kvota radnih dozvola najkasnije do 31. listopada tekuće godine za sljedeću godinu.
- (4) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo po stjecanju tehničkih uvjeta donosi podzakonski propis kojim se uređuju izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, postupanje pri odobravanju boravka i izdavanja dozvole boravka, oblik, izgled i sadržaj dozvole boravka s biometrijskim podacima stranca.
- (5) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo po stjecanju tehničkih uvjeta donosi odluku kojom će se naljepnica odobrenja boravka zamijeniti boravišnom dozvolom kao posebnom ispravom s biometrijskim podacima stranca.

(6) Ako se pokaže potrebnim, nakon pribavljanja mišljenja Ministarstva MCP može donijeti podzakonski propis kojim se uređuju izrada i ažuriranje popisa znanstvenoistraživačkih organizacija u BiH i način njegove dostupnosti.

POGLAVLJE V. UDALJAVANJE STRANCA IZ BIH

Odjeljak A. Protjerivanje

Članak 105.

(Mjera protjerivanja)

- (1) Protjerivanje je mjera kojom se strancu nalaže izlazak iz BiH i zabranjuje ulazak i boravak u BiH u određenom razdoblju koje ne može biti kraće od jedne ni dulje od pet godina.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, razdoblje zabrane ulaska i boravka u BiH može biti dulje od pet godina kad to zahtijevaju razlozi zaštite sigurnosti BiH, javnog poretka i javnog reda i mira.
- (3) Razdoblje zabrane ulaska i boravka iz stavka (1) ovoga članka, na zahtjev stranca, može biti skraćeno ili ukinuta zabrana ulaska u slučaju ispunjavanja sljedećih uvjeta:
 - a) kad je strancu prvi put izrečena mjera protjerivanja i
 - b) kad je stranac dobrovoljno napustio BiH i snosio sve troškove vezane uz proceduru povratka u zemlju uobičajenog mjesta boravka.
- (4) Razdoblje zabrane ulaska i boravka iz st. (1) i (2) može se produžiti ako:
 - a) je stranac prethodno već bio protjeran iz BiH;
 - b) je stranac ušao u BiH za vrijeme trajanja zabrane ulaska ili
 - c) stranac u trenutku prestanka zabrane ulaska u BiH još uvijek predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti ili međunarodnim odnosima BiH.
- (5) Razdoblje zabrane ulaska računa se od dana napuštanja BiH.
- (6) Rješenje o protjerivanju stranca iz BiH sa zabranom ulaska i boravka u BiH donosi Služba po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog druge organizacijske jedinice Ministarstva, tijela za provedbu zakona ili drugog tijela.
- (7) Protiv rješenja Službe o protjerivanju i rješenja o produženju razdoblja zabrane ulaska može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostave rješenja. Ako je rješenje o protjerivanju doneseno iz razloga propisanog člankom **106. (Razlozi za izricanje mjere protjerivanja)** stavak (1) točka k) ovoga Zakona, rok za žalbu je 24 sata od dostave rješenja.
- (8) Žalba odgađa izvršenje rješenja.

- (9) Ministarstvo donosi rješenje povodom žalbe u roku od 15 dana od dana njenog zaprimanja.
- (10) Strancu se do okončanja postupka, uz potvrdu, privremeno oduzimaju putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH, osim ako pristane dobrovoljno napustiti BiH prije okončanja postupka.
- (11) Zabranjeno je kolektivno protjerivanje stranaca. Mjera protjerivanja može se izreći samo u pojedinačnom slučaju.
- (12) Ako se u postupku utvrđivanja identiteta utvrdi da je stvarni identitet stranca drugačiji od navoda o identitetu koje je stranac dao u postupku donošenja rješenja o protjerivanju, Služba po službenoj dužnosti mijenja rješenje o protjerivanju u dijelu koji se odnosi na identitet stranca. Protiv ovog rješenja može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dostave rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (13) Odluku o zahtjevu za skraćenje ili ukidanje razdoblja zabrane ulaska iz stavka (3) ovoga članka donosi Služba na zahtjev stranca. Protiv ove odluke može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave.
- (14) Ako je prisutnost stranca u BiH potrebna radi vođenja istražnog ili sudskog postupka, strancu se može odobriti ulazak i boravak u BiH za vrijeme trajanja zabrane ulaska i boravka uz odobrenje Službe.

Članak 106.

(Razlozi za izricanje mjere protjerivanja)

- (1) Strancu može biti izrečena mjera protjerivanja iz BiH:
- a) ako je nezakonito ušao u BiH;
 - b) ako je ostao u BiH nakon isteka roka valjanosti vize ili dozvole boravka ili nakon isteka valjanosti bezviznog boravka, ili ako mu je odbijen zahtjev za odobravanje boravka, a nije napustio BiH u roku određenom za dobrovoljno napuštanje;
 - c) ako je pokušao povrijediti ili povrijedio propise o prelasku državne granice pri izlasku iz BiH;
 - d) ako je viza poništena ili ukinuta, a stranac u roku određenom za dobrovoljno napuštanje nije napustio BiH sukladno ovom Zakonu;
 - e) ako mu je otkazan boravak, a u roku određenom za dobrovoljno napuštanje nije napustio BiH sukladno ovom Zakonu;
 - f) ako je ostao u BiH nakon prestanka važenja izbjegličkog statusa, supsidijarne zaštite ili privremene zaštite ili nakon što je izvršnom odlukom odbijen zahtjev za azil, a nije ostvario pravo na boravak sukladno ovom Zakonu;

- g) ako je odluka o oduzimanju ili otpustu iz državljanstva BiH ili poništenju upisa u knjigu državljana postala pravomoćna, a nije ostvario pravo na boravak sukladno ovom Zakonu;
 - h) ako je pravomoćno osuđen za kazneno djelo s obilježjem **posjedovanja i omogućavanja uživanja opojnih droga ili** trgovine opojnom drogom, oružjem, ljudima, krijumčarenja ljudi, terorizma, pranja novca ili bilo kojeg oblika organiziranog, prekograničnog ili transnacionalnog kriminala;
 - i) ako je pravomoćno osuđen za kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna; **ili je pravomoćno kažnjen za prekršaj s elementima nasilja ili kršenja javnog reda i mira.**
 - j) ako prisutnost stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH;
 - k) ako je prihvaćen na temelju međunarodnog sporazuma o suradnji u predaji i prihvatu osoba čiji je boravak nezakonit, a nema odobren boravak u BiH;
 - l) ako je ostao boraviti u BiH nakon isteka valjanosti putne isprave;
 - m) ako je registriran kao višestruki počinitelj prekršaja na teritoriju BiH ili
 - n) ako se njegov identitet ne može utvrditi i ne može dokazati zakonitost svojeg boravka u BiH.
- (2) Prilikom odlučivanja hoće li strancu izreći mjeru protjerivanja iz BiH, kao i prilikom donošenja odluke o trajanju zabrane ulaska, Služba je dužna s naročitom pažnjom ocijeniti sve dokaze i utvrditi sve okolnosti i činjenice bitne za donošenje odluke, kao i stupanj integriranosti u BiH, a sukladno načelima zakona kojim se uređuje područje upravnog postupka u BiH.
- (3) U slučaju ostanka stranca u BiH dulje od roka valjanosti putne isprave, vize, bezvignog ili odobrenog boravka ili iz humanitarnih razloga, Služba može, umjesto izricanja mjere protjerivanja, izdati nalog za dobrovoljno napuštanje teritorija BiH.
- (4) Nalog iz stavka (3) ovoga članka izdaje se u svrhu prelaska državne granice, uz prethodno pribavljanje izjave stranca kojom potvrđuje namjeru dobrovoljnog napuštanja BiH i dokaza kojima stranac potvrđuje izjavu.
- (5) U nalogu iz stavka (3) ovoga članka navodi se rok za dobrovoljno napuštanje BiH koji ne može biti kraći od sedam niti dulji od 30 dana. Iznimno, ako postoje ozbiljni razlozi humanitarne prirode, rok za dobrovoljno napuštanje BiH može biti dulji od 30 dana.
- (6) Nalog za dobrovoljno napuštanje teritorija BiH iz stavka (3) ovoga članka neće se izdati strancu ako postoji opasnost od bjekstva ili stranac predstavlja opasnost za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH.

- (7) Strancu koji u roku određenom u nalogu za dobrovoljno napuštanje teritorija BiH iz stavka (5) ovoga članka ne napusti BiH donosi se rješenje o protjerivanju, sukladno članku **105. (Mjera protjerivanja)** ovoga Zakona.
- (8) Protiv naloga iz stavka (3) ovoga članka nije dozvoljena žalba, ali se može pobijati u žalbi na rješenje o protjerivanju, koje se donosi sukladno stavku (7) ovoga članka.

Članak 107.

(Dobrovoljno izvršenje rješenja o protjerivanju)

- (1) Rješenjem o protjerivanju može se odrediti rok za dobrovoljno izvršenje rješenja, koji ne može biti kraći od sedam niti dulji od 30 dana.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, ako postoje naročito opravdani razlozi, rok za dobrovoljno izvršenje rješenja može se produžiti, prema posebnim okolnostima svakog pojedinog slučaja kao što su duljina boravka, djeca koja pohađaju školu i postojanje obiteljskih i društvenih veza.
- (3) Rok za dobrovoljno izvršenje rješenja iz stavka (1) ovoga članka ne mora biti određen ili može biti kraći od sedam dana ako postoji opasnost od bjekstva ili stranac predstavlja opasnost za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH.
- (4) Stranac kojem je izrečena mjera protjerivanja dužan je pri napuštanju BiH prijaviti se službenoj osobi Granične policije.
- (5) Granična policija dužna je činjenicu napuštanja BiH unijeti u putovnicu stranca stavljanjem otiska izlaznog štambilja. Ako stranac nema putovnicu, o toj se činjenici sastavlja službena zabilješka, a strancu se izdaje potvrda da je napustio BiH.
- (6) Granična policija dužna je činjenicu da je stranac napustio BiH odmah evidentirati u Središnju bazu podataka o strancima ili o tome na drugi način obavijestiti Službu i Ministarstvo.
- (7) U slučaju da stranac dobrovoljno ne napusti BiH u roku za dobrovoljno izvršenje rješenja, konačno rješenje o protjerivanju provodi Služba poduzimanjem mjera za prisilno udaljšavanje stranca iz BiH, po potrebi uz suradnju drugih organizacijskih jedinica Ministarstva, Granične policije ili policije. Druge organizacijske jedinice Ministarstva, Granična policija i policija dužni su Službi pružiti pomoć na njezin zahtjev.

Članak 108.

(Posebni slučajevi protjerivanja)

- (1) Vijeće ministara iznimno može, na obrazloženi prijedlog Ministarstva, Službe, druge organizacijske jedinice Ministarstva ili policije, rješavajući u pojedinačnom slučaju, donijeti odluku o protjerivanju stranca iz BiH s trajnom zabranom ulaska u BiH ako ocijeni da je protjerivanje nužno u interesu javnog poretka ili se temelji na razlozima

sigurnosti BiH, sukladno članku 1. stavku 2. Protokola broj 7 Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda preinačenog Protokolom broj 11.

- (2) Odluka iz stavka (1) ovoga članka ne može se provesti suprotno odredbama članka **109. (Načelo zabrane vraćanja)** stavka (2) ovoga Zakona.

Odjeljak B. Zaštita stranaca

Članak 109.

(Načelo zabrane vraćanja)

- (1) Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj bi mu život ili sloboda bili ugroženi zbog njegove rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja. Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj nije zaštićen od slanja na takav teritorij.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, stranac koji se iz opravdanih razloga smatra opasnim za sigurnost BiH ili je **pravomoćno osuđen za kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna ili je registriran kao višestruki počinitelj prekršaja s elementima nasilja ili kršenja javnog reda i mira na teritoriju BiH** i predstavlja opasnost za BiH može se prisilno udaljiti ili vratiti u drugu zemlju, osim ako bi time bio izložen stvarnom riziku da bude podvrgnut smrtnoj kazni ili pogubljenju, mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni. Stranac neće biti prisilno udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj nije zaštićen od slanja na takav teritorij.

Članak 110.

(Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu)

- (1) Kad se stranac pozove na razloge iz članka **109. (Načelo zabrane vraćanja)** ovoga Zakona, tijelo pred kojim je dana izjava upućuje stranca Službi sukladno zakonu kojim se uređuje područje azila u BiH, radi iskazivanja namjere podnošenja zahtjeva za azil.
- (2) Služba izdaje strancu potvrdu o iskazanoj namjeri podnošenja zahtjeva za azil i određuje smjer kretanja i rok potreban da stranac osobno podnese zahtjev za azil Ministarstvu u sjedištu. Ta potvrda smatra se pravom na ostanak za rok određen potvrdom.
- (3) Služba bez odgode dostavlja tijelu nadležnom za poslove azila primjerak potvrde o iskazanoj namjeri podnošenja zahtjeva za azil s dokumentacijom propisanom zakonom kojim se uređuje područje azila u BiH.
- (4) Rješenje o protjerivanju može se provesti tek po izvršnosti negativne odluke povodom zahtjeva za azil.
- (5) Strancu čiji je zahtjev za azil pravomoćno odbijen ili mu je ukinut dodijeljeni izbjeglički status odnosno status supsidijarne zaštite, a za koga se u postupku utvrdi da ne može biti udaljen iz razloga propisanih načelom zabrane vraćanja iz članka **109. (Načelo zabrane vraćanja)** stavka (2) ovoga Zakona, Služba na zahtjev stranca, a na

temelju preporuke tijela nadležnog za poslove azila, izdaje potvrdu o ostanku kojom se strancu dozvoljava ostanak u BiH do osiguranja uvjeta za povratak i služi mu kao identifikacijska isprava.

- (6) Potvrda iz stavka (5) ovoga članka izdaje se na razdoblje najdulje do jedne godine i može se produljivati na zahtjev stranca pod uvjetima pod kojima je izdana i uz preporuku tijela nadležnog za poslove azila.
- (7) Protiv potvrde iz st. (5) i (6) ovoga članka nije dopuštena žalba niti se može pokrenuti upravni spor.
- (8) Strancu iz stavka (5) ovoga članka za kojeg je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH Služba može odrediti stavljanje pod nadzor, sukladno ovom Zakonu.
- (9) Služba, u suradnji s Ministarstvom, drugim ministarstvima i Vijećem ministara, poduzima sve potrebne radnje sukladno zakonu, ostalim propisima BiH i međunarodnom pravu u vezi s rješavanjem konačnog statusa stranca iz stavka (5) ovoga članka.
- (10) Potvrda iz st. (5) i (6) ovoga članka prestaje važiti osiguranjem uvjeta za povratak.

Članak 111.

(Isključenje primjene sankcija za nezakonit ulazak u BiH)

Prema podnositelju zahtjeva za azil koji dolazi izravno s teritorija na kojem mu je bio ugrožen život ili sloboda ne primjenjuju se sankcije zbog nezakonitog ulaska ili prisutnosti u BiH, pod uvjetom da se bez odgode prijavi nadležnom tijelu i iskaže namjeru podnošenja zahtjeva za azil te izloži valjane razloge za nezakonit ulazak ili prisutnost u BiH.

Odjeljak C. Prisilno udaljavanje stranca iz BiH

Članak 112.

(Zaključak o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju)

- (1) Stranac se može prisilno udaljiti iz BiH.
- (2) Služba izvršava prisilno udaljavanje stranca iz BiH po službenoj dužnosti, na temelju zaključka o dozvoli izvršenja.
- (3) Kad rješenje o protjerivanju postane izvršno, Služba donosi zaključak o dozvoli izvršenja bez odgode, a najkasnije u roku od sedam dana od dana osiguranja uvjeta za prisilno udaljavanje stranca iz BiH.
- (4) Zaključkom o dozvoli izvršenja utvrđuje se da je rješenje o protjerivanju postalo izvršno i određuju način i vrijeme izvršenja, te država u koju se stranac vraća.

- (5) Protiv zaključka o dozvoli izvršenja može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostave zaključka.
- (6) Žalba ne odgađa započeto izvršenje.
- (7) Na zahtjev Službe, policija i druga tijela za provedbu zakona u BiH dužni su Službi pružiti pomoć u izvršenju zaključka o dozvoli izvršenja.

Članak 113.

(Neizvršavanje prisilnog udaljavanja)

- (1) Ako je protiv stranca pokrenut sudski postupak, rješenje o protjerivanju ne može se izvršiti prije nego što se predmet pravomoćno okonča.
- (2) Ako je stranac pravomoćno osuđen na kaznu zatvora, rješenje o protjerivanju ne može se izvršiti prije nego što stranac izdrži kaznu zatvora, osim ako mu je izrečena uvjetna osuda ili je kazna zastarjela, ili je na uvjetnom otpustu.
- (3) Iako postoje uvjeti za prisilno udaljavanje stranca propisani ovim Zakonom, prisilno udaljavanje se ne mora izvršiti ako je to u interesu provedbe sudskog postupka, pogotovo ako se u postupku pojavljuje kao žrtva trgovine ljudima ili drugog oblika organiziranog, prekograničnog, ili transnacionalnog kriminala i surađuje s tijelima vlasti u pogledu otkrivanja kaznenog djela ili počinitelja.
- (4) Prisilnom udaljavanju stranca iz BiH neće se pristupiti ako stranac odluči napustiti BiH u roku određenom za dobrovoljno napuštanje, samostalno ili uz pomoć međunarodnih vladinih ili nevladinih organizacija, i za to pruži odgovarajuće jamstvo.
- (5) Ako postoje opravdani razlozi, Služba može odobriti odgodu izvršenja mjere protjerivanja zbog:
 - a) nemogućnosti prijevoza osobe zbog osobito teškog tjelesnog ili duševnog stanja u kojem se osoba nalazi;
 - b) tehničkih razloga, kao što su nedostatak odgovarajućeg prijevoznog sredstva ili zbog nedostatka identifikacijskih podataka ili drugih teškoća koje onemogućavaju udaljavanje stranca na human način;
 - c) nedostatka jamstva da će maloljetnik bez pratnje imati osiguran prijam od člana obitelji, zakonskog skrbnika ili druge ovlaštene osobe u zemlji u koju se vraća ili
 - d) iz drugih opravdanih razloga koje u svakom pojedinačnom slučaju cijeni Služba.
- (6) Strancu iz stavka (5) ovoga članka Služba izdaje potvrdu kojom se odobrava odgoda izvršenja rješenja o protjerivanju.
- (7) Odgoda izvršenja mjere protjerivanja prestaje važiti čim prestanu postojati razlozi zbog kojih je odobrena odgoda.

Članak 114.

(Zemlja vraćanja)

- (1) Ako provedba odluke ne podliježe ograničenjima iz članka **109. (Načelo zabrane vraćanja)** ovoga Zakona, stranac koji se prisilno udaljuje upućuje se u zemlju podrijetla odnosno uobičajenog boravka ili u zemlju iz koje je došao u BiH ili u zemlju koja ga prihvata.
- (2) Strancu se priopćava u koju zemlju se upućuje.

Članak 115.

(Plaćanje troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor)

- (1) Stranac je dužan platiti troškove svoga vraćanja do mjesta u koje se upućuje.
- (2) Ako se utvrdi da stranac nema potrebna financijska sredstva za plaćanje troškova vraćanja do mjesta u koje se upućuje, troškove vraćanja plaćaju:
 - a) osoba koja je izdala pozivno pismo u svrhu ulaska stranca u BiH;
 - b) fizička ili pravna osoba koja je stranca zaposlila iako nije imao odgovarajuću radnu dozvolu;
 - c) fizička ili pravna osoba koja je stranca zaposlila prema izdanoj radnoj dozvoli;
 - d) banka koja je dala jamstvo na sredstva bezgotovinskog plaćanja;
 - e) turistička organizacija ili udruga koja je izdala vaučer, odnosno organizator turističkog ili sličnog putovanja;
 - f) fizička ili pravna osoba koja je strancu pomogla ili pokušala pomoći da nezakonito prijeđe granicu, bude u provozu ili boravi u BiH;
 - g) prijevoznik koji je dovezao stranca u BiH,
 - h) BiH.
- (3) Radi osiguranja udaljavanja stranca iz BiH, a sukladno članku **118. (Određivanje nadzora)** ovoga Zakona, do napuštanja BiH stranac se može staviti pod nadzor. Sve troškove vezane uz ostvarivanje nadzora snosi stranac koji se stavlja pod nadzor. Ako se utvrdi da stranac nema potrebna financijska sredstva za plaćanje troškova stavljanja pod nadzor, te troškove snose subjekti iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) Nositelja troškova iz st. (1) i (3) ovoga članka i iznos troškova rješenjem utvrđuje Služba po službenoj dužnosti. Protiv rješenja Službe može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostave rješenja.
- (5) Novčana sredstva koja su privremeno oduzeta od stranca koriste se za podmirenje troškova iz st. (1) i (3) ovoga članka, te se polažu u Službi do pravomoćnosti rješenja iz stavka (4) ovoga članka.

- (6) Ako ni stranac iz stavka (1) ni subjekti iz stavka (2) toč. od a) do g) ovoga članka ne mogu platiti troškove vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor, ti se troškovi podmiruju na teret proračuna BiH angažiranjem sredstava za posebne namjene. Tako se može postupiti i kad je to potrebno radi ekonomičnosti postupka udaljavanja stranca iz zemlje.
- (7) U slučaju iz stavka (6) ovoga članka, Služba potražuje isplatu troškova iz st. (1) i (3) ovoga članka od subjekata iz stavka (2) toč. od a) do g) ovoga članka u odgovarajućem postupku.

Članak 116.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima udaljavanja stranca)

- (1) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se uređuju: postupanje prilikom udaljavanja stranca iz BiH, izgled i sadržaj potvrde kojom se odobrava odgoda izvršenja mjere protjerivanja, postupanje prilikom skraćivanja, ukidanja i produljenja razdoblja zabrane ulaska i boravka, izgled i sadržaj potvrde o ostanku iz članka 110. (*Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu*) stavka (5) ovoga Zakona, te druga pitanja u vezi s udaljavanjem stranaca.
- (2) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva financija i trezora BiH, Vijeće ministara na prijedlog Službe upućen putem Ministarstva donosi podzakonski propis kojim se detaljnije uređuje način i postupanje za pokriće troškova vraćanja i troškova stavljanja pod nadzor.

POGLAVLJE VI. PRIHVAT STRANACA I NADZOR

Odjeljak A. Specijalizirane ustanove za prihvrat stranaca

Članak 117.

(Ustrojstvo ustanova)

- (1) Radi provedbe ovoga Zakona, osnivaju se imigracijski centri, centri za smještaj žrtava trgovine ljudima, kao i druge ustanove specijalizirane za prihvrat stranaca.
- (2) Imigracijski centri su specijalizirane ustanove za prihvrat i smještaj stranaca koji su stavljeni pod nadzor. Imigracijski centri uspostavljaju se kao organizacijske jedinice Službe izvan njezina sjedišta.
- (3) Specijalizirane ustanove za prihvrat stranaca moraju ispunjavati zahtjeve koji proizlaze iz Ustava Bosne i Hercegovine i međunarodnih standarda za postupanje s korisnicima specijaliziranih ustanova.
- (4) Nadzor nad radom specijaliziranih ustanova za prihvrat stranaca provodi Ministarstvo.

Odjeljak B. Stavljanje stranca pod nadzor

Članak 118.

(Određivanje nadzora)

- (1) Nadzor nad strancem, do njegova napuštanja BiH, provodi se:
- a) ograničavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policiji, odnosno blažom mjerom nadzora ili
 - b) smještanjem u specijaliziranu ustanovu za prihvatanje stranaca odnosno imigracijski centar.
- (2) Strancu se može odrediti stavljanje pod nadzor ograničavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policiji:
- a) radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju, u slučaju da mu je otkazan boravak u BiH ili u drugom slučaju kad mu je izrečena mjera protjerivanja;
 - b) radi osiguranja da će napustiti zemlju kad mu je zahtjev za odobravanje boravka odbijen, a nije napustio BiH;
 - c) radi osiguranja udaljavanja stranca iz zemlje;
 - d) kad Služba odobri odgodu izvršenja mjere protjerivanja;
 - e) ako postoje osnove sumnje da bi slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH;
 - f) kad postoji sumnja u istinitost navoda stranca o njegovu identitetu ili se inače identitet stranca ne može utvrditi ni u roku od šest sati od dovođenja u službene prostorije;
 - g) kad je stranac prihvaćen na temelju međunarodnog sporazuma o suradnji u predaji i prihvatu osoba čiji je boravak nezakonit;
 - h) u drugim slučajevima propisanim ovim Zakonom.
- (3) Strancu se određuje stavljanje pod nadzor smještanjem u imigracijski centar:
- a) ako postoje osnove sumnje da bi nakon donošenja rješenja o protjerivanju slobodno i neograničeno kretanje stranca moglo ugroziti javni poredak, javni red i mir ili sigurnost ili međunarodne odnose BiH ili predstavljati prijetnju javnom zdravlju u BiH, odnosno ako je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH;
 - b) radi osiguranja izvršenja rješenja o protjerivanju ili u drugom slučaju kad mu je izrečena mjera protjerivanja, ako postoje osnove sumnje da će stranac pobjeći ili na drugi način onemogućiti provedbu odluka ili

- c) kad postoji sumnja u istinitost navoda stranca o njegovu identitetu, a izrečena mu je mjera protjerivanja.
- (4) Ako je strancu koji izrazi namjeru podnijeti zahtjev za azil ili koji podnese zahtjev za azil već određeno stavljanje pod nadzor smještanjem u imigracijski centar, činjenica pozivanja na azil ne utječe na određivanje ni na provođenje nadzora.

Članak 119.

(Razdoblje određivanja i produljenje nadzora)

- (1) Stranac ostaje pod nadzorom do trenutka dobrovoljnog napuštanja ili prisilnog udaljavanja iz BiH ili toliko dugo koliko je potrebno za izvršenje svrhe nadzora, odnosno dok se razlozi koji su bili osnova za stavljanje stranca pod nadzor bitno ne izmijene, ali najdulje do roka određenog rješenjem o stavljanju pod nadzor odnosno rješenjem o produljenju nadzora.
- (2) Strancu se rješenjem određuje nadzor ograničavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policiji do trenutka dobrovoljnog napuštanja ili prisilnog udaljavanja iz BiH, odnosno dok se bitno ne izmijene razlozi koji su bili osnova za stavljanje stranca pod nadzor.
- (3) Strancu se rješenjem određuje nadzor smještanjem u imigracijski centar najdulje na razdoblje do 90 dana.
- (4) Po proteku roka iz stavka (3) ovoga članka, a ako i dalje postoje razlozi iz članka **118. (Određivanje nadzora)** stavka (3) ovoga Zakona zbog kojih je strancu određen nadzor, strancu se može produljiti nadzor svaki puta najviše do 90 dana, tako da ukupan nadzor u imigracijskom centru ne može trajati dulje od 180 dana.
- (5) Iznimno od stavka (4) ovoga članka, u slučaju nedostatka suradnje stranca u postupku udaljavanja ili kašnjenja u pribavljanju potrebnih dokumenata iz države u koju se stranac vraća, nadzor se može produljiti i na razdoblje dulje od 180 dana.
- (6) Nadzor u imigracijskom centru ukupno ne može trajati dulje od 18 mjeseci u kontinuitetu.
- (7) Ako stranca nije moguće udaljiti iz BiH u roku iz stavka (6) ovoga članka, strancu se može odrediti nadzor ograničavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policiji.
- (8) Služba donosi rješenje o određivanju nadzora iz st. (2), (3) i (7) ovoga članka, rješenje o produljenju nadzora iz stavka (4) ovoga članka i rješenje o iznimnom produljenju nadzora iz st. (5) i (6) ovoga članka. Rješenje o produljenju nadzora i rješenje o iznimnom produljenju nadzora donose se 15 dana prije isteka prethodno određenog nadzora.
- (9) Služba može donijeti rješenje o ukidanju rješenja o smještanju stranca u imigracijski centar i odrediti nadzor ograničavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto uz obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policiji ako se i tom mjerom može postići svrha nadzora.

- (10) Služba može donijeti rješenje o ukidanju rješenja o ograničavanju kretanja na određeno područje ili mjesto i odrediti nadzor smještanjem stranca u imigracijski centar ako stranac ne poštuje obveze iz rješenja iz članka 120. (***Rješenje o stavljanju stranca pod nadzor i pravni lijekovi***) stavka (2) ovoga Zakona, ili se osiguraju uvjeti za udaljavanje stranca iz BiH ako se tom mjerom može postići svrha nadzora.
- (11) Dok traje nadzor, Služba poduzima sve potrebne mjere da se nadzor svede na najkraće moguće vrijeme.
- (12) Strancu se, uz potvrdu, privremeno oduzimaju sve putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH, osim ako pristane dobrovoljno napustiti BiH.
- (13) Ograničavanje kretanja određeno sukladno zakonu kojim se uređuje područje azila u BiH ne uračunava se u ukupno trajanje nadzora iz stavka (6) ovoga članka.

Članak 120.

(Rješenje o stavljanju stranca pod nadzor i pravni lijekovi)

- (1) Nadzor iz članka 118. (***Određivanje nadzora***) stavka (1) ovoga Zakona određuje se rješenjem o stavljanju stranca pod nadzor, koje donosi Služba i uručuje ga strancu istodobno s izvršenjem rješenja.
- (2) Rješenje iz članka 118. (***Određivanje nadzora***) stavka (2) ovoga Zakona sadrži: odluku o ograničavanju kretanja stranca na određeno područje ili mjesto s adresom stanovanja, pravnu osnovu, obvezu javljanja organizacijskoj jedinici Službe ili policije i druge pojedinosti bitne za ostvarivanje svrhe nadzora.
- (3) Rješenje iz članka 118. (***Određivanje nadzora***) stavka (3) ovoga Zakona sadrži: odluku o stavljanju stranca pod nadzor smještanjem u imigracijski centar, pravnu osnovu, dan, sat i vrijeme smještanja, rok trajanja nadzora i druge pojedinosti bitne za ostvarivanje svrhe nadzora.
- (4) Protiv rješenja o stavljanju stranca pod nadzor ograničavanjem kretanja na određeno područje ili mjesto iz stavka (2) ovoga članka i rješenja iz članka 119. (***Razdoblje određivanja i produljenje nadzora***) st. (7) i (9) ovoga Zakona može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (5) Protiv rješenja o stavljanju stranca pod nadzor u imigracijski centar iz stavka (3) ovoga članka, rješenja o produljenju nadzora, rješenja o iznimnom produljenju nadzora po ovoj osnovi i rješenja iz članka 119. (***Razdoblje određivanja i produljenje nadzora***) stavka (10) ovoga Zakona može se uložiti žalba Ministarstvu u roku od tri dana od dana dostave rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (6) Ako Ministarstvo u roku od tri dana od dostave žalbe protiv rješenja iz stavka (5) ovoga članka ne ukine rješenje o stavljanju stranca pod nadzor u imigracijski centar, odnosno ne ukine rješenje o produljenju ili iznimnom produljenju nadzora u imigracijskom centru ili uopće ne odluči po žalbi u tom roku, stranac može pokrenuti upravni spor tužbom pred Sudom Bosne i Hercegovine.

- (7) Tužba se podnosi Sudu Bosne i Hercegovine u roku od tri dana od proteka roka iz stavka (6) ovoga članka, a Sud Bosne i Hercegovine dužan je ove predmete smatrati hitnima, saslušati stranca i donijeti odluku povodom tužbe u roku od tri dana od dana podnošenja tužbe. Tužba ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 121.

(Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi sa stavljanjem stranca pod nadzor)

- (1) Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva, donosi podzakonske propise kojima se uređuju: standardi funkcioniranja imigracijskog centra, centra za smještaj žrtava trgovine ljudima odnosno druge ustanove specijalizirane za prihvata stranaca, a odnose se na sanitarno-higijenske i druge uvjete smještaja, proceduru prihvata i smještaja korisnika, ishranu korisnika, medicinsku pomoć, komuniciranje s osobama izvan centra i pravnim zastupnikom, način upravljanja, uvjete financiranja, način osiguranja posebnih uvjeta za korisnike, kao i druga pitanja bitna za rad određene vrste specijalizirane ustanove.
- (2) Nakon što pribavi mišljenje Službe, Ministarstvo podzakonskim propisima uređuje postupanje prilikom stavljanja stranca pod nadzor.

POGLAVLJE VII. OSTALE ODREDBE: O UZIMANJU BIOMETRIJSKIH PODATAKA, MALOLJETNICIMA, IMUNITETIMA, STRANIM ODORAMA I SLUŽBENIM EVIDENCIJAMA

Članak 122.

(Obveza davanja biometrijskih podataka)

- (1) Stranac je obvezan dati biometrijske podatke prilikom:
- a) podnošenja zahtjeva za vizu,
 - b) podnošenja zahtjeva za boravak i
 - c) utvrđivanja identiteta ili izricanja mjere protjerivanja ili stavljanja pod nadzor ili u postupku izdavanja potvrde o ostanku.
- (2) Stranac koji podnosi zahtjev za vizu dužan je DKP-u BiH odnosno Graničnoj policiji dati potpis i biometrijske podatke koji sadrže fotografiju i otiske 10 prstiju. Otisci prstiju ne uzimaju se od:
- a) djece mlađe od 12 godina,
 - b) državnih i vladinih čelnika i članova nacionalne vlade u pratnji bračnog druga, članova njihovih službenih izaslanstava ako su ih BiH ili međunarodne organizacije pozvale u službenu svrhu ili
 - c) vladara ili drugih visokih članova kraljevske obitelji, ako su ih BiH ili međunarodne organizacije pozvale u službenu svrhu.

- (3) Stranac koji podnosi zahtjev za boravak dužan je DKP-u BiH odnosno organizacijskoj jedinici Službe dati potpis i biometrijske podatke koji sadrže fotografiju i otiske dva prsta. Otisci prstiju ne uzimaju se od djece mlađe od šest godina, a potpis od djece mlađe od 12 godina.
- (4) Stranac kojem se utvrđuje identitet ili koji nezakonito boravi ili kojemu je izrečena mjera protjerivanja iz BiH ili mjera stavljanja pod nadzor ili je u postupku izdavanja potvrde o ostanku dužan je organizacijskoj jedinici Službe dati potpis i biometrijske podatke koji sadrže fotografiju i otiske 10 prstiju. Otisci prstiju ne uzimaju se od djece mlađe od 14 godina.
- (5) Iznimno od st. (2), (3) i (4) ovoga članka, otisci prstiju ne uzimaju se od osoba od kojih je uzimanje otisaka prstiju fizički nemoguće. Ako je moguće uzeti manje od 10 otisaka prstiju, sukladno st. (2) i (4) ovoga članka, uzima se najveći mogući broj otisaka prstiju.
- (6) Biometrijski podatci pohranjuju se u Središnju bazu podataka o strancima.
- (7) Nakon što pribavi mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva, nakon stvaranja tehničkih uvjeta, donosi Odluku kojom se određuje početak primjene obveze davanja biometrijskih podataka iz ovoga članka.

Članak 123.

(Zaštita prava maloljetnih i ostalih stranaca)

- (1) Nijednom odredbom ovoga Zakona ne sprječava se ostvarivanje i zaštita prava stranca pred bilo kojim nadležnim tijelom u BiH.
- (2) Nadležna tijela u BiH dužna su se odnositi prema maloljetnim strancima s posebnom pozornošću i uvažavanjem i postupati s njima sukladno Konvenciji o pravima djeteta i propisima u BiH koji se odnose na brigu o maloljetnim osobama i njihovu zaštitu.
- (3) Obitelji s maloljetnicima zadržavaju se u imigracijskom centru samo kao posljednja mjera i na najkraće moguće vrijeme.
- (4) Maloljetnog stranca koji je nezakonito ušao u BiH i koji nije u pratnji roditelja ili zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika ili je ostao bez pratnje tih osoba po ulasku u BiH, a kojega Služba ne može odmah vratiti u zemlju iz koje je došao niti ga predati predstavnicima zemlje čiji je državljanin, Služba privremeno smješta u odjel ustanove specijaliziran za maloljetnike, o čemu obavještava nadležni centar za socijalni rad koji, sukladno zakonu, odmah imenuje privremenog skrbnika. Maloljetnici bez pratnje zadržavaju se u imigracijskom centru iznimno, samo kao posljednja mjera i na najkraće moguće vrijeme.
- (5) Maloljetni stranac iz stavka (3) ovoga članka ne smije biti vraćen u zemlju uobičajenog mjesta boravka ili u zemlju koja ga je spremna prihvatiti dok se ne osigura prihvat roditelja ili zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika ili predstavnika nadležnog tijela u zemlji povratka. Maloljetnik bez pratnje ni pod kojim

uvjetima se ne smije vratiti na način kojim bi se povrijedili Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i ovaj Zakon.

Članak 124.

(Boravak po osnovi obavljanja diplomatske službe u BiH)

- (1) Odredbe ovoga Zakona, s iznimkom *Poglavlja V. Udaljavanje stranca iz BiH, (Odjeljak B. Zaštita stranaca)*, ne primjenjuju se na osobe koje prema međunarodnom pravu, odnosno na temelju međunarodnog ugovora uživaju diplomatski status u BiH.
- (2) Stranci iz stavka (1) ovoga članka koji privremeno borave u BiH po osnovi službovanja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili misijama međunarodnih organizacija s diplomatskim statusom u BiH, kao i članovi njihovih obitelji, svoj boravak u BiH reguliraju putem MVP-a.
- (3) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, odredbe ovoga Zakona mogu se, uz prethodnu suglasnost MVP-a, primijeniti i u slučaju osoba koje prema međunarodnom pravu uživaju diplomatski status u BiH, ako odnosne odredbe nisu u suprotnosti s preuzetim međunarodnim obvezama i načelom uzajamnosti.
- (4) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, odredbe ovoga Zakona mogu se, uz prethodnu suglasnost MVP-a, primijeniti i na članove obitelji osobe koja uživa diplomatski status u BiH.
- (5) U slučaju nejasnoća u pogledu uživanja diplomatskog statusa u BiH, opsega povlastica i imuniteta ili načela uzajamnosti, tumačenje daje MVP.

Članak 125.

(Isključenje primjene odredaba o radu stranca)

Odredbe čl. od 62. do 79. *Poglavlja IV. (Boravak stranaca u BiH), Odjeljak C. (Privremeni boravak po osnovi rada s radnom dozvolom) i Odjeljka D. (Privremeni boravak po osnovi rada bez radne dozvole)* ovoga Zakona ne primjenjuju se na stranca koji:

- a) je član diplomatsko-konzularnog predstavništva ili misije međunarodne organizacije s diplomatskim statusom u BiH i kojemu je MVP izdao posebnu identifikacijsku iskaznicu po osnovi službovanja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili misijama međunarodnih organizacija s diplomatskim statusom u BiH;
- b) ima povlastice i imunitete na temelju međunarodnog ugovora;
- c) obavlja poslove u BiH na temelju međunarodnog sporazuma o stručnoj tehničkoj pomoći koji BiH zaključi s drugom zemljom, međunarodnom organizacijom ili EU, ili koji provodi projekt sukladno takvom međunarodnom sporazumu i
- d) koji je član obitelji i kućanstva članova diplomatskih misija, konzularnih predstavništava ili međunarodnih organizacija kojima je omogućen plaćeni rad na

temelju međunarodnog ugovora čija je BiH ugovorna stranka, ako se takvim ugovorom podrazumijeva isključenje primjene odredaba o radu stranca.

Članak 126.

(Kretanje u stranoj odori)

(1) Za vrijeme boravka u BiH stranac se može kretati u stranoj vojnoj odori ako:

- a) boravi u BiH u svojstvu vojnog predstavnika kao član diplomatske misije, odnosno konzularnog ureda strane zemlje ili druge strane misije koja u BiH ima diplomatski status, do okončanja svoga službenog mandata u toj misiji;
- b) boravi u BiH u službenom posjetu kao član strane vojne misije ili stranog vojnog izaslanstva;
- c) je na školovanju u vojnoj školi ili je na vojnoj obuci;
- d) prelazi preko teritorija BiH kao član strane vojne misije ili stranog vojnog izaslanstva s diplomatskom ili službenom putnom ispravom ili
- e) sudjeluje u vojnoj vježbi ili obuci.

(2) Stranac može nositi stranu policijsku ili carinsku odoru u BiH ako:

- a) boravi u BiH kao član misije koja ima diplomatski status u BiH, do okončanja svoga službenog mandata u toj misiji;
- b) boravi u službenom posjetu kao član izaslanstva stranog policijskog ili carinskog tijela;
- c) obavlja službu na zajedničkoj kontroli prelaska državne granice na dijelu graničnog prijelaza koji pripada BiH;
- d) je na školovanju u policijskoj školi ili je na policijskoj odnosno sličnoj obuci;
- e) prelazi preko teritorija BiH kao član stranog policijskog ili stranog carinskog izaslanstva s diplomatskom ili službenom putnom ispravom ili
- f) tijekom izvođenja zajedničkih operacija u BiH obavlja aktivnost na teritoriju BiH, sukladno međunarodnom ugovoru ili sporazumu s međunarodnim organizacijama čija je BiH ugovorna stranka.

(3) Ministar obrane BiH, uz prethodnu suglasnost ministra sigurnosti BiH, može odobriti nošenje strane vojne odore i u drugim slučajevima koji nisu predviđeni stavkom (1) ovoga članka.

(4) Ministar sigurnosti BiH može odobriti nošenje strane policijske ili carinske odore i u drugim slučajevima koji nisu predviđeni stavkom (2) ovoga članka.

(5) Ulazak stranca u BiH u odori ostvaruje se sukladno zakonu kojim se uređuje područje granične kontrole BiH.

Članak 127.

(Iznimka od primjene određenih odredaba ovoga Zakona)

Poglavlja II., III., IV., V., VI., osim čl. 100. (*Boravište i prebivalište stranca*), 101. (*Obveza prijave boravišta i prebivališta stranca*), 102. (*Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca*) i 109. (*Načelo zabrane vraćanja*) ovoga Zakona, ne primjenjuju se na podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu dok se ne odluči o njegovu zahtjevu sukladno ovom Zakonu.

Članak 128.

(Službene evidencije)

- (1) Prema ovom Zakonu, službena evidencija vodi se o:
- a) strancima kojima je Služba zabranila izlazak iz BiH;
 - b) strancima kojima je utvrđivan identitet;
 - c) međunarodnim prijevoznicima koji su povrijedili odredbe ovoga Zakona;
 - d) strancima kojima je odbijen ulazak;
 - e) strancima koji su podnijeli zahtjev za vizu i strancima kojima je izdana viza;
 - f) pravnim i fizičkim osobama koje su izdale pozivna pisma za ulazak stranaca u BiH;
 - g) strancima kojima je ukinuta viza;
 - h) strancima kojima je poništena viza;
 - i) strancima kojima je poništena viza i izrečena mjera protjerivanja;
 - j) putnim ispravama za strance izdanim sukladno ovom Zakonu;
 - k) prijavljenim nestalim putnim ispravama stranaca;
 - l) izdanim osobnim ispravama strancima;
 - m) strancima koji su podnijeli zahtjev za boravak, koji imaju odobren stalni ili privremeni boravak ili potvrdu o ostanu;
 - n) potvrdama o prijavi rada stranaca;

- o) prijavama boravaka, odjavama boravaka i promjeni adrese boravka;
 - p) strancima kojima je prestao boravak;
 - r) strancima kojima je otkazan boravak;
 - s) strancima kojima je otkazan boravak i izrečena mjera protjerivanja;
 - t) strancima kojima je izdan nalog za napuštanje;
 - u) strancima kojima je izrečena mjera protjerivanja;
 - v) strancima kojima je odobrena odgoda izvršenja mjere protjerivanja;
 - z) strancima kojima je period zabrane ulaska i boravka produljen,
 - aa) strancima kojima je razdoblje zabrane ulaska i boravka skraćeno ili ukinuto;
 - bb) strancima koji su dobrovoljno napustili BiH;
 - cc) strancima koji su prisilno udaljeni iz BiH;
 - dd) izvršenim mjerama koje se tiču stranaca;
 - ee) strancima kojima je određeno stavljanje pod nadzor, odnosno koji su stavljeni pod nadzor;
 - ff) strancima koji su podnijeli žalbe protiv rješenja Službe, Granične policije ili DKP-a BiH i o strancima koji su pokrenuli upravni spor;
 - gg) odlukama u drugostupanjskom postupku i odlukama u upravnom sporu;
 - hh) strancima koji su iskazali namjeru podnošenja zahtjeva za azil i
 - ii) strancima kojima je izdana potvrda o ostanku.
- (2) U službene evidencije iz stavka (1) toč. b), e), i), m), s), u), ee) i ii) ovoga članka unose se i biometrijski podatci.
- (3) Osim službenih evidencija iz stavka (1) ovoga članka, nadležno tijelo može voditi i druge evidencije s ciljem učinkovitosti rada ili obrade, ako one ne uključuju osobne podatke.
- (4) Službenu evidenciju vodi tijelo koje je, prema ovom Zakonu, nadležano za postupanje u određenoj stvari.

Članak 129.

(Središnja baza podataka o strancima)

- (1) U Ministarstvu se uspostavlja i vodi Središnja baza podataka o strancima radi evidentiranja i praćenja ulazaka, boravaka i izlazaka stranaca iz BiH.
- (2) Središnja baza podataka o strancima sadrži službene evidencije iz članka 128. (*Službene evidencije*) ovoga Zakona i službene evidencije propisane zakonom kojim se uređuje područje azila u BiH. Tijelo iz članka 128. (*Službene evidencije*) stavka (3) ovoga Zakona, koje vodi službenu evidenciju, unosi podatke iz evidencije u Središnju bazu podataka o strancima odmah po svakoj promjeni, a najkasnije tijekom istog dana.
- (3) Središnja baza podataka o strancima sadrži i podatke o imenu i prezimenu osobe, srednjem imenu, spolu, datumu rođenja, državljanstvu, vrsti, tipu, broju i roku važenja putne isprave, mjestu, vremenu i smjeru prelaska granice, podatke o vizi, boravišnoj dozvoli ili drugom dokumentu koji zamjenjuje vizu, kao i druge podatke uzete pomoću elektroničkih čitača putnih isprava na graničnim prijelazima, a koje vodi Granična policija.
- (4) Pristup podacima iz Središnje baze podataka o strancima imaju Ministarstvo, MVP, Granična policija, Služba, Obavještajno-sigurnosna agencija BiH i policija kada je to u funkciji obavljanja zadataka iz njihove nadležnosti.
- (5) Na opravdani zahtjev, pristup podacima iz Središnje baze podataka o strancima mogu imati i druga tijela u BiH kada je to u funkciji obavljanja zadataka iz njihove nadležnosti.
- (6) Na opravdani zahtjev, nadležno tijelo u kojem je smještena Središnja baza podataka o strancima može odobriti pristup bazi i nekom drugom tijelu kada je to u funkciji obavljanja zadataka iz nadležnosti toga tijela, a sukladno zakonu kojim se uređuje zaštita osobnih podataka u BiH.
- (7) Na svaku obradu, pristup i korištenje podataka iz ovoga Zakona primjenjuju se odredbe i načela zakona kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka u BiH.

Članak 130.

(Zbirka podataka o putnim ispravama)

Granična policija uspostavlja i vodi zbirku podataka o uzorcima obrazaca važećih putnih isprava i krivotvorenih putnih isprava, koja je dostupna Ministarstvu, MVP-u i Službi.

Članak 131.

(Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i povlasticama i imunitetima)

(1) Nakon što pribavli mišljenje Službe, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se uređuje postupanje prilikom uzimanja, pohrane, korištenja, pristupa, prijenosa te mehanizmi zaštite i rokovi čuvanja biometrijskih podataka.

(2) Nakon što pribavi mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, Ministarstvo donosi podzakonski propis kojim se propisuju pravila o vođenju, korištenju i pristupu Središnjoj bazi podataka o strancima i pojedinim evidencijama.

(3) Vijeće ministara, na prijedlog MVP-a, donosi popis stranih putnih isprava i drugih isprava koje priznaje BiH i s kojima stranci mogu prijeći državnu granicu BiH.

(4) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva, MVP donosi podzakonski propis kojim se uređuje postupanje u slučajevima iz članka 124. (*Boravak po osnovi obavljanja diplomatske službe u BiH*) ovoga Zakona.

Članak 132.

(Nadzor nad provedbom ovoga Zakona)

Nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

POGLAVLJE VIII. KAZNENE (PREKRŠAJNE) ODREDBE

Članak 133.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba čl. 7., 13., 45., 81., 94., 95. i 102.)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 50 KM do 500 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako:

- a) protivno članku 7. (*Višestruko državljanstvo stranca ili državljanina BiH na teritoriju BiH*) ovoga Zakona služi se ili pokuša izaći s putnom ispravom s kojom nije ušao u BiH;
- b) protivno članku 13. (*Obveza nošenja i predočavanja dokaza o identitetu*) stavku (1) ovoga Zakona, nema kod sebe ispravu kojom dokazuje ili potvrđuje svoj identitet ili zakonitost ulaska ili boravka, ili ako je odbije dati na uvid ovlaštenoj osobi Službe, policije ili drugog nadležnog tijela kad je drugo nadležno tijelo za to zakonom ovlašteno;
- c) protivno članku 45. (*Obveze stranca u vezi s putnim ispravama za strance*) stavku (2) ovoga Zakona, Službi ne vrati putnu ispravu za strance ili ako ne prijavi gubitak, uništenje ili drukčiji nestanak putne isprave za stranca sukladno članku

45. (Obveze stranca u vezi s putnim ispravama za strance) stavku (3) ovoga Zakona;

- d) protivno članku **81. (Dijete stranaca s odobrenim boravkom)** stavku (2) ovoga Zakona, zahtjev za odobravanje boravka za dijete iz članka **81. (Dijete stranaca s odobrenim boravkom)** stavka (1) ovoga Zakona ne podnese u roku od 180 dana od dana rođenja djeteta, iako za takav propust nisu postojale opravdane okolnosti;
- e) protivno članku **94. (Osobna iskaznica za stranca)** stavku (2) ovoga Zakona, nadležnom tijelu ne podnese zahtjev za izdavanje osobne iskaznice za stranca ili ga ne podnese u propisanom roku ili ako ne prijavi gubitak, uništenje ili drukčiji nestanak osobne iskaznice za stranca sukladno članku **94. (Osobna iskaznica za stranca)** stavku (6) ovoga Zakona;
- f) protivno članku **95. (Obveza nošenja osobne iskaznice za strance ili dozvole boravka)** ovoga Zakona, ne nosi ili na zahtjev ovlaštene osobe ne dâ na uvid osobnu iskaznicu za stranca ili dozvolu boravka u BiH;
- g) protivno članku **102. (Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca)** ovoga Zakona, ne prijavi prebivalište ili boravište ili promjenu adrese stanovanja u mjestu prebivališta ili to ne učini u propisanom roku, ili ako ne odjavi prebivalište, odnosno boravište prije napuštanja BiH sukladno članku **102. (Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca)** stavku (3) ovoga Zakona.

(2) Pravne i fizičke osobe koje su prijevoznici ili koje obavljaju usluge smještaja ili organiziranja putovanja kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM ako zadrže ili pokušaju zadržati putnu ispravu ili identifikacijsku ispravu stranca protivno članku **13. (Obveza nošenja i predočavanja dokaza o identitetu)** stavku (2) ovoga Zakona.

(3) Za prekršaj iz stavka (2) ovoga članka kaznit će se i odgovorne osobe u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.

(4) U slučaju iz stavka (1) točke b) ovoga članka, putna isprava se oduzima.

Članak 134.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 103.)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 800 KM kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja pruža usluge smještaja strancima ako:

- a) protivno članku **103. (Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca)** stavku (1) ovoga Zakona, ne podnese prijavu o boravku stranca ili je ne podnese u propisanom roku;

- b) protivno članku **103. (*Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca*)** stavku (2) ovoga Zakona, ne vodi ili neuredno vodi evidenciju o strancima kojima pruža usluge smještaja ili ne čuva knjige stranaca u propisanom roku;
 - c) protivno članku **103. (*Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca*)** stavku (2) ovoga Zakona, ovlaštenoj službenoj osobi Službe ili policije ne omogući uvid u knjigu stranaca.
- (2) Pravna osoba koja pruža usluge smještaja strancima kaznit će se za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 2.500 KM.
- (3) Za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 800 KM.
- (4) Fizička osoba kod koje je stranac u posjetu dulje od tri dana, a ne prijavi njegov boravak sukladno članku **103. (*Ostale osobe obvezne da prijave boravište stranca*)** stavku (3) ovoga Zakona, kaznit će se novčanom kaznom od 100 KM do 500 KM.
- (5) Stranac koji ne koristi usluge smještaja pravne ili fizičke osobe iz članka **103. (*Ostale osobe obvezne prijaviti boravište stranca*)** stavka (3) ovoga Zakona niti je u posjetu fizičkoj osobi, a nije prijavio boravište, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM.

Članak 135.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 16., 21., 67., 77. i 82.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako:
- a) protivno članku **16. (*Nezakonit prelazak državne granice BiH*)** ovoga Zakona, nezakonito prijeđe ili pokuša prijeći državnu granicu BiH ili uđe u BiH za vrijeme trajanja zabrane ulaska;
 - b) protivno članku **21. (*Oslobađanje od obveze pribavljanja vize*)** stavku (2) ovoga Zakona, boravi u BiH dulje od vremena određenog u vizi ili u dozvoli privremenog boravka, odnosno ako u roku određenom ovim Zakonom ili rješenjem nadležnog tijela ne napusti BiH;
 - c) protivno članku **21. (*Oslobađanje od obveze pribavljanja vize*)** stavku (2) ovoga Zakona, uđe u BiH s pograničnom propusnicom ili dozvolom za jednokratni prelazak državne granice i boravi dulje od vremena propisanog međunarodnim ugovorom ili se zatekne izvan područja za koje mu je izdana pogranična propusnica ili dozvola za jednokratni prelazak državne granice;
 - d) protivno članku **77. (*Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada*)** st. (3) i (5) ovoga Zakona, nema potvrdu o prijavi rada ili obavlja poslove različite od onih koji su navedeni u potvrdi o prijavi rada.

- (2) Kada utvrdi prekršaj iz stavka (1) točke b) ovoga članka, Službena osoba Službe ili policijski službenik Granične policije može izdati prekršajni nalog i naplatiti novčanu kaznu u iznosu od 100 KM za svaki dan duljeg boravka ako stranac nije prekoračio vrijeme boravka za više od tri dana i u mogućnosti je opravdati razloge kašnjenja, ne poduzimajući druge mjere prema ovom Zakonu.
- (3) Pravna i fizička osoba koja zapošljava stranca koji je izuzet od pribavljanja radne dozvole kaznit će se novčanom kaznom od 500 KM do 2.000 KM ako, protivno članku **77. (Boravak u svrhu rada bez radne dozvole i potvrda o prijavi rada)** stavku (7) ovoga Zakona, ne posjeduje primjerak potvrde o prijavi rada stranca.
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 500 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako radi bez radne dozvole ili dozvole privremenog boravka ili obavlja poslove različite od onih navedenih u radnoj dozvoli, protivno članku **67. (Veza između odobrenja privremenog boravka i radne dozvole)** st. (1) i (2) ovoga Zakona.
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna i fizička osoba koja, protivno članku **67. (Veza između odobrenja privremenog boravka i radne dozvole)** st. (1) i (2) ovoga Zakona, zapošljava stranca bez radne dozvole i dozvole privremenog boravka u BiH.
- (6) Novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 300 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako u roku iz članka **82. (Podnošenje zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka)** st. (4) i (5) ovoga Zakona ne podnese zahtjev za odobravanje ili produljenje privremenog boravka u BiH.

Članak 136.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba čl. 23. i 32.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj fizička osoba ako:
 - a) protivno članku **23. (Dokazi o posjedovanju sredstava za uzdržavanje)** stavku (1) točki d) ovoga Zakona, dâ netočne podatke u vezi s izdavanjem dokaza o uplaćenom smještaju ili o organiziranom putovanju;
 - b) protivno članku **32. (Pozivno pismo)** ovoga Zakona, dâ netočne podatke u vezi s izdavanjem pozivnog pisma.
- (2) Pravna osoba kaznit će se novčanom kaznom za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM. Istom kaznom kaznit će se pravna osoba koja dâ netočne podatke u vezi s izdavanjem jamstva na sredstva bezgotovinskog plaćanja iz članka **23. (Dokazi o posjedovanju sredstava za uzdržavanje)** stavka (1) točke b) ovoga Zakona.
- (3) Za prekršaje iz st. (1) i (2) ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM.

Članak 137.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 115.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 8.000 KM kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja ne izvrši obvezu plaćanja putnih troškova, odnosno odlaska stranca u mjesto u koje se upućuje ili stavljanja stranca pod nadzor u BiH, a sukladno članku **115. (Plaćanje troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor)** i konačnom rješenju Ministarstva iz članka **115. (Plaćanje troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor)** stavka (4) ovoga Zakona.
- (2) Pravna osoba kaznit će se za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 12.000 KM.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 8.000 KM.

Članak 138.

(Prekršajno kažnjavanje povrede odredbe članka 18.)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 6.000 KM do 10.000 KM kaznit će se prijevoznik u zračnom prometu za svakog prevezenog stranca kojeg doveze na granični prijelaz BiH, a koji ne ispunjava uvjete za ulazak propisane člankom **19. (Opći uvjeti za ulazak)** st. (1) i (2) ovoga Zakona. Najviši iznos novčane kazne po jednom prijevozu ne može biti viši od 200.000 KM, bez obzira na broj prevezenih osoba.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 6.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za svakog prevezenog stranca fizička ili pravna osoba koja kao prijevoznik u zračnom, kopnenom i vodenom prometu ili kao organizator turističkog ili sličnog putovanja nije o svome trošku odveo s graničnog prijelaza iz BiH stranca koji ne ispunjava uvjete iz članka **19. (Opći uvjeti za ulazak)** ovoga Zakona i nije preuzeo troškove povratka stranca propisane člankom **18. (Obveze prijevoznika i organizatora turističkog ili sličnog putovanja)** stavkom (2) ovoga Zakona.

Članak 139.

(Zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti)

- (1) Zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti može se izreći za prekršaje iz članka **133. (Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba čl. 7., 13., 45., 81., 94. i 102.)** stavka (2), **134. (Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 103.)**, **136. (Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba čl. 23. i 32.)**, **137. (Prekršajno kažnjavanje povrede odredaba članka 115.)** i **138. (Prekršajno kažnjavanje povrede odredbe članka 18.)** ovoga Zakona.
- (2) Prekršajnim nalogom može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti u trajanju od šest mjeseci.

POGLAVLJE IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 140.

(Predmeti koji nisu okončani)

- (1) Svi predmeti koji do stupanja na snagu ovoga Zakona nisu pravomoćno okončani, bit će okončani prema odredbama propisa koji su bili na snazi u vrijeme pokretanja postupka.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, u predmetima u kojima do stupanja na snagu ovoga Zakona nije doneseno prvostupanjsko rješenje, postupak se nastavlja po ovom Zakonu.

Članak 141.

(Rokovi za donošenje podzakonskih propisa Vijeća ministara po ovom Zakonu)

(1) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva komunikacija i prometa BiH, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis iz članka **40. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca)** stavka (1) ovoga Zakona kojim se uređuju obveze prijevoznika koji dovozi stranca na granični prijelaz BiH, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Nakon što pribavi mišljenje MVP-a, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis iz članka **40. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca)** stavka (2) kojim se utvrđuje najniži iznos sredstava potreban za uzdržavanje stranca, svake godine do 31. prosinca za sljedeću godinu, ako taj iznos već nije određen podzakonskim propisom.

(3) Nakon što pribavi mišljenje Granične policije, Vijeće ministara BiH na prijedlog Ministarstva donosi podzakonski propis iz članka **40. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca)** stavka (5) ovoga Zakona o graničnim prijelazima na kojima je moguće izdavati vize, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva financija i trezora BiH, Vijeće ministara na prijedlog Službe, upućen putem Ministarstva, donosi podzakonski propis iz članka **116. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima udaljavanja stranca)** stavka (2) ovoga Zakona kojim se uređuju način i postupanje prilikom pokrića troškova vraćanja i troškova stavljanja pod nadzor, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva donosi podzakonske propise iz članka **121. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi sa stavljanjem stranca pod nadzor)** stavka (1) ovoga Zakona kojima se uređuju standardi funkcioniranja imigracijskog centra, centra za smještaj žrtava trgovine ljudima, odnosno druge ustanove specijalizirane za prihvata stranaca, a koji se odnose na sanitarno-higijenske i druge uvjete smještaja, proceduru prihvata i smještaja korisnika, ishranu korisnika, medicinsku pomoć, komuniciranje s osobama izvan centra i pravnim zastupnikom, način upravljanja, uvjete financiranja, način osiguranja

posebnih uvjeta za korisnike, kao i druga pitanja značajna za rad određene vrste specijalizirane ustanove.

(6) Uvijek kada se pokaže potrebnim, prema članku **58. (Privremeni boravak iz humanitarnih razloga)** stavku (2) točki d) ovoga Zakona, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva podzakonskim propisom određuje druge opravdane razloge humanitarne prirode, osim onih navedenih u članku 58. **(Privremeni boravak iz humanitarnih razloga)** stavku (2) toč. a), b) i c) ovoga Zakona, zbog kojih se strancu koji ne ispunjava uvjete za odobravanje boravka propisane ovim Zakonom može odobriti privremeni boravak iz humanitarnih razloga.

(7) Uvijek kada se pokaže potrebnim, Vijeće ministara može:

a) prema članku **19. (Opći uvjeti za ulazak)** stavku (6) ovoga Zakona, propisati dodatne uvjete za ulazak stranaca u BiH kada to zahtijevaju razlozi zaštite sigurnosti BiH, javnog poretka, javnog reda i mira ili javnog zdravlja u BiH ili drugi razlozi koji proizlaze iz međunarodnih obveza BiH;

b) prema članku **21. (Oslobađanje od obveze pribavljanja vize)** stavku (1) ovoga Zakona, na prijedlog MVP-a odrediti zemlje čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak u BiH, kao i zemlje čiji državljanima mogu ući u BiH s drugom ispravom osim putovnice;

c) prema članku **21. (Oslobađanje od obveze pribavljanja vize)** stavku (1) ovoga Zakona, na prijedlog MVP-a, osloboditi od pribavljanja vize nositelje posebnih vrsta putnih isprava;

d) prema članku **22. (Iznimke od obveze posjedovanja vize)** stavku (5) ovoga Zakona, na prijedlog MVP-a izuzeti od obveze posjedovanja vize državljane određenih zemalja pod propisanim uvjetima;

e) prema članku **28. (Aerodromska tranzitna viza - Viza A)** stavku (3), iznimno odlučiti da državljani određenih država trebaju posjedovati aerodromske tranzitne vize.

(8) Vijeće ministara, prema članku **20. (Ulazak pod posebnim uvjetima)** ovoga Zakona, uvijek može donijeti odluku o odobravanju ulaska i boravka u BiH strancu i kad ne ispunjava uvjete iz članka **19. (Opći uvjeti za ulazak)** ovoga Zakona.

(9) Vijeće ministara na prijedlog MCP-a donosi podzakonski propis prema članku **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stavku (3) ovoga Zakona kojim se utvrđuje godišnja kvota radnih dozvola, najkasnije do 31. listopada tekuće godine za sljedeću godinu.

(10) Nakon što pribavi mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, Vijeće ministara na prijedlog Ministarstva, nakon stvaranja tehničkih uvjeta, donosi odluku kojom će odrediti početak primjene članka **122. (Obveza davanja biometrijskih podataka)** ovoga Zakona.

(11) Vijeće ministara na prijedlog MVP-a, prema članku **131. (Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i povlasticama i imunitetima)** stavku (3) ovoga Zakona, utvrđuje popis stranih putnih isprava i drugih isprava koje priznaje BiH i s kojima stranci mogu prijeći državnu granicu BiH, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 142.

(Rokovi za donošenje podzakonskih propisa Ministarstva prema ovom Zakonu)

(1) Ministarstvo u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona:

a) nakon što pribavi mišljenja MVP-a, Službe i Granične policije, donosi podzakonski propis iz članka **40. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca)** stavka (6) ovoga Zakona kojim se uređuju postupanje prilikom ulaska stranaca u BiH, izdavanje vize na granici, izgled i sadržaj obrasca pozivnog pisma i postupanje prilikom ovjere pozivnog pisma, obrazac rješenja o odbijanju ulaska i postupanje prilikom odbijanja ulaska u BiH, te druga pitanja o uvjetima ulaska u BiH;

b) nakon što pribavi mišljenja MCP-a i Službe, donosi podzakonski propis iz članka **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stavka (1) ovoga Zakona kojim se uređuju oblik, sadržaj, rok važenja, postupanje i druga pitanja kod izdavanja potvrde o identitetu;

c) nakon što pribavi mišljenje Službe, donosi podzakonski propis iz članka **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stavka (1) ovoga Zakona kojim se propisuju dokazi koji se dostavljaju uz zahtjev za odobravanje boravka, detaljnije uređuju izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, izgled i sadržaj potvrde o podnesenom zahtjevu za boravak, postupanje prilikom odobravanja boravka i izdavanja dozvole boravka, oblik, izgled i sadržaj dozvole boravka, izgled i sadržaj potvrde o prijavi rada, postupanje prilikom izdavanja potvrde o prijavi rada, oblik, izgled i sadržaj osobne iskaznice za stranca i postupanje prilikom izdavanja osobne iskaznice za stranca, postupanje prilikom otkaza boravka, prijava i odjava boravišta i prebivališta, izgled i sadržaj knjige stranaca i postupanje prilikom ovjere knjige stranaca, kao i druga pitanja značajna za boravak i kretanje stranaca u BiH;

d) nakon što pribavi mišljenje Službe, donosi podzakonski propis iz članka **116. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima udaljavanja stranca)** stavka (1) ovoga Zakona kojim se uređuju postupanje prilikom udaljavanja stranca iz BiH, izgled i sadržaj potvrde kojom se odobrava odgoda mjere protjerivanja, postupanje prilikom skraćivanja, ukidanja i produljenja trajanja zabrane ulaska i boravka u BiH, izgled i sadržaj potvrde o ostanku iz članka **110. (Postupanje u slučaju pozivanja na zaštitu)** stavka (5) ovoga Zakona, te druga pitanja u vezi s udaljavanjem stranaca;

e) nakon što pribavi mišljenje Službe, donosi podzakonski propis iz članka **121. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima stavljanja stranca pod nadzor)** stavka (2) ovoga Zakona kojim se uređuje postupanje prilikom stavljanja stranca pod nadzor i

f) nakon što pribavi mišljenje Službe, donosi podzakonski propis iz članka **131. (Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i povlasticama i imunitetima)** stavka (1) ovoga Zakona kojim se uređuje postupanje prilikom uzimanja, pohrane, korištenja, pristupa, prijenosa, te mehanizme zaštite i rokove čuvanja biometrijskih podataka.

(2) Ministarstvo u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona:

a) nakon što pribavi mišljenja MCP-a, MVP-a i Službe, donosi podzakonski propis iz članka **46. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s putnim ispravama za strance)** stavka (1) ovoga Zakona kojim se detaljnije uređuju izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje putne isprave za osobu bez državljanstva i zahtjeva za izdavanje putnog lista za strance;

b) donosi podzakonske propise iz članka **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stavka (2) ovoga Zakona kojim se detaljnije uređuju pravila i standardi u postupanju, kao i druga pitanja u vezi s prihvatom žrtava trgovine ljudima, njihova oporavka i povratka i

c) donosi podzakonski propis iz članka **131. (Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i povlasticama i imunitetima)** stavka (2) ovoga Zakona kojim se propisuju pravila o vođenju, korištenju i pristupu Središnjoj bazi podataka o strancima i pojedinim evidencijama.

(3) Nakon što pribavi mišljenje Službe, a po stjecanju tehničkih uvjeta, Ministarstvo donosi podzakonski propis iz članka **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stavka (4) ovoga Zakona kojim se uređuju izgled i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole boravka, postupanje prilikom odobravanja boravka i izdavanja dozvole boravka, oblik, izgled i sadržaj dozvole boravka s biometrijskim podacima stranca.

(4) Ministarstvo na prijedlog Službe, a po stjecanju tehničkih uvjeta, donosi odluku:

a) kojom se određuje početak primjene članka **79. (Uvjeti za odobravanje stalnog boravka)** stavka (1) točke f) ovoga Zakona;

b) kojom se naljepnica odobrenja boravka zamjenjuje boravišnom dozvolom kao posebnom ispravom s biometrijskim podacima stranca prema članku **104. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima odobravanja boravka te boravišta i prebivališta stranaca)** stavku (5) ovoga Zakona.

Članak 143.

(Rokovi za donošenje podzakonskih propisa MVP-a prema ovom Zakonu)

(1) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva, MVP donosi podzakonski propis iz članka **40. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca)** stavka (3) ovoga Zakona kojim se uređuju izgled i sadržaj obrasca zahtjeva za izdavanje vize i naljepnice vize, postupanje prilikom izdavanja aerodromske tranzitne vize (Viza A) i vize za kratkoročni boravak (Viza C) u DKP-u BiH, rok važenja aerodromske tranzitne vize (Viza A), te uređuju druga pitanja o uvjetima za izdavanje ovih viza, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Nakon što pribavi mišljenja Ministarstva i Službe, MVP donosi podzakonski propis iz članka **40. (Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s ulaskom stranaca)** stavka (4) ovoga Zakona kojim se uređuje postupanje prilikom izdavanja vize za dugoročni boravak (Viza D), te uređuju i druga pitanja o uvjetima za izdavanje ove vize.

(3) Nakon što pribavi mišljenje Ministarstva, kada se to pokaže potrebnim, MVP donosi podzakonski propis iz članka **131.** (*Podzakonski propisi o biometrijskim podacima, evidencijama, bazi podataka, zbirci podataka o putnim ispravama i povlasticama i imunitetima*) stavka (4) ovoga Zakona kojim se uređuje postupanje u slučajevima stranaca koji privremeno borave u BiH po osnovi službovanja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima ili misijama koje imaju diplomatski status, odnosno osoba koje, prema međunarodnom pravu odnosno na temelju međunarodnog ugovora, uživaju povlastice i imunitete iz članka **124.** (*Boravak po osnovi obavljanja diplomatske službe u BiH*) ovoga Zakona.

Članak 144.

(Rok za donošenje ostalih podzakonskih propisa)

(1) Nakon što pribavi mišljenja Ministarstva, MVP-a i Službe, MCP donosi podzakonski propis iz članka **46.** (*Podzakonski propisi o tehničkim pitanjima u vezi s putnim ispravama za strance*) stavka (2) ovoga Zakona kojim se uređuju oblik, izgled i sadržaj putne isprave za osobu bez državljanstva i putnog lista za strance, potrebni dokumenti koji se prilažu uz zahtjev za izdavanje, postupanje prilikom izdavanja i druga tehnička pitanja vezana uz putne isprave za osobu bez državljanstva i putni list za strance, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ako se to pokaže potrebnim, nakon što pribavi mišljenje Ministarstva, MCP može donijeti podzakonski propis kojim se uređuju izrada i ažuriranje popisa znanstvenoistraživačkih organizacija u BiH i način njegove dostupnosti.

Članak 145.

(Prestanak važenja prijašnjih propisa)

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu („Službeni glasnik BiH“, br. 36/08 i 87/12), osim Poglavlja VII. Međunarodna i privremena zaštita (azil), koje ostaje na snazi do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje područje azila.

(2) Podzakonski propisi doneseni na temelju Zakona iz stavka (1) ovoga članka primjenjuju se do donošenja novih podzakonskih propisa prema ovom Zakonu, ako nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.

Članak 146.

(Stupanje na snagu ovoga Zakona)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Službenom glasniku BiH“.

*

(„Službeni glasnik BiH“, broj 34/21)

Članak 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u “Službenom glasniku BiH”.